

శ్రీ సరస్వతీ మంత్ర సాధన

జప హోమ విధానం - స్తోత్రాలు - స్తుతులు

సాధకులకు విన్నపం

ఉపాసకులు గమనించవలసిన ప్రధాన విషయం ఏమిటంటే? ఏ మంత్ర సాధన అయినా గ్రంథాలు చూసి చేస్తే ఫలించదు. మహామంత్రాలని సిద్ధిపొందిన గురువుల నుంచి ఉపదేశాన్ని పొంది, ఆ గురువు ఆదేశానుసారం వారి సూచనల ప్రకారం సాధన చేస్తేనే దేవతానుగ్రహం మంత్రసిద్ధి కలుగుతుంది. అలాకాక స్వతంత్రించి గ్రంథాల్లోని మంత్రాలను ఉపాసిస్తే అవి వికటించి మేలుజరగక పోగా కీడు జరిగే అవకాశమే ఎక్కువ. అయితే లోకంలో కొంతమంది పండితులు దేవత భక్తుణ్ణి ఆదరిస్తుంది కానీ ఎప్పుడూ శిక్షించదు. కనుక భయపడాల్సిన పనిలేదని ఉద్బోధిస్తున్నారు. వీరి మాట శాంతదేవతల విషయంలో కొంత వరకూ నిజమైనప్పటికీ ఉగ్రదేవతా సాధనల్లో అది దక్షిణాచారమైనా వామాచారమైనా సరియైన పద్ధతిలో గురువు ఉపదేశం లేకుండా మార్గదర్శనం లేకుండా మంత్రసాధన చేస్తే ఇబ్బందులు వచ్చే అవకాశం చాలా వరకూ ఉంది. కనుక సాధకులు ఈ విషయాన్ని తప్పకుండా గమనించాలి. స్తోత్రాలు, కవచాలు, హృదయం వంటివి ఉపదేశం లేకపోయినా ఏకులంవారైనా స్త్రీలైనా పురుషులైనా నిర్భయంగా పారాయణ చేసుకోవచ్చు.

సాధకులు ఈ గ్రంథంలో తెలిపిన విధంగా మంత్రజపం చేసిన తరువాత, అలాగే స్తోత్రాల్ని పారాయణ చేసిన తరువాత తప్పనిసరిగా ఈ క్రింది శ్లోకాల్ని పఠించాలి.

అపరాధ సహస్రాణి క్రియంతేఽహర్నిశంమయా ।
దాసోఽయమితి మాం మత్వా క్షమస్వ పరమేశ్వర(రి) ॥
యదక్షరం పదభ్రష్టం మాత్రాహీనంతు యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాందేవ(వి) పరమేశ్వర(రి) నమోఽస్తుతే ॥

గమనిక :

ఈ గ్రంథంలో పేర్కొన్న దేవతామంత్రం 1 లక్ష జపానికి పురశ్చరణ ఏ విధంగా చేయాలో సవివరంగా తెలియచేసాము. ఇదే పద్ధతిలో ఇందులో ఇచ్చిన ఇతర మంత్రాలను కూడా ఆ మంత్రానికి చెప్పిన జపసంఖ్యను అనుసరించి సాధకులు తమ పురశ్చరణని కొనసాగించాలి.

శ్రీ సరస్వతీ దేవి

షోడశోపచార పూజావిధానం

శ్రీసూక్త సహిత పురాణపద్ధతి

షోడశోపచారములు అంటే 16 ఉపచారములు. అవి : 1.ధ్యానం, 2.ఆవాహనం, 3.ఆసనం, 4.పాద్యం, 5.అర్ఘ్యం, 6.ఆచమనీయం, 7.స్నానం, 8.వస్త్రం, 9.యజ్ఞోపవీతం, 10.గంధం, 11.పుష్పం, 12.ధూపం, 13.దీపం, 14.నైవేద్యం, 15.తాంబూలం, 16.నీరాజనం. ఇవి ప్రధానమైన ఉపచారాలు. వీటితోపాటు మరికొన్ని ఉపచారాలు కూడా నిత్యషోడశోపచార పూజావిధానంలో చేరి ఉంటాయి.

ఇక్కడ శ్రీసూక్త పద్ధతిలో పురాణోక్త శ్లోకాలను కూడా చేర్చి షోడశోపచార పూజావిధానాన్ని అందిస్తున్నాము. శ్రీసూక్తము అనేది వేదోక్తమైనది కాబట్టి గురుముఖతః నేర్చుకున్నవారు మాత్రమే పఠించాలి. శ్రీసూక్తం క్రింద ఇవ్వబడిన శ్లోకాలను అన్ని వర్ణాలవారు పఠించవచ్చు. ఈ విషయాన్ని గమనించి తమ నిత్యపూజను భక్తిశ్రద్ధలతో ఆచరించి శ్రీ సరస్వతీదేవి అనుగ్రహాన్ని పొందగలరు.

పూజా సామగ్రి :- పూజకు "రాగిగ్లాసులో నీరు, రాగి ఉద్ధరిణె, రాగిపళ్ళెము, తీర్థపాత్ర, పుష్పములు, గంధము, ఘంట, అక్షతలు, యథాశక్తిగా పంచామృతము, గోక్షీరము, నైవేద్యమునకు పటికబెల్లం, కిసిమిస్ లేక ద్రాక్షగాని, అరటిపండ్లు గాని, వండిన పదార్థములతో మహానైవేద్యము. దీపము, ధూపము, హారతి, కర్పూరము వగైరా ముందుగా సిద్ధం చేసుకోవాలి.

తూర్పు ముఖముగా గాని, ఉత్తరముఖముగా గాని తాను కూర్చొని దైవారాధన చేయాలి. మనకు ఎదురు ముఖముగా శ్రీ సరస్వతీదేవి విగ్రహంగాని, చిత్రపటంగాని ఉండాలి. ప్రతి నిత్యము వీలుండేవారు శిరస్స్నానము చేసి పూజ ప్రారంభించాలి. అలా వీలులేని వారు కంఠ స్నానమైనా చేసి పూజ చేయాలి. విబూతి, కుంకుమ తిలకధారణ చేసికొని పీటమీద కూర్చుని ముందుగా గణపతి పూజ ప్రారంభించాలి.

ఆసనం :-

శ్లో ॥ **పృథ్విత్వయా ధృతాలోకా దేవిత్వం విష్ణునాధృతా ।**
త్వం చ ధారయ మాం దేవీ పవిత్రం కురు చాసనమ్ ॥

పై శ్లోకాన్ని పఠించి దేవుడి ముందు ఏర్పరచుకొన్న ఆసనము మీద కూర్చోవాలి.

గణపతి ప్రార్థన, గురుప్రార్థన

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే స్సర్వవిఘ్నోపశాన్తయే ॥
గురుర్బ్రహ్మే గురుర్విష్ణుః । గురుర్దేవో మహేశ్వరః ॥
గురుసాక్షాత్ పరబ్రహ్మే । తస్మై శ్రీ గురవే నమః ॥

ఆచమనమ్

(రాగి గ్లాసులోని నీటిని ఉద్ధరిణెతో ఎడమచేతితో తీసుకొని కుడి అరచేతిలో పోసుకొని) **కేశవాయ స్వాహా, నారాయణాయ స్వాహా, మాధవాయ స్వాహా** (అని మూడుసార్లు పుచ్చుకోవాలి) **గోవిందాయ నమః, మధుసూదనాయ నమః, త్రివిక్రమాయ నమః, వామనాయ నమః, శ్రీధరాయ నమః, హృషీకేశాయ నమః, పద్మనాభాయ నమః, దామోదరాయ నమః, సంకర్షణాయ నమః, వాసుదేవాయ నమః, ప్రద్యుమ్నాయ నమః, అనిరుద్ధాయ నమః, పురుషోత్తమాయ నమః, అధోక్షజాయ నమః, నారసింహాయ నమః, అచ్యుతాయ నమః, జనార్ధనాయ నమః, ఉపేంద్రాయ నమః, హరయే నమః, శ్రీ కృష్ణాయ నమః** ఈ విధంగా ఆచమనము చేయాలి. తరువాత...

ప్రాణానాయమ్య :-

ఓం భూః। ఓం భువః। ఓ(గ్)ం సువః। ఓం మహః। ఓం జనః। ఓం తపః। ఓ(గ్)ం సత్యం। ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి। ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓమాపో జ్యోతీరసో ఽ మృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్॥ అని (గాలి గట్టిగా పీల్చి వేళ్ళ చివరలతో ముక్కు చివరలను మూసి తిరిగి గాలిని విడవాలి. ఈ విధంగా మూడుసార్లు చేయాలి.)

ఘంటానాదమ్

శ్లో॥ ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం తు రక్షసామ్ ।
కురు ఘంటారావం తత్ర దేవతాఽ ఽ హ్వాన లాంఛనమ్ ॥

పూజచేసే స్థలానికి దేవతలు రావటానికి ఆహ్వాన పూర్వకంగా ఘంటానాదం చేయాలి.

భూతోచ్చాటనమ్

శ్లో॥ అపసర్పంతు యే భూతా యే భూతా భూమి సంస్థితాః ।
యే భూతా విఘ్నకర్తార స్తే గచ్ఛంతు శివాజ్ఞయా ॥

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూపిశాచాః య ఏతే భూమిభారకాః ।
ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥

(పూజచేసే స్థలంలో వుండే అసురశక్తులు తొలగిపోవటానికి, అక్కడ వున్న భూతములను వెడలగొట్టుచున్నట్లుగా భావిస్తూ పై శ్లోకాన్ని పఠించాలి)

దీపారాధనమ్

శ్లో॥ భో దీప! బ్రహ్మరూపేణ సర్వేషాం హృది సంస్థితః॥
అతస్త్వాం స్థాపయామ్యద్య మదజ్ఞాన మపాకురు॥

(దీపం కుందిలో ఆవునెయ్యి గాని, నువ్వులనూనె గాని వేసి మూడు ఒత్తులతో దీపాన్ని దైవసన్నిధిలో ముందుగా వెలిగించి, నమస్కరించాలి. కొద్దిగా అక్షతలు చేతులోకి తీసుకుని దీపారాధన చేసిన కుంది వద్ద చల్లాలి.

సంకల్పం

మమ ఉపాత్త దురితక్షయద్వారా శుభ - వార - నక్షత్ర - తిథౌ శ్రీమతః.......... గోత్రస్య..... నామధేయస్య - మమ ధర్మపత్నీ సమేతస్య అస్మాకం సకుటుంబానాం శ్రుతిస్మృతి పురాణోక్త ఫలప్రాప్త్యర్థం, క్షేమ స్థైర్య ధైర్య వీర్య విజయ అభయ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, మనోవాంఛా ఫలసిద్ధ్యర్థ్యం, సమస్తాభ్యుదయార్థం చ **శ్రీ మహాగణపతి** దేవతా ముద్దిశ్య । **శ్రీ మహాగణపతి** దేవతా ప్రీత్యర్థం। సంభవద్భిర్ ద్రవ్యైః సంభవద్భిరుపచారైః సంభవితా నియమేన పురాణోక్త విధానేన భక్తిపూర్వక యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే॥ అని అక్షతలను నీటిని చేతిలో తీసుకొని పళ్లెంలో వదలాలి. తరువాత కలశ పూజ చేయాలి.

గమనిక : పూజ చేసేవారు సంకల్పంలో తమ పేరు, గోత్రం, చెప్పుకోవాలి. తిథి-వార నక్షత్రాల కోసం పంచాగాన్ని గాని, ఆ రోజు దినపత్రికను గాని చూడండి.

కలశారాధన

తతః కలశారాధనం కరిష్యే ॥ కలశం గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥

(అని కలశమును పుష్పాక్షతలతో పూజించి దిగువనగల శ్లోక, మంత్రములతో అభిమంత్రించాలి.)

శ్లో॥ **కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రః సమాశ్రితః ।**
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మ మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః ॥
కుక్షౌతు సాగరా స్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ।
ఋగ్వేదోஉథ యజుర్వేదః సామవేదోహ్యథర్వణః ॥
అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః ।
అత్ర గాయత్రీ సావిత్రీ శాంతిః పుష్టికరీ తథా ॥
ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయ కారకాః ।
కలశే దశకళాత్మనే వహ్ని మండలమావాహయామి ॥

మధ్యే ద్వాదశకళాత్మనే సూర్య మండలమావాహయామి ।

ఆధారే షోడశకళాత్మనే చంద్రమండలమావాహయామి ॥

శ్లో॥ **గంగే! చ యమునే! కృష్ణే! గోదావరి! సరస్వతి!**

నర్మదే! సింధుకావేర్యా! జలే౽స్మిన్ సన్నిధిం కురు॥

ప్రణవేన దశవారాన్ అభిమంత్ర్య॥ గాయత్రీం త్రివారం జపేత్ - అనగా ప్రణవము (ఓంకారము)తో పదిసార్లు అభిమంత్రించి గాయత్రిని మూడుసార్లు జపించాలి.)

ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్, ఓమ్ (10)

ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ।

ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥ ఇలా మూడుసార్లు పఠించాలి.

కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య । దేవం, ఆత్మానం చ సంప్రోక్ష్య ॥

ఈ విధంగా పై మంత్రాలని పఠించి కలశంలోని నీటిని పువ్వుతో దేవుని మీద, తన మీద, పూజా ద్రవ్యాలన్నింటిమీద కొద్దిగా చల్లుకోవాలి.

॥ఇతి కలశపూజా॥

శ్రీ మహాగణాధిపతి పూజ

శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥ హరిః ఓమ్ - అయం ముహూర్తస్సుముహూర్తో౽స్తు॥ సుముహూర్తకాలే సూర్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణా మానుకూల్య ఫలసిద్ధిరస్తు॥

శ్లో॥ యశ్శివో నామరూపాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళా ।

తయోఃసంస్మరణాత్ పుంసాం సర్వతో జయ మంగళమ్ ॥ 1

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ 2

శ్లో॥ తదేవలగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ ।

విద్యాబలం దైవబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తే౽ంఘ్రియుగం స్మరామి ॥ 3

శ్లో॥ యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః ।

తత్ర శ్రీ ర్విజయో భూతిర్ ధ్రువానీతిర్మతిర్మమ ॥ 4

శ్లో॥ స్మృతే సకలకల్యాణ భాజనం యత్ర జాయతే ।
పురుషస్తమజం నిత్యం వ్రజామి శరణం హరిమ్ ॥ 5

శ్లో॥ సర్వదా సర్వకార్యేషు నాస్తి తేషామమంగళమ్ ।
యేషాం హృదిస్థో భగవాన్ మంగళాయతనం హరిః ॥ 6

శ్లో॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవః ।
యేషాం ఇందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ॥ 7

శ్లో॥ ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥ 8

శ్లో॥ సర్వమంగళ మాంగళ్యే శివే సర్వార్థ సాధికే ।
శరణ్యే త్ర్యంబకే దేవీ నారాయణి నమోఽస్తు తే ॥ 9

శ్లో॥ అభీప్సితార్థ సిద్ధ్యర్థం పూజితో యస్సురైరపి ।
సర్వవిఘ్న హరస్తస్మై శ్రీగణాధిపతయే నమః ॥ 10

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః । ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః । వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః । శచీపురందరాభ్యాం నమః । అరుంధతీవసిష్ఠాభ్యాం నమః । శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః । శ్రీరాధాకృష్ణాభ్యాం నమః । సమస్త సద్గురుదేవతాభ్యో నమః । సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యో (బ్రాహ్మణేభ్యో)నమః । అవిఘ్నమస్తు ॥ ఆచమ్య ॥ అని ఆచమనం చేయాలి. తరువాత...

శ్రీ సరస్వతీ దేవి చిత్రపటం ముందు ఒక తమలపాకుపై పసుపుతో ముద్దచేసి దానికి కుంకుమ బొట్టుపెట్టి విఘ్నేశ్వరుడుగా భావించి (ఇక్కడ వినాయకుడి చిత్రపటాన్నైనా పూజించవచ్చు) ఈ క్రింద తెలిపిన విధంగా అక్షతలతో, పూలతో పూజించాలి.

శ్రీ గణాధిపతయే నమః ధ్యాయామి ధ్యానమ్ సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః ఆవాహయామి ఆవాహనం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః రత్నసింహాసనం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి

శ్రీ గణాధిపతయే నమః హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః ఆచమనం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః పంచామృత స్నానం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః నూతన వస్త్రం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః గంధం సమర్పయామి
శ్రీ గణాధిపతయే నమః పుష్పైః పూజయామి

నామపూజా

ఓం సుముఖాయ నమః, ఓం ఏకదంతాయ నమః, ఓం కపిలాయ నమః,
ఓం గజకర్ణికాయ నమః, ఓం లంబోదరాయ నమః, ఓం వికటాయ నమః,
ఓం విఘ్నరాజాయ నమః, ఓం గణాధిపాయ నమః, ఓం ధూమకేతవే నమః
ఓం గణాధ్యక్షాయ నమః, ఓం ఫాలచంద్రాయ నమః, ఓం గజాననాయ నమః,
ఓం వక్రతుండాయ నమః, ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః, ఓం హేరంబాయ నమః,
ఓం స్కందపూర్వజాయ నమః, ఓం సర్వసిద్ధి ప్రదాయకాయ నమః,
ఓం మహాగణపతయే నమః, – **షోడశనామభిః పూజయామి**.
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః ధూపం సమర్పయామి (అగరబత్తి వెలిగించాలి)
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః దీపం సమర్పయామి (దీపం చూపించాలి)
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః నైవేద్యం సమర్పయామి (అరటిపండ్లు నివేదించాలి)
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః తాంబూలం సమర్పయామి (తాంబూలం సమర్పించాలి)
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః నీరాజనం సమర్పయామి (కర్పూర నీరాజనం)
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః మంత్రపుష్పం సమర్పయామి
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారం సమర్పయామి
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః ప్రార్థన నమస్కారం సమర్పయామి.

పై విధంగా చెబుతూ అక్షతలతో గణపతి పూజ చేయాలి. తరువాత......
శ్రీ సరస్వతీదేవి షోడశోపచార పూజను ప్రారంభించాలి.

శ్రీ సరస్వతీ ధ్యానమ్

శ్లో॥ పద్మపత్ర విశాలాక్షి పద్మకేసరవర్ణినీ ।

నిత్యం పద్మాలయా దేవి సా మాం పాతు సరస్వతీ ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః ధ్యాయామి ధ్యానం సమర్పయామి ॥

(శ్రీ సరస్వతీదేవిని భక్తిగా ధ్యానం చేయాలి.)

1. ఆవాహనమ్

మంత్రం : హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణ రజతస్రజాం ।

చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహ॥

శ్లో॥ ఆగచ్ఛ దేవదేవేశి తేజోరాశే జగన్నుతే ।

క్రియమాణాం మయా పూజాం గృహాణ సురసత్తమే ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః ఆవాహనం సమర్పయామి

సాంగం - సాయుధం - సవాహనం - సశక్తిం - భర్తృ పుత్రపరివార సమేతం శ్రీ సరస్వతీ దేవీం ఆవాహయామి - స్థాపయామి - పూజయామి.

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - ఆవాహనార్థే పుష్పాంజలిం సమర్పయామి.

(శ్రీ సరస్వతీదేవిని భక్తిగా ఆవాహనమ్ చేయాలి.)

2. ఆసనమ్

మంత్రం : తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీమ్।

యస్యాం హిరణ్యం విందేయం గామశ్వమ్ పురుషానహం॥

శ్లో॥ నానారత్నసమాయుక్తం కార్తస్వర విభూషితం ।

ఆసనం దేవదేవేశిప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః నవరత్న ఖచిత దివ్యసింహాసనం సమర్పయామి.

(శ్రీ సరస్వతీదేవి ముందు అక్షతలు ఉంచండి.)

3. పాద్యమ్

మంత్రం : అశ్వపూర్వాం రథమధ్యాం హస్తినాద ప్రబోధినీం

శ్రియందేవీ ముపాహ్వయే శ్రీర్మాదేవీ జుషతాం॥

శ్లో॥ గంగాది సర్వతీర్థేభ్యః మయాప్రార్థనయా హృతం ।

తోయంమే తత్సుఖస్పర్శం పాద్యార్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి.

(నీటిని ఉద్ధరణితో తీసుకొని అమ్మవారి పాదాలకు చూపించి అరివేణంలో పోయండి)

4. అర్ఘ్యమ్

మంత్రం : కాంసోస్మితాం హిరణ్యప్రాకారా మార్ద్రాంజ్వలంతీం

తృప్తాం తర్పయంతీం పద్మేస్థితాం పద్మవర్ణాం తామిహోపహ్వాయే శ్రియం ॥

శ్లో॥ నమస్తే దేవదేవేశి నమస్తే ధరణీధరే ।

నమస్తే జగదాధారే అర్ఘ్యం నః ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

(నీటిని ఉద్ధరణితో తీసుకొని అమ్మవారి చేతులకు చూపించి అరివేణంలో పోయండి)

5. ఆచమనమ్

మంత్రం : చంద్రాం ప్రభాసాం యశసా జ్వలంతీం శ్రియంలోకే దేవజుష్టా ముదారాం

తాం పద్మినీమీం శరణమహం ప్రపద్యే అలక్ష్మీర్మే నశ్యతాం త్వాం వృణే॥

శ్లో॥ సువర్ణ కలశానీతం చందనాగరు సంయుతాం ।

గృహాణాచమనం దేవి మయాదత్తం శుభప్రదే ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః ముఖే ఆచమనం సమర్పయామి

(నీటిని ఉద్ధరణితో తీసుకొని అమ్మవారి ముఖానికి చూపించి అరివేణంలో పోయండి)

మధుపర్కమ్

శ్లో॥ దధిక్షౌద్ర ఘృతం దుగ్ధం కపిలాయస్సుగంధి యత్ ।

సుస్వాదు మధురం దేవీ మధుపర్కం గృహాణ మే ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః మధుపర్కం సమర్పయామి.

(తేనె, నెయ్యి, పాలు, పెరుగు కలిపిన పదార్థాన్ని ఉద్ధరిణతో

అమ్మవారికి చూపించి తీర్థపాత్రలో పోయండి.)

పంచామృత స్నానమ్

శ్లో॥ పయోదధి ఘృతోపేతం శర్కరా మధు సంయుతాం ।
స్నానం పంచామృతైర్దేవి గృహాణ సురపూజితే ॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - పంచామృత స్నానం సమర్పయామి॥

1. **॥ పయః స్నానమ్ ॥ (పాలతో అభిషేకము చేయించాలి.)**

శ్లో॥ **కామధేనోః సముద్భూతం దేవర్షి పితృతృప్తిదమ్ ।**
పయోదదామి శ్రీదేవి! స్నానార్థం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - స్నానార్థే పయఃస్నానం సమర్పయామి॥
పయఃస్నానానంతరం ఆపోహిష్ఠేతి శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి॥

2. **॥దధిస్నానమ్॥ (పెరుగుతో స్నానము చేయించాలి.)**

శ్లో॥ చంద్రమండల సంకాశం సర్వదేవ ప్రియం దధి ।
స్నానార్థం తే మయాదత్తం ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - దధిస్నానం సమర్పయామి ॥
దధిస్నానానంతరం శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి॥

3. **॥ఆజ్యస్నానమ్॥ (నేతితో అభిషేకించాలి)**

శ్లో॥ ఆజ్యం సురాణామాహార ఆజ్యం యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ఆజ్యం పవిత్రం పరమం స్నానాఽర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - ఆజ్యస్నానం సమర్పయామి ॥

4. **॥మధుస్నానమ్ ॥ (తేనెతో అభిషేకం చేయాలి.)**

శ్లో॥ సర్వౌషధి సముత్పన్నం పీయూష సదృశం మధు ।
స్నానాఽర్థం తే ప్రయచ్ఛామి గృహాణ పరమేశ్వరి॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - మధుస్నానం సమర్పయామి ॥
ఆజ్య, మధుస్నానాంతరం శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి ॥

5. ॥ శర్కరా స్నానమ్ ॥ (చక్కెరతో అభిషేకించాలి.)

శ్లో॥ ఇక్షుదండ సముద్భూత దివ్యశర్కరయా హరిమ్ ।
స్నాపయామి సదా భక్త్యా ప్రీతో భవ సురేశ్వరి ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – శర్కరా స్నానం సమర్పయామి ॥

శర్కరా స్నానానంతరం ఫలోదక శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి ॥

(పై తెలిపిన విధంగా పంచామృతాలతో ద్రవాన్ని సిద్ధంచేసుకొని ఉద్ధరిణతో అమ్మవారికి చూపించి స్నానము చేయిస్తున్నట్టుగా భావించి ఆ పంచామృతాలను తీర్థపాత్రలో వేయండి.)

॥ఫలోదక స్నానమ్॥ (కొబ్బరినీళ్ళతో అభిషేకించాలి)

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – నారికేళ ఫలోదకస్నానం సమర్పయామి॥

నారికేళ ఫలోదక స్నానానంతరం శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి॥

6. శుద్ధోదక స్నానమ్

మంత్రం : ఆదిత్యవర్ణే తపసోధిజాతో వనస్పతి స్తవవృక్షోధ బిల్వః ।
తస్యఫలాని తపసానుదంతు మాయాంతరాయాశ్చ బాహ్యా అలక్ష్మీః ॥

శ్లో॥ పవిత్రితి జలం దేవి మంత్రైర్వైదిక తాంత్రికైః
సుగంధవాసితం చైవ స్నానార్థం పరిగృహ్యతాం

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి॥

7. వస్త్రమ్

మంత్రం : ఉపైతుమాన్దేవ సఖః కీర్తిశ్చ మణినా సహ
ప్రాదుర్భూతో స్మిరాష్ట్రేస్మి న్కీర్తిమృద్ధి న్దదాతుమే

శ్లో॥ సర్వభూషాధికే సౌమ్యే లోకలజ్జా నివారకే ।
మయోపపాదితే తుభ్యం వాససీ స్వీకురుష్వచ ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – కంచుకప్రావర్ణ పరేధానం సమర్పయామి
వస్త్రాంతే ఆచమనీయం సమర్పయామి॥

(అమ్మవారికి నూతన వస్త్రాలనుగాని, అక్షతలనుగాని సమర్పించాలి.)

8. కంఠసూత్రమ్

మంత్రం : క్షుత్పిపాసామలాంజ్యేష్ఠా మలక్ష్మీం నాశయామ్యహం
అభూతి మసమృద్ధించ సర్వాన్నిర్ణుదమే గృహాత్॥

శ్లో॥ అనేక నిష్కసంపన్నం స్వర్ణసూత్రం వినిర్మితం
కంఠసూత్రం గృహాణేదం సర్వసౌభాగ్య దాయిని

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః కంఠసూత్రం సమర్పయామి
సమర్పణానంతరం ఆచమనీయం సమర్పయామి ॥

(అమ్మవారికి కంఠసూత్రాన్ని గాని, అక్షతలనుగాని సమర్పించాలి.)

స్నానేఽ ధూపే చ దీపేచ ఘంటానాదమాచరేత్ ॥

(స్నాన, ధూప, దీప సమయములందు ఘంటానాదం చేయాలి.)

ఆభరణమ్

శ్లో॥ రత్న స్వర్ణప్రకాశంచ దేహాలంకార వర్ధనం ।
శోభాదానం శ్రీకరంచ భూషణం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్లో॥ మాణిక్య ముక్తాఫల విద్రుమైశ్చ గారుత్మతై శ్చాపృథ పుష్యరాగైః ।
వైడూర్య గోమేధిక వజ్రనీలైః గృహాణ దివ్యాభరణాని మాతః ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః సర్వాభరణాని సమర్పయామి

(అమ్మవారికి ఆభరణాలనుగాని, అక్షతలనుగాని సమర్పించాలి.)

9. గంధమ్

తస్మాద్యజ్ఞాదితి గంధమ్ :-

మంత్రం : గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥

శ్లో॥ శ్రీ ఖంతం చందనం దివ్యం గంధాఢ్యం సుమనోహరం ।
విలేపనం సురశ్రేష్ఠే చందనం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః గంధం ధారయామి.

(అమ్మవారికి శ్రీగంధాన్ని సమర్పించాలి.)

అక్షతలు

శ్లో॥ అక్షతాన్ తండులాః శుభ్రాః కుంకుమేన విరాజితాః ।
మయానివేదితా భక్త్యా గృహాణ పరమేశ్వరి ॥
శ్రీ సరస్వతీ దేవ్యై నమః అక్షతాన్ సమర్పయామి

హరిద్రాచూర్ణం

శ్లో॥ స్వర్ణాభ మమలం రమ్యం పవిత్రం శుభవర్ధనం
లక్ష్మీకరం చ తే దేవీ హరిద్రాచూర్ణమర్పయే
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః హరిద్రాచూర్ణం సమర్పయామి

కుంకుమం

శ్లో॥ తప్తకాంచన సంకాశం కోటిసూర్య సమప్రభం
కుంకుమం తే మయా దత్తం గృహాణ వరదా భవ
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః కుంకుమం సమర్పయామి

సీమంత సిందూరం

శ్లో॥ సీమంతమూలే సిందూర ముదయారుణ సన్నిభం
అర్పయిష్యామి జననీ కస్తూరీ తిలకోపరి
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః సీమంత సిందూరం సమర్పయామి

పరిమళ పటవాసం

శ్లో॥ పటవాస మిమందేవి నానాపరిమాళానిత్వం
అతీవ సుమనోరమ్యం అర్పయిష్యే మహేశ్వరీ
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః పరిమళ పటవాసం సమర్పయామి

బిల్వదళం

శ్లో॥ అష్టైశ్వర్యప్రదం దేవి సర్వకష్ట నివారిణి
రమ్యం బిల్వదళం మాతః అర్పయే జగదీశ్వరీ
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః బిల్వదళం సమర్పయామి

10. పుష్పమ్

మంత్రం : మనసః కామమాకూతిం వాచస్సత్యమశీమహి

పశూనాగ్ం రూపమన్నస్య మయిశ్రీః శ్రయతాంయశః ॥

శ్లో॥ మనోహరాని దివ్యాని సుగంధీని ప్రియాని చ

మయాహృతాని పుష్పాణి గృహాణ కరుణానిధే

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః నానావిధ పరిమళ పుష్పాణి సమర్పయామి

(శ్రీ సరస్వతీదేవిని అష్టోత్తర శతనామావళి పఠిస్తూ

పుష్పాలు లేదా అక్షతలతో పూజించాలి)

అంగపూజా

ఓం బ్రహ్మణ్యై నమః	–	పాదౌ పూజయామి
ఓం బ్రహ్మణ్యమూర్తయే నమః	–	గుల్ఫౌ పూజయామి
ఓం జగత్స్వరూపిణ్యై నమః	–	జంఘే పూజయామి
ఓం జగదాద్యాయై నమః	–	జానునీ పూజయామి
ఓం చారు విలాసిన్యై నమః	–	ఊరూ పూజయామి
ఓం కమలభూమయే నమః	–	కటింపూజయామి
ఓం జన్మరహితాయై నమః	–	జఘనంపూజయామి
ఓం గంభీరనాభయే నమః	–	నాభింపూజయామి
ఓం హరిపూజ్యాయై నమః	–	ఉదరం పూజయామి
ఓం లోకమాత్రే నమః	–	స్తనౌ పూజాయామి
ఓం విశాలవక్షసే నమః	–	వక్షస్థలం పూజయామి
ఓం గానవిచక్షణాయై నమః	–	కంఠం పూజయామి
ఓం స్కందప్రపూజ్యాయై నమః	–	స్కందౌ పూజాయామి
ఓం ఘనబాహవేనమః	–	బాహూపూజయామి
ఓం పుస్తక ధారిణ్యై నమః	–	హస్తౌపూజయామి
ఓం శ్రోత్రియ బంధవే నమః	–	శ్రోత్రౌ పూజయామి
ఓం వేదస్వరూపాయై నమః	–	వక్రం పూజయామి
ఓం సువాసిన్యై నమః	–	నాసికాం పూజయామి
ఓం బింబసమనానోష్ఠ్యై నమః	–	ఓష్ఠౌ పూజయామి
ఓం కమలచక్షుషే నమః	–	నేత్రే పూజయామి
ఓం తిలక ధారిణ్యై నమః	–	ఫాలం పూజయామి
ఓం చంద్రమూర్తయే నమః	–	చికురాన్ పూజయామి
ఓం సర్వప్రదాయై నమః	–	ముఖం పూజయామి
ఓం శ్రీ సరస్వత్యై నమః	–	శిరః పూజయామి
ఓం బ్రహ్మరూపిణ్యై నమః	–	సర్వాణ్యంగాని పూజయామి

తరువాత అష్టోత్తర శతనామపూజని చెయ్యాలి.

శ్రీ సరస్వతీ అష్టోత్తర శతనామావళి

ఓం సరస్వత్యై నమః
ఓం మహాభద్రాయై నమః
ఓం మహామాయాయై నమః
ఓం వరప్రదాయై నమః
ఓం శ్రీప్రదాయై నమః
ఓం పద్మనిలయాయై నమః
ఓం పద్మాక్ష్యై నమః
ఓం పద్మవక్త్రాయై నమః
ఓం శివానుజాయై నమః
ఓం జ్ఞానముద్రాయై నమః 10
ఓం రమాయై నమః
ఓం పరాయై నమః
ఓం కామరూపాయై నమః
ఓం మహావిద్యాయై నమః
ఓం మహాపాతకనాశిన్యై నమః
ఓం మహాశ్రయాయై నమః
ఓం మాలిన్యై నమః
ఓం మహాభాగాయై నమః
ఓం మహాభాగ్యాయై నమః 20
ఓం మహోత్సహాయై నమః
ఓం దివ్యాంగాయై నమః
ఓం సురవందితాయై నమః
ఓం మహాకాళ్యై నమః
ఓం మహాపాశాయై నమః
ఓం మహాకారాయై నమః
ఓం మహాంకుశాయై నమః
ఓం సీతాయై నమః
ఓం విమలాయై నమః
ఓం విశ్వాయై నమః 30
ఓం విద్యున్మాలాయై నమః
ఓం వైష్ణవ్యై నమః
ఓం చంద్రికాయై నమః
ఓం చంద్రవదనాయై నమః
ఓం చంద్రరేఖావిభూషితాయై నమః
ఓం సావిత్ర్యై నమః
ఓం సురాపాయై నమః
ఓం దేవ్యై నమః
ఓం దివ్యాలంకారభూషితాయై నమః
ఓం వాగ్దేవ్యై నమః 40
ఓం వసుధాయై నమః
ఓం తీవ్రాయై నమః
ఓం మహాభద్రాయై నమః
ఓం మహాబలాయై నమః
ఓం భోగదాయై నమః
ఓం భారత్యై నమః
ఓం భామాయై నమః
ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం గోమత్యై నమః
ఓం శివాయై నమః 50
ఓం జటిలాయై నమః
ఓం వింధ్య వాసాయై నమః
ఓం వింధ్యాచలవిరాజితాయై నమః

ఓం చండికాయై నమః
ఓం వైష్ణవ్యై నమః
ఓం బ్రాహ్మ్యై నమః
ఓం బ్రహ్మజ్ఞానైకసాధనాయై నమః
ఓం సౌదామిన్యై నమః
ఓం సుధామూర్త్యై నమః
ఓం సుభద్రాయై నమః 60
ఓం సురపూజితాయై నమః
ఓం సువాసిన్యై నమః
ఓం సువాసాయై నమః
ఓం వినిద్రాయై నమః
ఓం పద్మలోచనాయై నమః
ఓం విద్యారూపాయై నమః
ఓం విశాలాక్ష్యై నమః
ఓం బ్రహ్మజాయాయై నమః
ఓం మహాబలాయై నమః
ఓం త్రయీమూర్త్యై నమః 70
ఓం త్రికాలజ్ఞాయై నమః
ఓం త్రిగుణాయై నమః
ఓం శాస్త్ర రూపిణ్యై నమః
ఓం శుంభాసురప్రమదిన్యై నమః
ఓం శుభదాయై నమః
ఓం సర్వాత్మికాయై నమః
ఓం రక్తబీజనిహంత్ర్యై నమః
ఓం చాముండాయై నమః
ఓం వీణాపాణినే నమః
ఓం అంబికాయై నమః 80
ఓం చణ్డకాయప్రహరనాయై నమః
ఓం ధూమ్రలోచనమర్దనాయై నమః
ఓం సర్వదేవస్తుతాయై నమః
ఓం సౌమ్యాయై నమః
ఓం సురాసురనమస్కృతాయై నమః
ఓం కాళరాత్ర్యై నమః
ఓం కలాధారాయై నమః
ఓం రూపసౌభాగ్యదాయిన్యై నమః
ఓం వాగ్దేవ్యై నమః
ఓం వరారోహాయై నమః 90
ఓం వరాహ్యై నమః
ఓం వారిజాసనాయై నమః
ఓం చిత్రాంబరాయై నమః
ఓం చిత్రగంధాయై నమః
ఓం చిత్రమాల్య విభూషితాయై నమః
ఓం కాంతాయై నమః
ఓం కామప్రదాయై నమః
ఓం వంద్యాయై నమః
ఓం విద్యాధరసుపూజితాయై నమః
ఓం శ్వేతాసనాయై నమః 100
ఓం నీలభుజాయై నమః
ఓం చతుర్వర్గఫలప్రదాయై నమః
ఓం చతురానన సామ్రాజ్యై నమః
ఓం రక్తమధ్యాయై నమః
ఓం నిరంజనాయై నమః
ఓం హంసాశనాయై నమః
ఓం నీలజంఘాయై నమః
ఓం బ్రహ్మావిష్ణుశివాత్మికాయై నమః 108

నానావిధ పరిమళ పత్ర, పుష్ప కుంకుమ పూజాం సమర్పయామి.

11. ధూపమ్

మంత్రం : కర్దమేన ప్రజాభూతా మయి సంభవకర్దమ
శ్రియం వాసయమేకులే మాతరం పద్మమాలినీమ్ ॥

శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యై ర్నానాగంధైస్సు సంయుతం
ఆ ఘ్రేయ స్సర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతామ్
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః ధూపమాఘ్రాపయామి
(అమ్మవారికి అగరబత్తి / సాంబ్రాణి వెలిగించి సమర్పించాలి)

12. దీపమ్

మంత్రం : ఆపస్స్ర జంతుస్నిగ్ధాని, చిక్లీత వసమేగృహే
నిచ దేవీం మాతరం శ్రియం వాసయమేకులే॥

శ్లో॥ దీపం గృహాణదేవేశి వర్తిత్రయ సమన్వితాం
శారదే చిత్స్వరూపేత్వం అజ్ఞానం వినివర్తయ
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః దీపం దర్శయామి. అనంతరం ఆచమనం సమర్పయామి
(అమ్మవారి ముందు నేతిదీపాన్ని వెలిగించాలి)

13. నైవేద్యమ్

మంత్రం : ఆర్ద్రాం పుష్కరిణీం పుష్టిం, పింగళాం పద్మమాలినీం
చంద్రాం హిరణ్మయీాం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహ॥

శ్లో॥ నైవేద్యం గృహ్యతాందేవీ భక్తిం మే హ్యచలాం కురు
ఈప్సితం మే వరం దేహి నిత్యతృప్తే నమోస్తుతే

మంత్రం : *ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తథ్సవితుర్వరేణ్యం*
భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥
సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి । అమృతమస్తు। అమృతోపస్తరణమసి ॥
శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః ॥ ఓం ప్రాణాయ స్వాహా। ఓం అపానాయ స్వాహా। ఓం వ్యానాయ స్వాహా । ఓం ఉదానాయ స్వాహా । ఓం సమానాయ స్వాహా ॥
(పై మంత్రమును లేదా శ్లోకాన్ని పఠిస్తూ నివేదన చేయాలి.)

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః నైవేద్యం సమర్పయామి, మధ్యే మధ్యే పానీయం సమర్పయామి । అమృతాపిధానమసి ॥ ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి । హస్త ప్రక్షాళనం సమర్పయామి । ముఖ ప్రక్షాళనం సమర్పయామి । కరోద్వర్తనం సమర్పయామి । పాద ప్రక్షాళనం సమర్పయామి । శుద్ధాచమనం సమర్పయామి॥ అని చెబుతూ ఉద్ధరిణతో నీటిని అమ్మవారికి చూపించి పళ్లెంలో (అరివేణం) వేయాలి.

14. తాంబూలమ్

మంత్రం : ఆర్ద్రాం యఃకరిణీం యష్టిం, సువర్ణాం హేమమాలినీం
సూర్యాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం, జాతవేదో మమావహ॥

శ్లో॥ **పూగీఫలైశ్చ కర్పూరై ర్నాగవల్లీ దళైర్యుతం**
ముక్తాచూర్ణ సమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః తాంబూలం సమర్పయామి. ఆచమనీయం సమర్పయామి.

ఫల సమర్పణమ్

శ్లో॥ **ఇదం ఫలం మాయా దేవి స్థాపితం పురతస్తవ ।**
తేన మే సఫలావాప్తిర్ భవేజ్జన్మని జన్మని ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – ఫలం సమర్పయామి ॥

దక్షిణా సమర్పణ

శ్లో॥ **హిరణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః ।**
అనంత పుణ్యఫలదమతః శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – సువర్ణపుష్పయుక్త దక్షిణాదీన్ సమర్పయామి॥

15. నీరాజనమ్

మంత్రం : తా మ్మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం యస్యాం హిరణ్యం
ప్రభూతంగావో దాస్యోశ్వాన్ విందేయం పురుషానహమ్॥

శ్లో॥ సరస్వతీ నమస్తుభ్యం వరదే భక్తవత్సలే
నీరాజనం ప్రదాస్యామి విద్యావృద్ధిం కురుష్వ మే

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః నీరాజనం సమర్పయామి.
నీరాజనానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

16. మంత్రపుష్పమ్

మంత్రం : యశ్శుచిః ప్రయతో భూత్వా హుయా దాద్వమన్వహమ్
శ్రియః పంచదశర్చంచ శ్రీకామ స్సతతం జపేత్

శ్లో॥ భోదేవి సర్వలోకేశే నానాపుష్ప సమన్వితం
పుష్పాంజలిం ప్రదాస్యామి గృహాణేదం మయార్పితం

శ్రీ సరస్వతీ ద్వాదశనామ స్తోత్రమ్

1. సరస్వతీ త్వియం దృష్ట్వా వీణాపుస్తక ధారిణీ
హంసవాహన సమాయుక్తా విద్యాదానకరీ మమ

2. ప్రథమం భారతీనామా ద్వితీయం హంసవాహనా
తృతీయం శారదాదేవి చతుర్థం హంసవాహనా

3. పంచమం జగతీ ఖ్యాతం షష్ఠం వాగీశ్వరీ తథా
కౌమారీ సప్తమం ప్రోక్త మష్టమం బ్రహ్మచాణీ

4. నవమం బుద్ధిధాత్రీ చ దశమం వరదాయినీ
ఏకాదశం క్షుద్రఘంటా ద్వాదశం భువనేశ్వరీ

5. బ్రాహ్మీ ద్వాదశనామాని త్రిసంధ్యం యః పఠేన్నరః
సర్వసిద్ధికరీ తస్య ప్రసన్నా పరమేశ్వరీ
సామే వసతు జిహ్వాగ్రే బ్రహ్మరూపా సరస్వతీ

శ్రీ సరస్వతీ గాయత్రి

ఓం వాగీశ్వరీచ విద్మహే బ్రహ్మపత్న్యై చ ధీమహి తన్నోవాణీ ప్రచోదయాత్

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః సువర్ణదివ్య మంత్రపుష్పం సమర్పయామి

(అక్షతలు, పూలు తీసుకొని అమ్మవారి పాదాలచెంత సమర్పించాలి)

ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారం

శ్లో॥ యానికాని చ పాపాని జన్మాంతర కృతాని చ
తానితాని ప్రణశ్యంతి, ప్రదక్షిణ పదేపదే ॥

శ్లో॥ **పాపోఽహం పాపకర్మాహం పాపాత్మ పాపసంభవః**
త్రాహిమాం కృపయాదేవీ శరణాగత వత్సలే ॥

శ్లో॥ **అన్యథా శరణం, నాస్తిత్వమేవ శరణం మమ**
తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్ష రక్ష మహేశ్వరి

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.

పునఃపూజా – ఛత్రాది సమర్పణమ్

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – ఛత్రం సమర్పయామి। చామరం వీజయామి। గీతం శ్రావయామి । దర్పణం దర్శయామి । నృత్యం సమర్పయామి । నాట్యం సమర్పయామి। సమస్త రాజోపచారాన్ సమర్పయామి । సమస్త దేవోపచారాన్ సమర్పయామి । సమస్త శక్తి భక్త్యుపచారాన్ సమర్పయామి ।

(అమ్మవారి ముందు అక్షతలను సమర్పించాలి.)

అపరాధ – క్షమా యాచన

శ్లో॥ **ఆవాహనం నజానామి న జానామి తవార్చనమ్ ।**
పూజాం చైవ నజానామి క్షమస్వ పరమేశ్వరి ॥

శ్లో॥ **మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం సురేశ్వరి ।**
యత్పూజితం మయా దేవి! పరిపూర్ణం తదస్తు తే ॥

శ్లో॥ **అపరాధ సహస్రాణి క్రియం తేఽహర్నిశం మయా ।**
దాసోఽయమితిమాం మత్వా క్షమస్వ పరమేశ్వరి ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః – అపరాధ క్షమాపణం సమర్పయామి॥

(అమ్మవారికి నమస్కరించి అపరాధాల్ని క్షమించమని ప్రార్థించాలి)

ప్రార్థన

శ్లో॥ **గతం పాపం గతం దుఃఖం గతం దారిద్ర్యమేవ చ ।**
ఆగతా సుఖసంపత్తిః పుణ్యాచ్చ తవదర్శనాత్ ॥

శ్లో॥ **రూపందేహి జయందేహి యశోదేహి ద్విషోజహి ।**
పుత్రాన్ దేహి ధనందేహి సర్వాన్ కామాంశ్చ దేహి మే ॥

శ్లో॥ **యద్దత్తం శక్తిమాత్రేణ పత్రం పుష్పం ఫలం జలమ్ ।**
నివేదితం చ నైవేద్యం తత్గృహాణానుకంపయా ॥

శ్రీ సరస్వతీదేవ్యై నమః - ప్రార్థనం సమర్పయామి ॥

పూజా సమర్పణమ్

శ్లో॥ **యస్మ స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపః పూజాక్రియాదిషు।**
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోవందే తమచ్యుతమ్ ॥

శ్లో॥ **మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం మహేశ్వరీ ।**
యత్పూజితం మయా దేవి! పరిపూర్ణం తదస్తు తే॥

అనేన మయా యథాజ్ఞానేన యథా మిళితోపచారద్రవ్యైః భక్త్యాకృత ధ్యాన ఆవాహనాది షోడశోపచార పూజనేన **శ్రీ సరస్వతీ దేవతా** సుప్రీతా సుప్రసన్నా వరదా భవతు॥ సర్వం **శ్రీ సరస్వతీ** దేవతా దివ్య చరణారవిందార్పణమస్తు॥

(అక్షతలు, నీళ్లు తీసుకొని అమ్మవారికి చూపించి పళ్లెంలో వేయాలి.)

ఉద్వాసనమ్

యజ్ఞేన యజ్ఞమితి ఉద్వాసనం :-

మంత్రం : ఓం యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవాః తాని ధర్మాణి ప్రథమా న్యాసన్ ।
తే హ నాకం మహిమానస్సచన్తే యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః ॥

శ్లో॥ **గచ్ఛ గచ్ఛ శివప్రియ స్వస్థానే జగదీశ్వరి ।**
భక్తాభీష్ట సమృద్ధ్యర్థం పునరాగమనాయ చ॥

॥ **శ్రీ సరస్వతీ** దేవతానం యథాస్థాన ముద్వాసయామి ॥

॥ఇతి శ్రీసూక్తవిధానేన దేవతార్చనమ్ సంపూర్ణమ్ ॥

*(ఈ విధంగా **శ్రీ సరస్వతీదేవి** షోడశోపచార పూజా విధానాన్ని భక్తిశ్రద్ధలతో తమ శక్త్యానుసారం ఆచరించి అమ్మవారి అనుగ్రహాన్ని పొందగలరు)*

మంత్రసిద్ధికి గురుదీక్ష ఆవశ్యకత

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః - గురుస్సాక్షాత్ పరంబ్రహ్మా తస్మైశ్రీ గురవే నమః

మంత్రసిద్ధి కావాలంటే సాధకునికి గురువు తప్పనిసరిగా అవసరం. శిష్యుడు తగిన గురువు కోసం అన్వేషించి, ఎంచుకోవాలి. గురువు సాధకుణ్ణి తన శిష్యునిగా స్వీకరించాకే దీక్షితుడిగా చేసి, మంత్రదీక్షని ప్రసాదిస్తాడు. గురువు మహిమ, సర్వోన్నతమైనది. శాస్త్రాల్లో మహర్షులు గురువుని భగవంతునితో సమానమనకుండా, భగవంతుని కంటే గొప్ప అని చెప్పారు. అటువంటి మహానుభావులైన గురువుల చరిత్ర విశిష్టమైంది. వారు నిజంగా తమ శిష్యులకు భగవంతుడికన్నా ప్రథమ పూజ్యులు. విశ్వామిత్ర, సాందీపులను శ్రీరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు తమ గురువులుగా స్వీకరించి, వారి గొప్పతనాన్ని రుజువు చేశారు.

గురుదీక్షా స్వీకారం : దీక్ష స్వీకరించడానికి అనేక పద్ధతులున్నాయి. ఒక వ్యక్తిపేరు, తండ్రిపేరు, గోత్రం, నివాసస్థలం, రూపం లాంటివి... వేరొక వ్యక్తిపేరు, తండ్రిపేరు మొదలైనవాటితో ఎప్పటికీ కలవవు. సిద్ధగురువు తన సూక్ష్మశరీరం ద్వారా మీరు ఇంట్లో ఉన్నా మీకు దీక్ష ఇవ్వగలడు. ఒకవేళ మీకు గురువు నుంచి ప్రత్యక్షంగా దీక్ష తీసుకోవాలనే కోరిక ప్రబలంగా ఉండి ఉద్యోగ, కుటుంబ, ఆరోగ్య, వ్యక్తిగత సమస్యలు, ప్రతికూల పరిస్థితుల వల్ల గురువు దగ్గరకు వెళ్లలేనివారు పరోక్షంగా కూడా గురువు నుంచి దీక్ష తీసుకోవచ్చు.

దీక్ష స్వీకరించినవారు పాటించాల్సిన నియమాలు

1. గురుకృపతో లభించిన మంత్రాన్ని గుప్తంగా ఉంచాలి.
2. గురుమంత్రాన్ని సభలో, కుటుంబ సభ్యుల మధ్య, పదిమందిలో ఉన్నప్పుడు ప్రకటించకూడదు. 3. గురువు నిర్దేశించిన పూజావిధిని ఎక్కడా వ్యక్తం చేయకూడదు.
4. ధర్మబద్ధంగా గురువుపై, మంత్రంపై పూర్ణ విశ్వాసం, శ్రద్ధ, భక్తితో వాటిని రక్షించుకోవాలి. 5. ప్రాణులపట్ల దయ కలిగి ఉండాలి.
6. అసత్యం, పాపం, నింద, ద్వేషం, క్రోధం, ఈర్ష్య వంటి దుర్గుణాలను వదులుకోవాలి.

ఈ నియమాలు పాటిస్తూ గురువు ఆజ్ఞ ప్రకారం జీవితం గడిపే శిష్యులు, తమ సాధనల్లో సఫలీకృతులై తాము ఉపాసించే దేవతానుగ్రహం పొందుతారు.

గురుమంత్ర దీక్ష

దేవతా మంత్రసాధన చేసేవారు సద్గురువు ద్వారా తాము ఉపాసించే మంత్రాన్ని ఉపదేశం పొంది ఆ తరువాత మాత్రమే సాధన చెయ్యాలి. అలాగే తనకు మంత్రాన్ని ప్రబోధించిన గురుమంత్రాన్ని కూడా జపిస్తే దేవతానుగ్రహం త్వరగా లభిస్తుంది. ఎందుకంటే గురువే దైవం కనుక. ఒకవేళ సద్గురువు ప్రత్యక్షంగా లభించే అవకాశం లేనప్పుడు సకల మంత్రశాస్త్ర ప్రభోదకుడైన పరమేశ్వరుడినే గురువుగా భావించి గురుమంత్ర సాధన చేయవచ్చు.

తాము ఉపాసించదలిచిన గురుమంత్రాన్ని ఒక కాగితంపై వ్రాసి దానిని శివాలయంలో శివుడి సన్నిధిలో ఉంచి, ఆయన ద్వారా, ఆ మంత్రాన్ని తాను ఉపదేశం పొందుతున్నట్టుగా భావించి తిరిగి ఆ కాగితాన్ని తీసుకుని తమ మంత్ర సాధన కొనసాగించవచ్చు. సాధకులకు గురువు లభించనప్పుడు సిద్ధగురువు అనుగ్రహం కోసం ఈ క్రింద తెలిపిన మంత్రాన్ని ఉపాసించవచ్చు.

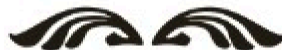
సిద్ధగురు మంత్రం

ఓం హ్రీం సిద్ధగురో ప్రసీద హ్రీం ఓం

ఈ సిద్ధగురు మంత్రం జపించటం ద్వారా అంతరిక్షంలో సంచరించే ఎవరో ఒక సిద్ధగురువు సాధకుడిని అనుగ్రహిస్తాడు.

గురుమంత్రాన్ని గాని, సిద్ధగురు మంత్రాన్ని గాని సాధకులు తాము సాధనచేసే దేవతామంత్ర జపానికి ముందు ఒకమాల, జపానంతరం ఒకమాల జపించటం ద్వారా గురువు అనుగ్రహం దేవతానుగ్రహం సంపూర్ణంగా సాధకుడికి లభిస్తాయి.

గురుమంత్రాన్ని దేవతామంత్రం వలె పురశ్చరణ చేయవచ్చు.

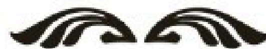
గురువు లభించనప్పుడు మంత్రదీక్షా స్వీకారం

మంత్ర సాధకులు సాధ్యమైనంత వరకూ గురువు ద్వారా మంత్రాన్ని ఉపదేశం పొంది జపిస్తేనే మంచిది. ముఖ్యంగా రాజస తామస దేవతా ఉపాసనల విషయంలో గురువు మార్గదర్శకత్వం చాలా అవసరం. అయితే సాత్విక దేవతా మంత్రాలు ఉపాసించాలనుకునే వారికి గురువు అందుబాటులో లేకపోయినా, దీక్ష స్వీకరించే అవకాశం లేకపోయినా వారు కూడా మంత్రదీక్ష స్వయంగా తీసుకునే మార్గం మంత్రశాస్త్రంలో ప్రమాణ గ్రంథమైన యామళ తంత్రంలో ఇలా చెప్పబడింది.

గురోరభావే మంత్రాణాం గ్రహణ క్రమముచ్యతే ।
కృష్ణపక్షే త్రయోదశ్యాం దక్షిణామూర్తి సన్నిధే ॥
లభిత్వా రాజితే పాత్రే తాళపత్రేఽథవాపునః ।
మంత్రం తత్‌స్తండిలే స్థాప్య పూజయిత్వా మహేశ్వరమ్ ॥
పాయసాది నివేద్యం చ కృత్వా తంప్రణి పత్యచ ।
శతాకృతః పఠేన్మంత్రం దక్షిణామూర్తి సన్నిధౌ ॥
సర్వేషాంచైవ మంత్రాణామేవం గ్రహణ మిష్యతే ॥

ఆగమ రహస్యం - చతుర్థపటలం (శ్లో 42-44)

గురువు లభించనప్పుడు మంత్రాన్ని ఉపాసించాలనుకునే సాధకుడు కృష్ణపక్ష త్రయోదశి తిథినాడు దక్షిణామూర్తి సన్నిధికి (ప్రతి శివాలయంలో దక్షిణదిక్కున దక్షిణామూర్తి విగ్రహం వుంటుంది) ఒకవేళ దక్షిణామూర్తి ఆలయం అందుబాటులో లేకపోతే ఏదైనా శివాలయానికి వెళ్ళి వెండి లేదా రాగి రేకుమీద లేదా తాళపత్రం, అదీ దొరకకపోతే తెల్లకాగితం మీద ఉపాసించాలనుకున్న మంత్రాన్ని, లభించి దాన్ని స్వామి సన్నిధిలో ఉంచి యథాశక్తి పూజ చేయాలి. తరువాత పాయసాన్ని నివేదించి స్వామి సన్నిధిలో ఉంచిన మంత్రం లిఖించిన పత్రాన్ని తీసుకోవాలి. ఇప్పుడు గురుదక్షిణామూర్తి నుంచి మంత్ర స్వీకారం జరిగినట్టుగా భావించి స్వామి సన్నిధిలోనే ఆ మంత్రాన్ని 100 సార్లు జపించాలి. ఈ విధంగా మంత్రదీక్షని స్వీకరించవచ్చు. ఈవిధంగా దీక్ష కూడా తీసుకున్నవారు తాము మంత్రం పురశ్చరణ చేసే ముందు విధిగా గురుదక్షిణామూర్తిని గురుస్థానంలో ధ్యానించాలి.

సకలమంత్ర సిద్ధికి భూతలిపి జపం

సాధారణంగా మనం జపంచేసే మంత్రాలు, అవి తాంత్రికమైనవైనా, వైదికమైనవైనా దేవలిపి అనగా దేవభాషయైన సంస్కృతంలో వుంటాయి. అయితే తంత్రశాస్త్రంలో చెప్పబడిన యంత్రాలను లిఖించే సమయంలో భూతలిపిని వినియోగిస్తారు. ఈ భూతలిపిలో వుండే అక్షరాలు సంస్కృతభాషలోని అక్షరాలే అయినప్పటికీ అక్షరానికి తరువాత బిందువుతో ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తాయి. ఈ భూతలిపి అక్షరాల సాధన(జపం) వల్ల కుండలిని జాగృతమవుతుంది. ఈ భూతలిపి అన్ని విద్యలకి తల్లిలాంటిది. ఇది శరీరంలోని షట్చక్రాలను జాగృతం చేస్తుంది. అనంతమైన మంత్రశాస్త్రం ఈ భూతలిపి ఆధీనంలోనే వుంటుంది.

42 అక్షరాల భూతలిపి

అం	ఇం	ఉం	ఋం	ఌం	ఏం	ఐం	ఓం	ఔం
హం	యం	రం	వం	లం	ఙం	కం	ఖం	గం
ఘం	ఞం	చం	ఛం	ఝం	జం	ణం	టం	ఠం
ఢం	డం	నం	తం	థం	ధం	దం	మం	పం
ఫం	భం	బం	శం	షం	సం			

(శారదాతిలక తంత్రమ్)

భూతలిపి జపవిధానం:- పై తెలిపిన భూతలిపి అక్షరాల్ని మొత్తం ప్రతిరోజు ఒక 100సార్లు జపించాలి. కనీసం 11 సార్లయినా చేయాలి.

భూతలిపి జపఫలితం:- ఈ భూతలిపిని ప్రతిరోజు జపించడం వల్ల సాధకుడు ఉపాసించే అన్నిరకాల మంత్రాలు ఫలిస్తాయి. సాధకులు తాము ఉపాసించే మంత్రజపానికి ముందు జపం తరువాత 3 మాలలు కనీసం 1మాల ఈ భూతలిపి మంత్రాన్ని జపిస్తే మంత్రసిద్ధి తప్పక కలుగుతుంది. ఒక గ్లాసులోకి నీళ్ళను తీసుకొని ఈ భూతలిపి మంత్రాన్ని చదివి ఆ నీటిని ఊది రోగికి ఆ నీళ్ళను ఇస్తే వ్యాధి నయమవుతుంది. ఈ మంత్రం ఒక కాగితం మీద రాసి ఆ కాగితాన్ని బిందె నీళ్ళలోవేసి ఆ నీటిని తాగించినా రోగనివారణ జరుగుతుంది.

శ్లో॥ గుహ్యాత్ గుహ్యతరం నిత్యం శ్రీభూతలిపి దేవతాం
యః సేవతే శుభైః పుత్రైః ధనధాన్యైశ్చ పూర్యతే ॥ *(శారదాతిలకమ్)*

అత్యంత రహస్యమైన ఈ భూతలిపిని ప్రతిరోజూ జపించే సాధకులు సమస్త సుఖాలను పొందుతారు. పుత్రపౌత్రాది పర్యంతం ఐశ్వర్యాన్ని పొందుతారు.

మంత్రసిద్ధి లక్షణం (మంత్ర రత్నాకరం)

సిద్ధే విశ్వస్త చిత్త స్సంస్తురీబ్దే స సిద్ధిభాక్ ।
మనః ప్రసాదస్సంతోషః శ్రవణం దుందుభిధ్వనే ॥
గీతస్య తాళ శబ్దస్య గంధర్వాణాం సమీక్షణం ।
స్వతేజస సూర్య సామ్యేక్షణం నిద్రాక్షుధాజపః ॥
రమ్యతారోగ్య గాంభీర్యా మభావః క్రోధలోభయోః ।
ఏవమాదీని చిహ్నాని యదాపశ్యతి మంత్రవిత్ ॥
సిద్ధం మంత్రస్య జానీయాద్దేవతాయాః ప్రసన్నతాం ।
తతోజపే దధికం యత్నం ప్రకుర్యాత్ జ్ఞానలబ్ధయే ॥
లబ్ధజ్ఞాన కృతార్థ స్స్యాత్సంసారాత్రృతి ముచ్యతే ।
జ్ఞాత్వాత్మానం పరంబ్రహ్మ వేదాంతైః ప్రతిపాదితమ్ ॥

(షట్కర్మాది నిరూపణ తరంగం, శ్లో॥97-101)

మంత్రోపాసన చేసే సాధకుడికి మనసు ప్రశాంతంగా ఉండటం, ఎంతో సంతోషం కలగటం, దుందుభి, తాళ గీతాల ధ్వనులు వినిపించటం, గంధర్వులు కనిపించటం, తన తేజస్సు సూర్యుడిలా ప్రకాశించటం, మంచినిద్ర, క్షుధ (ఆకలి) జపం చేస్తున్నప్పుడు ఆనందానుభూతి కలగటం, శరీరం స్వస్థంగా వుండటం, మనసులో క్రోధం లోభం అనే దుర్గుణాలు తొలగిపోవటం లాంటి చిహ్నాలు కనిపిస్తే ఆ సాధకుడికి మంత్రసిద్ధి కలిగిందని, అతడు ఉపాసించే మంత్రదేవత ప్రసన్నమైందని మంత్రవేత్తలు చెప్తారు.

ఈవిధంగా మంత్రదేవత అనుగ్రహంతో మంత్రసిద్ధి పొందిన సాధకుడు పూర్తిగా జ్ఞానం కలగటం కోసం, తాను ఉపాసించే మంత్రాన్ని వదిలిపెట్టకుండా మరింత ఎక్కువగా జపించాలి. అలా జపించటం వల్ల తనను తాను పరబ్రహ్మగా (అహం బ్రహ్మోస్మి) తెలుసుకుని కృతార్థుడై, సంసార బంధాల నుంచి పూర్తిగా విముక్తి పొందుతాడు.

శ్రీ సరస్వతీ మంత్ర పురశ్చరణ విధానం

మంత్రం అంటే ఏమిటి ?

మకారం మననం ప్రాహుస్త్రకారస్త్రాణ ఉచ్చ్యతే
మనన త్రాణ సంయుక్తో మంత్ర ఇత్యభిధీయతే

'మననం' చేసే సాధకుడిని అన్ని రకాల విపత్తుల నుండి రక్షించేది కాబట్టి మంత్రం అని పిలువబడుతుంది. **మం=** అనగా మననం చేసేవాడిని, **త్ర=** అనగా రక్షించునది, అని మంత్ర శబ్దానికి అర్థం.

జపం అంటే ఏమిటి ?

జకారో జన్మవిచ్ఛేదః పకారః పాపనాశకః ।
జన్మపాప వినాశిత్వా జ్జప ఇత్యభిధీయతే ॥

జ = అనగా జన్మవిచ్ఛేదన చేసేది అంటే పునర్జన్మ లేకుండా చేసేది
ప = అనగా పాపాల్ని నశింపచేసేది అని జపశబ్దానికి అర్థం.

మంత్ర మహార్ణవం, మంత్రమహోదధి వంటి సుప్రసిద్ధ గ్రంథాలలో వివిధ దేవతా మంత్రాలని ఏ విధంగా జపంచేయాలి. ఏ మాల ఉపయోగించాలి. ఏ ఆసనం మీద కూర్చోవాలి. ఏ సమయంలో చేయాలి. ఏ రంగు వస్త్రాల్ని ధరించాలి. పురశ్చరణ ఏ విధంగా చేయాలి. అనే విషయాలు విపులంగా వివరించబడ్డాయి. ఆ గ్రంథాలలో పేర్కొన్న విధంగా మనం కూడా శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణా పూర్వకంగా జపించాలి. అప్పుడే మంత్రసిద్ధి జరుగుతుంది. ఆ మూలమంత్రంతో స్వయంగా చేసే జపం సత్ఫలితాన్నిస్తుంది.

పురశ్చరణ అంటే :

ఏ మంత్రాన్నైనా శాస్త్రోక్తంగా ఒక నియమిత పద్ధతిలో సాధన చేసే విధానాన్ని పురశ్చరణ అంటారు.

పంచాంగోపాసనే నేష్టదేవతా ప్రీతిదానః ॥
పురశ్చరతి భక్తస్య తత్పురశ్చరణం ప్రియే ॥

జపము, హోమము, తర్పణము, మార్జనం, బ్రాహ్మణ భోజనం ఇవి పురశ్చరణలోని పంచాంగాలు. ఈ ఐదు విధాలైన కర్మచేత మనం ఉపాసించే దేవత (శ్రీ సరస్వతీదేవి) సంతోషించి **పురః**=బిడ్డలమైన మన ముందు, **చరతి** = సంచరిస్తుంది. కాబట్టి దీనికి పురశ్చరణ అనే పేరు వచ్చింది.

పురశ్చరణ ఎందుకు ?

జీవహీనోయధాదేహీ సర్వకర్మసు న క్షమః ।
పురశ్చరణ హీనో హి తథామంత్రః ప్రకీర్తితః ॥

జీవంలేని దేహం ఎలాగైతే కార్యసాధనకి పనికిరాదో అలాగే పురశ్చరణ లేని మంత్రం కూడా నిరర్థకమైనదని భావం. కాబట్టి శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణ పూర్వకంగా ఉపాసిస్తేనే ఆ దేవుడి అనుగ్రహం మనకు లభిస్తుంది.

పురశ్చరణ సంఖ్య :

వివిధ మంత్రశాస్త్ర గ్రంథాలలో వివరించిన ప్రకారంగా ఏ మంత్రానికైనా 1) ఒక లక్ష సార్లు అనగా (**108** సంఖ్య గల మాలతో **1000** మాలలు) మూల మంత్రాన్ని జపం చేయాలి. 2) అందులో పదో వంతు అనగా **10 వేల** సార్లు ఆ మూలమంత్రంతో హోమం చేయాలి. 3) హోమ సంఖ్యలో పదోవంతు అనగా ఒక **వెయ్యి** సార్లు ఆ మూలమంత్రంతో తర్పణ చెయ్యాలి. 4) తర్పణ సంఖ్యలో పదోవంతు. **100** సార్లు మూలమంత్రంతో మార్జన లేదా అభిషేకం చెయ్యాలి. 5) అందులో పదో వంతు. **10** మంది బ్రాహ్మణులకు భోజనం పెట్టాలి. ఈ ఐదు పనులతో మంత్ర పురశ్చరణ పూర్తవుతుంది. (ఇక్కడ శాస్త్రంలో బ్రాహ్మణ భోజనం అని వున్నప్పటికీ ఏ పదిమందికైనా భోజనం పెట్టవచ్చు)

మంత్రోపదేశం :

మంత్రశాస్త్ర నియమం ప్రకారం ఏ మంత్రాన్నైనా సిద్ధిపొందిన ఒక గురువు నుండి ఉపదేశం పొంది, పురశ్చరణ పూర్వకంగా ఉపాసించాలి. అలా కాకుండా గ్రంథాలను చూసి సాధన చేస్తే ఇబ్బందులకు గురయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. సాధకులు ఈ విషయాన్ని ముఖ్యంగా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

గురువు లభించకపోతే :

ఒకవేళ సమయానికి గురువు లభించకపోతే ఒక కాగితం మీద మీరు జపం చేయదలుచుకున్న దుర్గా మంత్రాన్ని రాసి, దానిని శివాలయానికి తీసుకువెళ్ళి, శివుడి దగ్గర ఆ కాగితాన్ని వుంచి, సకల మంత్రాలకు సృష్టికారకుడైన జగద్గురువు పరమేశ్వరుడి నుంచి మంత్రోపదేశం పొందుతున్నట్టుగా మీరు భావించి తిరిగి ఆ కాగితాన్ని తీసుకుని మంత్రజపాన్ని చేయవచ్చు.

దేవత-మంత్రం-గురువు :

సాధకులు తాము ఉపాసించే మంత్రాన్ని ఉపదేశించిన గురువుని ఒకేలాగా చూడాలి.

శ్లో॥ యధాఘటశ్చ కలశః కుంభశ్చైకార్థ వాచకాః ।
తధా మంత్రో దేవతా చ గురుశ్చైకార్థ వాచకాః ॥

శ్లో॥ యధాదేవీ తథామంత్రే యథామంత్రే తథాగురౌ ।
యథాగురౌ తథా స్మాత్మాన్యేవం భక్తిక్రమః స్మృతః ॥

ఘటం, కశలం, కుంభం ఈ మూడూ ఎలాగైతే ఒకే అర్థానిస్తున్నాయో అదేవిధంగా మంత్రం–దేవత–గురువు అనే మూడు పదాలు కూడా ఒకే అర్థం కలిగిన పదాలుగా మనం గ్రహించాలి.

సాధకుడికి ఉపాసించే దేవతమీద ఎటువంటి భక్తి ఉంటుందో అలాంటి భక్తే మంత్రంమీద, గురువుమీద కలిగి ఉండాలి. ఇలా ఎవరైతే ముగ్గురినీ ఏకాత్మకంగా భావిస్తారో అటువంటి సాధకుడికే మంత్రం త్వరగా సిద్ధిస్తుంది.

జపం చేయటానికి మంచి రోజు :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణా పూర్వకంగా అనుష్టానం చేయాలనుకునే సాధకులకి ఆశ్వీయుజ/చైత్ర నవరాత్రులు, పంచమి, దశమి తిధులు, గురువారం, శుక్రవారం మంచిరోజులు.

జపస్థానం :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్రాన్ని జపించాలనుకొనే సాధకులు మంత్రశాస్త్రంలో చెప్పిన విధంగా

పుణ్యక్షేత్రం నదీతీరం గుహా పర్వత మస్తకం
తీర్థ ప్రదేశా స్సింధూనాం సంగమః పావనం వనం
ఉద్యానాని వివిక్తాని బిల్వమూలం తటం గిరేః
దేవతాయతనంకూలం సముద్రస్య నిజం గృహం
సాధకేషు ప్రశస్త్యన్తే స్థానాన్యేతాని మంత్రిణం *(శారదాతిలకం)*

పుణ్యక్షేత్రం, నదీతీరం, గుహ, పర్వతాగ్రం, తీర్థ ప్రదేశాలు, సాగర సంగమ స్థలాలు, పవిత్ర వనాలు, జనసంచారంలేని ఉద్యానవనాలు బిల్వవృక్ష మూల ప్రదేశాలు, కొండలు, దేవాలయాలు, సముద్ర తీరాలు, స్వగృహాలు. ఇవన్నీ పురశ్చరణకు స్థానాలుగా చెప్పబడ్డాయి. కనుక ఈ ప్రదేశాలలో ఎక్కడైనా జపం చేయవచ్చు. పై తెలిపిన స్థానాలతో పాటు శ్రీ అమ్మవారి ఆలయాలలో జపంచేస్తే, త్వరగా శ్రీ సరస్వతీ దేవి అనుగ్రహం లభిస్తుంది.

మంత్ర జపాంగాలు :

మంత్ర జపానికి ముందుగా చేయవలసిన విధులని పదిఅంగాలుగా మంత్రశాస్త్రాల్లో చెప్పారు. అవి 1.భూశుద్ధి, 2.కూర్మచక్రలేఖనం, 3.ఆసన పరికల్పనం, 4.శిఖా బంధనం, 5.భూత శుద్ధి, 6.దిశా దిగ్బంధం, 7.షడంగ న్యాసం, 8.ప్రాణప్రతిష్ఠ, 9.బహిర్మాతృకా న్యాసం, 10.అంతర్మాతృకా న్యాసం. ఈ పది అంగాలలో కనీసం ముఖ్యమైన అంగాలని జపంచేసే సాధకుడు ఆచరించాలి.

భూశుద్ధి :

జపంచేసే సాధకుడు ముందుగా గురువుకి, గణపతికి నమస్కారం చేసి తాను జపం చేయబోయే స్థలాన్ని శుభ్రం చేయాలి. ఆ స్థానంలో దర్భలతో కొంచెం నీరుచల్లి..

శ్లో॥ విష్ణుశక్తి సముత్పన్నే శంఖవర్ణ మహీతలే ।
అనేకరత్న సంపన్నే శ్రీ భూదేవీ నమోఽస్తుతే ॥

అనే ధ్యానశ్లోకాన్ని చదివి, కొంచెం అక్షతలు వేసి

భూగాయత్రీ మంత్రం :

ఓం ధనుర్ధరాయవిద్మహే సర్వసిద్ధ్యై చ ధీమహి
తన్నో ధరాః ప్రచోదయాత్ ।

అని పదిసార్లు పై మంత్రాన్ని పఠించి, తను చేయబోయే మంత్రాన్ని కూడా మనసులో ఒకసారి స్మరించి చేతిలో కొంచె నీళ్ళు తీసుకొని జపస్థలంలో చల్లి, దర్భలతో **'హుంఫట్'** అని చెప్తూ ఒకసారి నేలని కొట్టాలి.

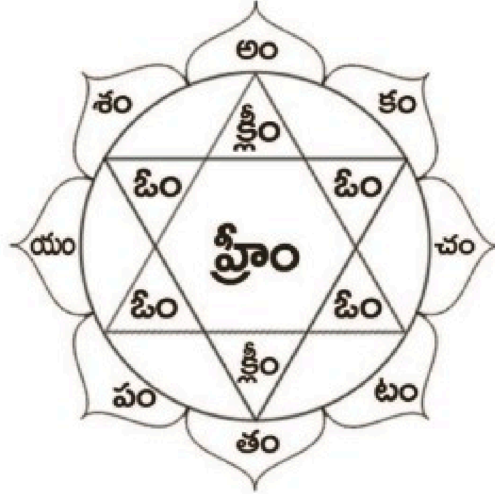
ఆ తరువాత :

అపసర్పంతు యే భూతాః యేభూతాః భూమిసంస్థితాః ।
యే భూతా విఘ్న కర్తారః తే నశ్యంతు శివాజ్ఞయా ॥

అని చదివి జప స్థలంలో కొద్దిగా అక్షతలు చల్లాలి.

కూర్మచక్రం

భూతశుద్ధి చేసిన తరువాత ఈ క్రింద తెలిపిన విధంగా ముగ్గుతో కానీ, తెల్ల సుద్దతో కానీ నేలమీద కూర్మచక్రాన్ని లిఖించాలి.

ఈ కూర్మచక్రం మీద ఓం ఆధారశక్త్యై నమః, ఓం కూర్మాయ నమః, ఓం అనంతాయ నమః, ఓం వరాహాయ నమః,, ఓం పృథివ్యై నమః, ఓం సుధార్ణవాయ నమః, ఓం నవరత్నద్వీపాయ నమః, ఓం స్వర్ణశైలాయ నమః, ఓం నందనవనాయ నమః, ఓం కల్పవృక్షేభ్యో నమః, ఓం రత్న భూమికాయై నమః, ఓం సర్ణప్రాకారాయ నమః, ఓం రత్నమండపాయ నమః, ఓం స్వర్ణవేదికాయై నమః అని చెపుతూ కొన్ని అక్షతలతో కూర్మచక్రాన్ని పూజించాలి. పూజానంతరము కూర్మచక్రముపై ఆసనాన్ని వేసుకోవాలి.

జపానికి ఆసనం :

ఆత్మసిద్ధి ప్రదానశ్చ సర్వరోగ నివారణాత్ ।
నవసిద్ధి ప్రదానాశ్చ ఆసనం పరికీర్తనమ్ ॥

మంత్ర జపానికి ఆసనం చాలా ముఖ్యమైనది. అసలు ఆసనం అంటే

ఆ = అనగా ఆత్మ సాక్షాత్కారాన్ని కలిగించేది.

స = అనగా సర్వ రోగాలని హరించేది.

నం = నవ సిద్ధులను ఇచ్చేది 'ఆసనం' అని చెప్పబడుతుంది.

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రం జపం చేయటానికి ఆసనం ఎంతో అవసరం. ప్రతిరోజూ ఒక శుభస్థానంలో కూర్చుని జపంచేయాలి కాబట్టి, వేసుకునే ఆసనం కూడా దేవతకు ఇష్టమైన రంగులో ఉండేలా చూసుకోవాలి. శ్రీ సరస్వతీదేవికి ప్రీతికరమైన రంగు తెలుపురంగు కనుక ఆ రంగులో ఉండే ఆసనాన్ని ఉపయోగించాలి.

"కుశాసనే మంత్రసిద్ధిర్నాత్ర కార్యా విచారణా" అని శాస్త్రంలో చెప్పబడింది కాబట్టి దర్భాసనం మంత్రసిద్ధికి తోడ్పడుతుంది. కనుక దర్భాసనం మీద తెలుపు రంగుగల ఆసనాన్ని వేసుకుని జపం చేయవచ్చు.

1. ఆసనమంత్రం :

ఆసనం మీద కూర్చున్న తరువాత ఆసనం చుట్టూ ఆగ్నేయంలో **గం గణపతయే నమః**, వాయువ్యంలో **దుం దుర్గాయై నమః**, నైరుతిలో **సం సరస్వత్యై నమః**, ఈశాన్యంలో **క్షం క్షేత్రపాలకాయ నమః** అని చెప్పి కొన్ని అక్షతలు పూలు వేయాలి.

గమనిక : క్రింద కూర్చోలేనివారు, శరీరం సహకరించనివారు, వృద్ధులు, కుర్చీలో ఆసనం వేసుకుని జపం చేసుకోవచ్చు. హోమం చేసుకోవచ్చు.

జపానికి కావలసిన వస్తువులు :

1.సరస్వతీదేవి చిత్రపటం, 2.సరస్వతీదేవి యంత్రం, 3.సరస్వతీదేవి మంత్రం చెక్కిన రాగిరేకు లేదా మంత్రం లిఖించిన పత్రం, 4.ఒక రాగిపళ్లెం, 5. ఉద్ధరిణ, పంచపాత్ర, 6. అక్షతలు, 7.తెలుపురంగు పువ్వులు, 8.స్ఫటిక/తెల్లపూసల జపమాల, 9.తెలుపు రంగు ఆసనము, 10.తెలుపు రంగు వస్త్రాలు, 11.దర్భాసనం.

జపమాల :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా జపానికి తెల్లపూసలమాల లేదా స్ఫటికమాల వీటిలో దేనినైనా ఉపయోగించవచ్చు.

(మాల 108 పూసలతో వుండాలి)

గమనిక : జపమాలని మెడలో ధరించకూడదు.

వస్త్రం :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణ చేసే సాధకులు తెలుపురంగు పంచె ఉత్తరీయాన్ని ధరించాలి.

గమనిక : జపం చేసేడప్పుడు ధరించిన వస్త్రాలతో భోజనం చేయకూడదు.

జపం చేసే దిక్కు:

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణ చేసే సాధకులు ఉత్తరం, తూర్పుదిక్కుకి అభిముఖంగా కూర్చుని జపం చేస్తే శుభప్రదంగా వుంటుంది.

జపం చేయవలసిన రోజులు :

సాధారణంగా జపాన్ని సాధకులు తమకు అనువైనన్ని రోజులలో **10** లేక **20** లేక **40** రోజులలో జపాన్ని పూర్తి చేయవచ్చు. అయితే తాము స్వీకరించిన రోజుల్లో మొత్తం జపసంఖ్యని ఆ రోజులకి అనుగుణంగా విభాగించుకుని ప్రతిరోజూ అదే సంఖ్య తగ్గకుండా జపంచేయాలి. ఉదా: **10** రోజులు స్వీకరిస్తే **1** లక్ష జపాన్ని (అనగా వేయి మాలలు) రోజుకి (**100×10** చొప్పున మొత్తం పదిరోజులకి **1000** మాలలు జపం చేయాలి. ఇదేవిధంగా మీరు స్వీకరించిన రోజులను బట్టి జపమాలల సంఖ్యను సమంగా స్వీకరించి జపం చేయాలి.

జపం పద్ధతులు :

1. వాచికం (పైకి వినబడేలా చేసేది) 2. ఉపాంశువు = పెదవులతో పైకి వినబడకుండా నోటితో చేసేది 3. మానసికం = పెదవులు కదలకుండా నోటితో కాకుండా కేవలం మనసులోనే జపించేది. పై మూడింటిలో మానసికమే ఉత్తమమైనది కాబట్టి శ్రీ సరస్వతీ దేవతా రూపాన్ని మనసులో ధ్యానిస్తూ మంత్రాన్ని స్పష్టంగా కళ్ళు మూసుకునిగానీ, నాసికాగ్రం పై దృష్టి నిలిపిగానీ, మానసికంగా జపం చేయాలి.

జపం చేసే విధానం :

జపాన్ని చేసే సాధకులు జపమాలని ఉంగరం వేలుమీద ఉంచి బొటనవేలు, మధ్యవేలు ఈ రెండింటితో మాలలోని పూసని, మంత్రాన్ని జపిస్తూ తనవైపుకి లోనికి లాక్కోవాలి. కొలికి పూస వేలికి తగిలేవరకూ లెక్కించి దీనిని దాటకుండా మాలని వెనక్కితిప్పి మరల జప గణన చేయాలి. చూపుడువేలు మాలకు తగలకుండా, జపమాల నేలకు తగలకుండా, క్రిందకు జారిపడకుండా, సాధకుడు జాగ్రత్తపడాలి.

(గోముఖం అనగా జపం చేయటానికి ఉపయోగించే సంచిని వినియోగించండి)

మంత్రాన్ని ఎలా జపించాలి :

ఉచితాసనం మీద కూర్చుని మాలను స్వీకరించి జపాన్ని చేసే సాధకుడు. **"అక్షరాక్షర సంయుక్తం జపేన్మౌక్తిక పంక్తివత్"** ముత్యాల వరసలాగా అక్షర అక్షరం స్పష్టంగా వుండేలా అక్షరాక్షర సంయుక్తంగా జపించాలి.

గమనిక : 1) అలాగే మాలని ఎవరికంటా పడకుండా గోముఖం సంచిలో వుంచిగానీ, ఉత్తరీయం అడ్డుగా వుంచిగానీ జపం చేయాలి. 2) జపమాలను క్రింద పడవేయకూడదు. 3) ప్రతిరోజూ నియమిత జపం పూర్తయిన తరువాత జపమాలను పవిత్రమైన ప్రదేశంలో వుంచాలి.

జప నియమాలు :

సత్యేనాపి న భాషేత జపహోమార్చనాదిషు ।
అన్యథానుష్ఠితం సర్వం భవత్యేవ నిరర్థకం ॥

జపం చేసేటప్పుడు హోమం చేసేటప్పుడు పూజలు చేసేటప్పుడు సత్యమైన అత్యవసరమైన విషయాల గురించైనా సరే మధ్యలో ఇతరులతో ఏమీ మాట్లాడకూడదు. అలా మాట్లాడితే ఆ జపం, హోమం, పూజ నిరర్థకమవుతాయి. కాబట్టి జాగ్రత్త వహించి ఎవరితో మాట్లాడకుండా శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్రాన్ని ఏకాంతంగా అనుష్టానం చేయాలి.

జపంలో ధ్యానం :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్రాన్ని తదేకదీక్షతో జపం చేస్తున్నప్పుడు కొంత మంది సాధకులకు ఏకాగ్రస్థితి వచ్చి మంత్ర జపం ఆగిపోవచ్చు. ఆ సమయంలో శ్రీ సరస్వతీ దేవతా దివ్య మంగళాకారాన్ని దర్శిస్తూ తాదాత్మ్యంలో వుండిపోవచ్చు. ఆ స్థితి చాలా గొప్పది. ఆ స్థితిలో వున్నంతసేపు వుండి, తిరిగి సాధారణ స్థితికి వచ్చాక మరల జపాన్ని ప్రారంభించవచ్చు.

జపాన్ని ఏ సమయంలో చేయాలి :

శ్రీ సరస్వతీదేవి మంత్రాన్ని ఉదయం లేక సాయంత్రం సమయంలో చేయవచ్చు.

జపం చేయడానికి ముందు :

జపానికి ముందు ఒకపళ్లెంలో శ్రీ సరస్వతీదేవి యంత్రాన్ని, ఇది లభించకపోతే మీరు ఉపాసించే శ్రీ సరస్వతీదేవి మంత్రాన్ని ఒక రాగి రేకుమీద చెక్కించి లేదా ఒక కాగితం మీద రాసి ఆ యంత్రాన్ని పళ్లెంలో వుంచి తెలుపురంగు పువ్వులు, అక్షతలు తీసుకుని శ్రీ సరస్వతీదేవి అష్టోత్తర శతనామాలతో యంత్రాన్ని / మంత్రాన్ని పూజించాలి. ఆ తరువాత జపం ప్రారంభించాలి.

దిగ్బంధనం : పూజ చేసిన తరువాత ఎర్రని అక్షతలు కొన్ని తీసుకుని

గమనిక :

బాసుమతి బియ్యంలో పసుపు పొడిని కొంచెం నేతితో కలిపి విడివిడిగా అక్షతలుగా చేసి వియోగించవచ్చు.

శ్లో॥ సుదర్శనస్య మంత్రేణ దిశాబంధనం సమాచరేత్ ।
భూతశుద్ధిం తతః కృత్యా ప్రాణస్థాపన మాచరేత్ ॥

"ఓం నమో భగవతే మహాచక్రరాజాయ సహస్రారాయ సర్వ దిశోబంధ, భూతాం స్తాడయ. రాక్షసాన్మారయ, సహస్రార హుంఫట్ క్రోం రం స్వాహా" అనే సుదర్శన మంత్రాన్ని చదివి అక్షతలని తనచుట్టూ వేసుకుని జపాన్ని ప్రారంభించాలి.

శ్రీ సరస్వతీదేవి మంత్ర జప ప్రారంభం

జప సంకల్పం :

ముందుగా ఉద్ధరిణ, పంచపాత్ర తీసకుని

1. ఓం కేశవాయస్వాహా 2. ఓం నారాయణాయస్వాహా 3. ఓం మాధవాయస్వాహా అని మూడు సార్లు ఆచమనం చేసి, ఆ తరువాత ప్రాణాయామం చేసి

మమ ఉపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ మహావిష్ణో రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య ఆద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే మేరోః దక్షిణ దిగ్భాగే --- దేశే భగవత్సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన --- సంవత్సరే --- ఆయనే --- ఋతౌ --- మాసే --- పక్షే --- తిథౌ --- వాసరే --- నక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం --- గోత్రోద్భవస్య ---అహం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం పురశ్చరణ పూర్వక. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర జపం కరిష్యే...అని సంకల్పం చెప్పుకుని ఉంగరం వేలితో పంచపాత్రలో నీటిని తాకవలెను. తరువాత మనసారా శ్రీ సరస్వతీదేవికి నమస్కారం చేసుకుని జపానికి ఏ విఘ్నాలు కలుగకుండా ముందుగా...

శ్రీ గణపతి ప్రార్థన :

వక్రతుండ మహాకాయ కోటి సూర్య సమప్రభా ।
నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా ॥

అని గణపతికి ముందుగా నమస్కారం చేయండి.

గమనిక : పురశ్చరణకోసం చేసే సంకల్పంలో తమ కోరికలు చెప్పుకోకూడదు కేవలం దేవతా ప్రీతికొరకే సంకల్పించాలి.

గురు వందనం :

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్ పరంబ్రహ్మా తస్మైశ్రీ గురవేనమః ॥

అని మీకు మంత్రదీక్ష ఇచ్చిన గురువుకి ముందుగా నమస్కరించండి.

శ్రీ సరస్వతీ షోడశాక్షర మంత్రం (శారదా తిలకం)

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

అస్య శ్రీ షోడశాక్షరీ వాగ్దేవీ మంత్రస్య కణ్వ ఋషిః। విరాట్ ఛందః। వాణీదేవతా శ్రీ వాగ్దేవీ కాటక్ష సిద్ధ్యర్థం జపే వినియోగః।

కరన్యాసం

ఐం	–	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
నమో	–	తర్జనీభ్యాం నమః
భగవతి	–	మధ్యమాభ్యాం నమః
వద వద	–	అనామికాభ్యాం నమః
వాగ్దేవి	–	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
స్వాహా	–	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

హృదయన్యాసం

ఐం	–	హృదయాయ నమః
నమో	–	శిరసే స్వాహా
భగవతి	–	శిఖాయై వషట్
వద వద	–	కవచాయ హుం
వాగ్దేవి	–	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వాహా	–	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

శ్రీ సరస్వతీ దేవి ధ్యానం :

శుభ్రాం స్వచ్ఛ విలేపమాల్య వసనాం శీతాంశుఖండోజ్వలాం ।
వ్యాఖ్యామక్షగుణం సృధాధ్యకలశం విద్యాం చ హస్తాంబుజైః ।
బిభ్రాణాం కమలాసనాం కుచనతాం వాగ్దేవతాం సుస్మితాం ।
వందే వాగ్విభవప్రదాం త్రినయనాం సౌభాగ్యసంపత్కరీం ॥

లమిత్యాది పంచపూజలు

పంచపాత్రలో నీటిని ఉద్ధరిణతో తీసుకుని శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై **నమః పాద్యం** సమర్పయామి **అర్ఘ్యం** సమర్పయామి **ఆచమనం** సమర్పయామి అంటూ అరివేణం (పళ్ళెం)లో పోయాలి.

లం పృథివీ తత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై గంధం ధారయామి
హం ఆకాశతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై పుష్పైః పూజయామి
యం వాయుతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై ధూపం అఘ్రాపయామి
రం తేజస్తత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై దీపం దర్శనయామి
వం అమృతతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై అమృత నైవేద్యం సమర్పయామి
అని చెపుతూ ఉద్ధరణితో నీటిని ఐదు సార్లు అరివేణం (పళ్ళెం)లో వేయాలి.

జపమాల మంత్రం :

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర జపాన్ని ప్రారంభించటానికి ముందు సాధకుడు జపమాలను చేతితో తీసుకుని కళ్ళకు అద్దుకుని మనసులో

ఓం మాం మాలే మహామాయే సర్వమంత్ర స్వరూపిణి ।
చతుర్వర్గ స్త్వయిన్యస్త స్తస్మాన్మే సిద్ధిదా భవ ॥

అని మనసులో తలచుకుని భక్తి పూర్వకంగా నమస్కరించి జపం చేయటం ప్రారంభించాలి.

గురు మంత్రం :

మీకు దీక్షనిచ్చిన గురువు ద్వారా గురుమంత్రోపదేశాన్ని పొంది ఆ మంత్రాన్ని శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్రానికి ముందుగా ఒక మాలని, అలాగే జపం పూర్తయిన

తరువాత ఒక మాలని జపం చేయాలి. తద్వారా గురువు అనుగ్రహం లభించి దేవతామంత్రసిద్ధి మీకు త్వరగా కలుగుతుంది.

శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్రం :

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

అని శ్రద్ధాభక్తులతో మౌనంగా మనస్సులో మూలమంత్ర జపం చేయండి.

జపాంత విధి :

సువర్ భువర్ భూరితి దిగ్విమోకః అని దిగ్విమోచనం చేసి, మరల పై తెలిపిన ధ్యాన శ్లోకం చదివి ఈ క్రింది విధంగా చెపుతూ జపసమర్పణ చేయాలి.

జప సమర్పణ :

పై తెలిపిన విధంగా ప్రతిరోజూ నియమిత సంఖ్యలో జపం చేయటం పూర్తయిన తరువాత, తిరిగి మూడు సార్లు ఆచమనం చేసి కొన్ని నీళ్ళు చేతిలో తీసుకుని **అనేన మయాకృతేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర జపేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదో భవతు. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సంపూర్ణ అనుగ్రహ కటాక్ష సిద్ధ్యర్థం ఏతత్ జపఫలం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా చరణారవిందార్పణమస్తు... తత్సత్ బ్రహ్మార్పణమస్తు**

అని ఆ నీటిని అరివేణం (ఒక పళ్ళెం)లో విడవాలి. అలా విడిచిన నీటిని మూడు సార్లు తీర్థంగా తీసుకోవాలి.

మీరు జపం చేసే అన్ని రోజులూ ఇదే విధంగా చేయాలి.

జపానంతరం మాలామంత్రం :

శ్లో ॥ ఓంత్వంమాలే సర్వదేవానాం ప్రీతిదా శుభదా భవ ।
శుభం కురుష్వ మే భద్రే యశోవీర్యం చ దేహిమే ॥

మంత్రం : **ఓం హ్రీం సిద్ధ్యై నమః** (మంత్రమహోదధి)

ఈ విధంగా పై శ్లోకాన్ని, మంత్రాన్ని పఠించి జపమాలని ఒకసారి తలపై వుంచుకొని తరువాత మీరు జపంచేసే గోముఖం (సంచి)లో భద్రపరుచుకోవాలి. ఈ మాలని ఎవరూ చూడకూడదు. ఎవరికి ఇవ్వకూడదు, అశుచిగా తాకకూడదు.

జప ప్రాశస్త్యం :

పైన తెలిపిన నియమాలను ఆచరిస్తూ అచంచల భక్తి విశ్వాసాలతో జపాన్ని చేస్తే ఎన్నో శుభఫలితాలు కలుగుతాయి.

జపేన దేవతా నిత్యం స్తూయమానా ప్రసీదతి
ప్రసన్నా విపులాన్భోగాన్ దద్యాన్ముక్తించ శాశ్వతీం
యక్ష రక్షః పిశాచాశ్చ గ్రహాస్సర్వాశ్చ భీషణాః
జాపినం నోపసర్పంతి భయభీతా స్సమంతతః
యావంతః కర్మయజ్ఞానుస్స్యుః ప్రతిష్ఠాశ్చ తపాంసి చ
సర్వే తే జపయజ్ఞస్య కలాం నార్హంతి షోడశీం
మాహాత్మ్యం వాచకస్మైత జ్జపయజ్ఞస్య కీర్తనం ॥

జపం చేయటం ద్వారా స్తుతించబడ్డ దేవతలు నిత్యం సాధకుడికి ప్రసన్నమై వుంటారు. వారికి శాశ్వత భోగ మోక్షాల్ని ప్రసాదిస్తారు. యక్ష, రక్షః పిశాచాలు, దుష్టగ్రహాలు, జపంచేసే వాడిని చూసి భయపడతాయి.

తపస్సులు, కర్మయజ్ఞాలు, జపయజ్ఞంలో పదహారో భాగానికి కూడా సరిరావు. ఈ చెప్పిన జప మహాత్మ్యం వాచికంగా చేసే జపానికే, దీనికి శతాధికంగా ఉపాంశు జపానికి, సహస్రాధికంగా మానసిక జపానికి మాహాత్మ్యం అధికమని శాస్త్రం చెబుతుంది.

శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్ర పురశ్చరణ సంఖ్య

పురశ్చరణ :

పై తెలిపిన శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్రాన్ని 1 లక్షసార్లు జపించాలి. ఈ 1లక్ష జపాన్ని సాధకుని శక్త్యానుసారం 11-21-40 రోజులలో పూర్తి చేయవచ్చు.

సాధారణంగా ఏ మంత్రాన్నైనా 1 లక్ష జపం పురశ్చరణకు చేస్తే సరిపోతుంది. కాబట్టి ఇక్కడ తెలియజేసే పురశ్చరణ అంగాల వివరాలన్నీ 1 లక్ష జపాన్ని అనుసరించి చెప్పబడుతున్నాయి. ఈ విషయాన్ని సాధకులు గమనించగలరు.

పురశ్చరణ అంగాలు

శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్ర దశాంశ హెూమం :

శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్ర పురశ్చరణలో భాగంగా నియమ పూర్వకంగా ఒక లక్షసార్లు **(1000 మాలలు)** జపం చేసిన తరువాత అందులో దశాంశం అనగా పదివేల సార్లు మూలమంత్రంతో హెూమాన్ని చేయాలి.

హెూమ సంకల్పం :

మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ముద్దిస్య శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణాంగత్వేన **శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్ర హవనం కరిష్యే** అని సంకల్పం చెప్పుకొని హెూమాన్ని ప్రారంభించాలి.

(హోమ విధానం ప్రత్యేకంగా తెలియచేయబడింది.)

శ్రీ సరస్వతీ దేవి హోమ మంత్రం

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా స్వాహా

సమర్పణ :

ఈ విధంగా మూలమంత్రంతో 10వేల సార్లు హెూమం చేసిన తరువాత చివరగా "అనేన మయాకృతేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్ర హవనేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదోభవతు. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఏతత్ఫలం సర్వం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా చరణారవిందార్పణమస్తు, తత్సద్బ్రహ్మార్పణమస్తు" అని ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు హెూమకుండంలోకి వదలాలి. తరువాత హెూమ భస్మాన్ని నుదుట ధరించాలి.

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర తర్పణం

తర్పణ సంకల్పం :

జప దశాంశం హెూమాన్ని చేసిన తరువాత అదే మంత్రంతో హెూమ దశాంశం అనగా ఒక **వేయిసార్లు** తర్పణ చేయాలి.

"మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ముద్దిస్య శ్రీ సరస్వతీదేవతా ప్రీత్యర్థం. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణాంగత్వేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర తర్పణం కరిష్యే" అని సంకల్పం చెప్పుకొని తర్పణాన్ని ప్రారంభించాలి.

ఒక పళ్ళెంలో శ్రీ సరస్వతీ దేవి యంత్రాన్ని గాని, శ్రీ సరస్వతీదేవి మంత్రం లిఖించిన రాగి రేకును గాని ఉంచి, గంధపుష్పాలతో అర్చించి కొంచెం పన్నీరు కలిపిన ఆవుపాలతో లేదా శుద్ధ జలంతో తర్పణం చెయ్యాలి.

తర్పణ మంత్రం

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా
శ్రీ సరస్వతీ దేవతాం తర్పయామినమః

తర్పణ సమర్పణ :

"అనేన మయాకృతేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర తర్పణేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదో భవతు. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఏతత్ఫలం సర్వం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా చరణారవిందార్పణమస్తు, తత్సద్బ్రహ్మార్పణమస్తు" అని ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు ఒక పళ్ళెంలోకి వదలాలి. దీనితో తర్పణం పూర్తవుతుంది.

శ్రీ సరస్వతీ దేవి మంత్ర మార్జనం లేదా అభిషేకం

అభిషేక సంకల్పం :

ఇలా మంత్రంతో తర్పణ చేసిన తరువాత అందులో పదోవంతు అనగా **100** సార్లు మార్జనం లేదా అభిషేకం చేయాలి.

"మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ముద్దిస్య శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణాంగత్వేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర అభిషేకం కరిష్యే" అని సంకల్పం చెప్పుకొని, ఒక పంచపాత్రలో ఆవుపాలు లేదా నీరు తీసుకుని వాటితో ఒక పెద్దపళ్ళెంలో **శ్రీ సరస్వతీదేవి యంత్రాన్ని గానీ, మంత్రం లిఖించిన రాగి రేకును గాని, ఉంచి** వాటిపై పువ్వుతోగాని, ఉద్ధరిణతో గాని అభిషేకం చేయాలి.

అభిషేక మంత్రం

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా
శ్రీ సరస్వతీ దేవతాం అభిషించామి నమః

అభిషేక సమర్పణ :

"అనేన మయాకృతేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర అభిషేకేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదో భవతు. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఏతత్ఫలం సర్వం శ్రీ సరస్వతీదేవతా చరణారవిందార్పణమస్తు, తత్సద్బ్రహ్మార్పణమస్తు" అని ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు అరివేణం(ఒక పళ్ళెం)లోకి వదలాలి. దీనితో అభిషేకం పూర్తవుతుంది.

బ్రాహ్మణ భోజనం

బ్రాహ్మణ భోజన సంకల్పం :

పురశ్చరణలో భాగంగా **100** సార్లు అభిషేకం చేసిన తరువాత అందులో పదోవంతు అనగా **10** మంది బ్రాహ్మణులకు భోజనం పెట్టాలి.

"మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ముద్దిస్య శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మూలమంత్ర పురశ్చరణాంగత్వేన **బ్రాహ్మణ భోజనం (అన్నసంతర్పణం)** కరిష్యే" అని సంకల్పం చెప్పుకొని 10 మందికి తృప్తిగా ఆదరంగా భోజనం పెట్టుకోవాలి. ఇది శాస్త్ర నియమమైనప్పటికీ, ఏ వర్ణంవారినైనా పదిమందిని పిలిచి భోజనం పెట్టుకోవచ్చు.

సమర్పణ :

ఈ విధంగా అన్న వితరణ చేసిన తరువాత "అనేన మయాకృతేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణాంగత్వేన అన్నసంతర్పణేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదోభవతు. శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఏతత్ఫలం సర్వం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా చరణారవిందార్పణమస్తు, తత్సద్బ్రహ్మార్పణమస్తు" అని ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు అరివేణం (ఒక పళ్ళెం)లోకి వదలాలి. అలా వదిలిన నీటిని **3** సార్లు తీర్థంగా స్వీకరించాలి.

దీనితో శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణ పూర్తవుతుంది.

పురశ్చరణ-స్త్రీలు :

పురుషులు శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణ పూర్వకంగా, పంచాంగ సహితంగా అనుష్ఠానం చేస్తేనే సంపూర్ణ ఫలితం లభిస్తుంది. అదే స్త్రీల విషయంలో పురశ్చరణ విషయమై మంత్ర శాస్త్రం వారికి కొంత సౌలభ్యాన్ని ఇచ్చింది.

నియమః పురుషే జ్ఞేయా న యోషిత్సు కదాచన
న న్యాసా యోషితాం చాత్ర న ధ్యానం న చ పూజనం
కేవలం జపమాత్రేణ మంత్రాః సిద్ధ్యన్తి యోసితామ్ ॥

మంత్ర పురశ్చరణ గురించి ఇంతకు ముందు చెప్పిన నియమాలన్నీ పురుషులకు మాత్రమే. న్యాసం, ధ్యానం, పూజ ఇవేవీ చేయలేక పోయినప్పటికీ స్త్రీలకు కేవలం జపంతోనే మంత్రం సిద్ధిస్తుంది.

అయితే శాస్త్రరీత్యా స్త్రీలకు పై విధంగా వెసులుబాటు కలిగినప్పటికీ అవకాశం వున్నవారు శక్తి కలిగినవారు పంచాంగ పూర్వకంగా పురశ్చరణ చేస్తేనే మంచిది.

పురశ్చరణ నియమాలు :

పురశ్చరణ చేసే సాధకులు తాము జపం చేసినన్ని రోజులూ కొన్ని నియమాలు పాటించాలి. అవి ఏమిటంటే....

భూశయ్యా బ్రహ్మచారిత్వం మౌనమాచార్య సేవనం
నిత్యం త్రిషమాణ స్నానం క్షుర కర్మ నిసర్జనం

భూమి మీద పడుకోవటం, బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటించటం, ఎక్కువసేపు మౌనంగా వుండటం, పెద్దల గురువుల సేవ చేయటం, ప్రతిరోజూ మూడుసార్లు స్నానం చెయ్యటం, క్షవరం చేయించుకోకుండా వుండటం అనేవి ప్రధానంగా పాటించాల్సిన నియమాలు. అలాగే ఆహారం కూడా ఒక పూట భోజనం, రాత్రికి ఫలహారం చేస్తే మంచిది.

గ్రహణ పురశ్చర్య

మంత్ర సాధనలకు సూర్య చంద్ర గ్రహణాలు ఎంతో విశేషమైనవిగా శాస్త్రాలలో చెప్పబడ్డాయి. సాధారణ దినాలలో కంటే అధిక తరమైన ప్రభావాన్ని సూర్య, చంద్ర గ్రహణాలు కలిగి వుంటాయి. కనుక ఈ సమయాలలో మంత్రసాధన ఉత్తమ ఫలితాన్ని సత్వరసిద్ధిని ఇస్తుంది.

గ్రహణేర్కస్య చేందోర్వా శుచిః పూర్వముపోషితః
నద్యాం సముద్రగామిన్యాం నాభిమాత్రోదకే స్థితః
స్పర్శాద్విముక్తి పర్యంతం జపేన్మంత్ర మనన్యధీః ॥

సూర్య లేక చంద్ర గ్రహణాలు కలిగిన సమయంలో నది వద్దగానీ, సముద్రతీరానికి గానీ వెళ్ళి, నదిలోనైతే బొడ్డులోతు నీళ్ళలో నిలబడి, సముద్రం వద్దనైతే తీరంలో దర్భాసనం మీద కూర్చునిగానీ, ఆచమనం ప్రాణాయామం చేసిన తరువాత. **మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ సరస్వతీదేవతా ముద్దిస్య, శ్రీ సరస్వతీదేవతా ప్రీత్యర్థం - గోత్రోద్భవస్య - నామధేయస్య అహం. పవిత్ర - గ్రహణకాలే. స్పర్శాది మోక్షపర్యంతం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర జపం కరిష్యే...** అని సంకల్పం చెప్పుకుని గ్రహణం ప్రారంభ సమయం నుండి గ్రహణం విడిచేదాకా జపాన్ని చేయాలి. దీనికి ముందు గ్రహణం పట్టు స్నానం - జపం తరువాత విడుపు స్నానం చెయ్యాలి. జపం పూర్తయిన తరువాత ముందు చెప్పిన విధంగానే జపసమర్పణ చెయ్యాలి. దీనిని గ్రహణ పురశ్చర్య అంటారు. గ్రహణం పట్టినప్పటి నుండి విడిచేవరకూ ఉన్న సమయం అది 1 గంటైనా అరగంటైనా ఆ సమయంలో చేసిన జపం (సంఖ్యతో పనిలేదు) 1 లక్ష జపంతో సమానం.

కాబట్టి గ్రహణ సమయాన్ని వినియోగించుకుంటే సాధకులకు మంచిది. గ్రహణం తరువాత రోజు లేదా మంచిరోజు పురశ్చరణలో చెప్పిన విధంగా పదివేల హోమం ఒకవేయి తర్పణం ఒక వంద మార్జనం లేదా అభిషేకం, పది మంది బ్రాహ్మణుల భోజనం యధావిధిగా చేయాలి. **గ్రహణ జపం వల్ల కేవలం జప సంఖ్య మాత్రమే కలిసి వస్తుంది,** హోమాది మిగతా విధులు యధాతథం. కొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం గ్రహణ కాలంలో చేసిన జపం పూర్తి పురశ్చర్యతో సమానం.

హోమం చేసేడప్పుడు వాడే ప్రధాన వస్తువులు

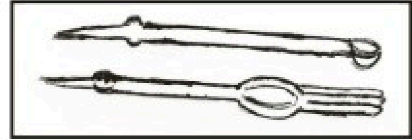
1. స్రువము : చంద్రకొయ్యతో చేసిన చిన్నమూతిగల గరిటె ఒక మూరపొడవు గలది.

2. స్రుక్కు: చంద్రకొయ్యతో చేసిన పెద్ద మూతిగల గరిటె ఒక మూరపొడవు గలది.

3. మృగముద్ర : బొటనవేలు - మధ్య - ఉంగరపువేళ్ళు కలిపితే వచ్చేది. వీటి మధ్యలోకి ఎంత వస్తే అంత పరిమాణంతోనే ద్రవ్యాలను ఆహుతిగా వేయాలి. హోమం చేసేడప్పుడు ఆజ్యాన్ని, తైలాన్ని, స్రువంతో వేయాలి. నువ్వులు, ఆవాలు వంటి ఇతర పదార్థాలను మృగముద్రతో వేయాలి.

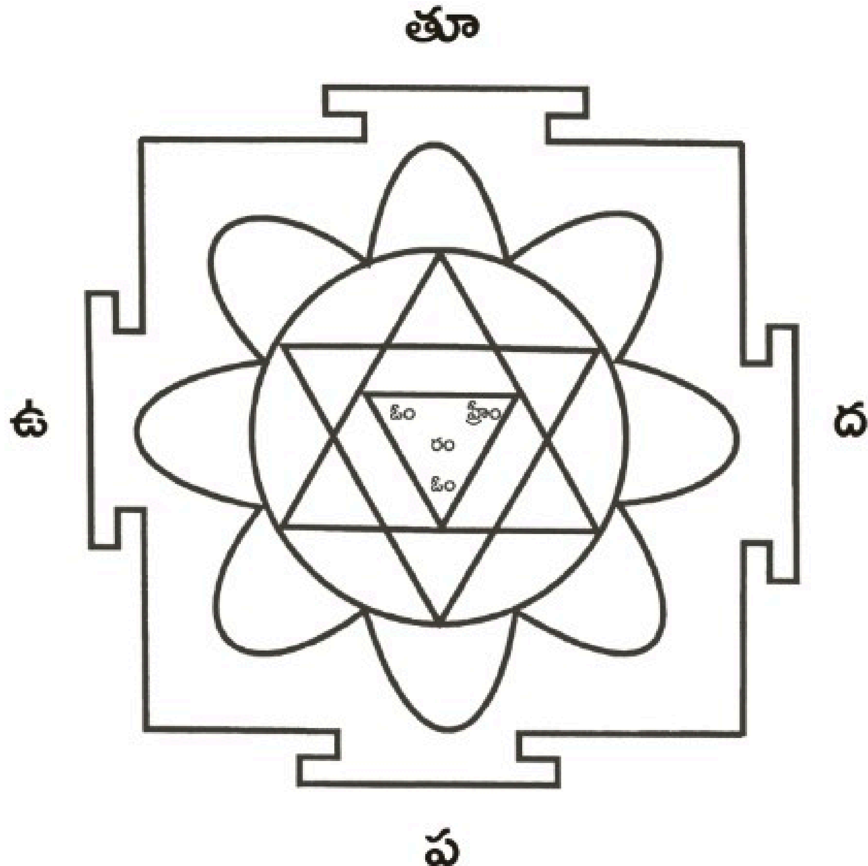

మృగముద్ర

స్రుక్కు - స్రువము

హోమకుండం - అగ్ని యంత్రము

హోమ విధానం

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణ పూర్వకంగా ఉపాసించే సాధకుడు. పురశ్చరణలో భాగంగా మూలమంత్ర జపంలో దశాంశం హెూమం చేయాలి. అని చెప్పటం జరిగింది. అయితే ఈ హెూమాన్ని ఎలా చేయాలి? హెూమం చేసేడప్పుడు మంత్రాన్ని ఎలా వినియోగించాలి? అంటే...

హోమం చేసేటప్పుడు వినియోగించవలసిన సరస్వతీదేవి మంత్రం

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా స్వాహా

హోమం చేసేడప్పుడు మూలమంత్రం చివర ఒక స్వాహా చేర్చి హోమం చెయ్యాలి కాబట్టి శ్రీ సరస్వతీదేవతా మంత్రానికి చివర అదనంగా స్వాహా చేర్చటమైనది.

హోమాధికారం

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని పురశ్చరణ పూర్వకంగా ఉపాసించే విధానంలో 'హెూమం' అనేది ఒక ప్రధాన అంగంగా చెప్పబడింది. లోకంలో వైదిక సంప్రదాయాన్ని అనుసరించి ఉపవీతులైన బ్రాహ్మణులు మాత్రమే హోమం చేయటానికి అర్హులు అయితే తంత్రశాస్త్రానుసారంగా జపించిన మంత్రాలతో హోమాన్ని చేయటానికి అన్ని వర్ణాలవారూ అర్హులే. ఈ విషయమే మేరుతంత్రం, మంత్రమహార్ణవం, మంత్ర మహోదధి అనే ప్రసిద్ధ గ్రంథాలు చెబుతాయి.

కనుక (ఈ పుస్తకంలో తెలిపిన విధంగా) తాంత్రిక హోమవిధాన పద్ధతిలో స్త్రీలు, పురుషులు అన్ని వర్ణాలవారు స్వయంగా హెూమం చేసుకోవచ్చు.

ఇందులో 1) హోమ విధానము 2) లఘుహోమ విధానము అని రెండు పద్ధతులు చెప్పబడ్డాయి. సాధకుల శక్త్యానుసారం, సమయానుసారం ఏ పద్ధతినైనా ఆచరించవచ్చు. ఫలితం ఒక్కటే.

శ్రీ సరస్వతీదేవి మంత్ర హోమ విధానము

దేవతా ప్రీతి కోసం మంత్ర పురశ్చరణలో భాగంగా జపం చేసిన దానిలో దశాంశం హోమం చేయాలి. హోమ విధానాలు రెండు విధాలు.

1) వైదిక పద్ధతిలో చతుష్పాత్ర, షట్పాత్ర ప్రయోగానుసారంగా వుండేది.

2) తంత్రపరమైన విధి విధానాలతో వుండేది.

వీటిలో రెండోదైన తాంత్రిక హోమ విధానం అన్ని వర్ణాల వారినీ ఉద్దేశించి చెప్పబడింది. మంత్ర మహోదధి, మంత్ర మహార్ణవం, శారదాతిలకం లాంటి సుప్రసిద్ధ మంత్ర గ్రంథాలలో ఈ తాంత్రిక పద్ధతిలో హోమవిధానం ఎలా చేయాలో వివరంగా చెప్పారు. ఇవి పరమ ప్రామాణికమైన తంత్రశాస్త్ర గ్రంథాలు.

మంత్ర మహోదధిలోని ప్రథమతరంగంలో 103 నుంచి 206 శ్లోకాలలో, అలాగే శారదా తిలకతంత్ర గ్రంథంలోని పంచమపటలంలో, తాంత్రిక హోమవిధానం వివరంగా చెప్పబడింది.

ఇక్కడ మీకు పై తెలిపిన గ్రంథాలలో చెప్పిన హోమ విధానాన్నే తెలియచేస్తున్నాం. నేడు ఆంధ్రదేశంలో చాలామంది ఈ పద్ధతిలో హోమాలు ఆచరిస్తూ సత్ఫలితాలు పొందుతున్నారు. కనుక అందరూ హోమ ప్రక్రియను ఆచరించి మంత్రసిద్ధిని, దేవతానుగ్రహాన్ని పొంది తరించవలసిందిగా మనవి.

గణపతి స్తుతి

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

ఆచమనము

ఓం కేశవాయస్వాహా
ఓం నారాయణాయ స్వాహా
ఓం మాధవాయ స్వాహా

ఓం సంకర్షణాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః
ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః

ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం జనార్ధాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర పురశ్చరణలో భాగంగా దశాంశం హోమం చేసేడప్పుడు ఎటువంటి కోరిక కోరకుండా కేవలం శ్రీ సరస్వతీదేవతా ప్రీత్యర్థం, అనుగ్రహ సిద్యర్థం అని మాత్రమే సంకల్పించి హోమం చేయాలి. పురశ్చరణ అనేది దేవతను వరం కోరుకోవటానికి అర్హత మాత్రమే. ఒకసారి పురశ్చరణ పూర్తయినాక సాధకులు ఎప్పుడైనా ఎన్నిసార్లయినా కామ్య హోమాన్ని చేసుకోవచ్చు.

హోమ సంకల్పము

అస్యశ్రీ మహావిష్ణో రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య ఆద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రధమపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే మేరోః దక్షిణ దిగ్భాగే – దేశే భగవత్సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన – సంవత్సరే ఆయనే – ఋతౌ – మాసే పక్షే – తిథౌ – వాసరే – నక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం – గోత్రోద్భవస్య – నామధ్యేయస్య అహం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ప్రీత్యర్థం, శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మూలమంత్ర హోమం కరిష్యే.

కలశపూజ

కలశస్యముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రస్సమాశ్రితః ।
మూలే తత్రస్థితో బ్రహ్మ మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః ॥
కుక్షౌతు సాగరా స్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ।
ఋగ్వేదో థ యజుర్వేదః సామవేదో హ్యథర్వణః ॥

అంగైశ్చ సహితా సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః ।

ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయ కారకాః ॥

గంగే చ యమునే చైవ గోదావరి సరస్వతి ।

నర్మదే సింధు కావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు ॥

ఓం భూః ఓం భువః ఓం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్.

ఓం ఆపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్.

దీప ప్రజ్వలనం :

ముందుగా ఒక ప్రమిద లేదా కుందిలో ఆవునేతితో దీపారాధన చెయ్యాలి. ఈ దీపం, హోమం పూర్తయ్యే వరకు వెలుగుతూ ఉండేలా చూడాలి.

గురుస్తుతి

గురుర్బ్రహ్మ, గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।

గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవే నమః ॥

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర న్యాసములు

కరన్యాసం

ఐం – అంగుష్ఠాభ్యాం నమః

నమో – తర్జనీభ్యాం నమః

భగవతి – మధ్యమాభ్యాం నమః

వద వద – అనామికాభ్యాం నమః

వాగ్దేవి – కనిష్ఠికాభ్యాం నమః

స్వాహా – కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

హృదయన్యాసం

ఐం	–	హృదయాయ నమః
నమో	–	శిరసే స్వాహా
భగవతి	–	శిఖాయై వషట్
వద వద	–	కవచాయ హుం
వాగ్దేవి	–	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వాహా	–	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

శ్రీ సరస్వతి దేవి ధ్యానం :

శుభ్రాం స్వచ్ఛ విలేపమాల్య వసనాం శీతాంశుఖండోజ్వలాం ।
వ్యాఖ్యామక్షగుణం సృధాధ్యకలశం విద్యాం చ హస్తాంబుజైః ।
బిభ్రాణాం కమలాసనాం కుచనతాం వాగ్దేవతాం సుస్మితాం ।
వందే వాగ్విభవప్రదాం త్రినయనాం సౌభాగ్యసంపత్కరీం ॥

హోమకుండపూజ

హోమకుండంలోగానీ, స్థండిలం మీదగాని సంస్కార చతుష్టయము చేయాలి. మధ్యలో బియ్యపు పిండితో ప్రాదేశమాత్రపు (బొటనవ్రేలు, చూపుడువ్రేలు చాచినప్పుడు మధ్యలో ఉండే దూరము) చతురస్రము తయారు చేయాలి.

వీక్షణము :

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

అని మూలమంత్రమును ఉచ్చరిస్తూ కుండమును చూడాలి.

ప్రోక్షణము : ఫట్ అని ఉచ్చరిస్తూ దర్భలతో నీళ్ళు చల్లాలి.

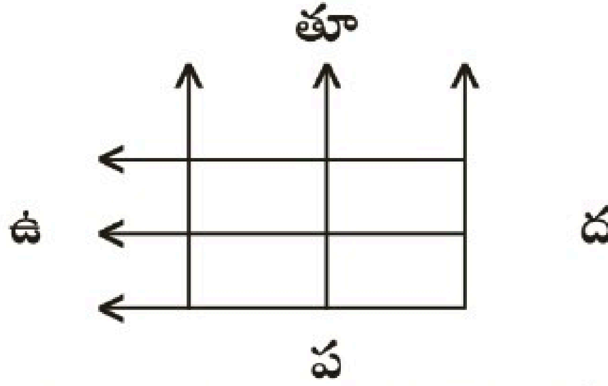
తాడనము : దర్భలతో **ఫట్** అని మూడుసార్లు ఉచ్చరిస్తూ కుండము లోపలి భాగమును కొట్టాలి.

అభ్యుక్షణము : హుం అని ఉచ్చరిస్తూ పిడికిలితో నీళ్ళు కుండమంతట చల్లాలి.

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

అని శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రమును ఉచ్చరిస్తూ **"శ్రీ సరస్వతీ దేవతా హోమకుండాయనమః"** అని కుండమునకు నమస్కరించాలి.

తూర్పువైపు దర్భల చివరలు వచ్చుచున్నట్లుగా పడమట నుంచి తూర్పు వైపుకు మూడు గీతలు బియ్యపు పిండితో దర్భతో గీయవలెను. ఉత్తరపు వైపు దర్భ చివరలు వచ్చునట్లుగా మొదట గీసిన గీతలపై దక్షిణము నుంచి ఉత్తరము వైపు మూడు గీతలు గీయాలి.

ఆ దర్భలను త్రుంచి నైరుతి దిక్కువైపునకు వేయాలి.

తూర్పు రేఖలు చివరల మూడింటిని–**ముకుందాయ నమః, ఈశాయ నమః, పురందరాయ నమః** అని ప్రదక్షిణ క్రమమున పూజించాలి.

ఉత్తారగ్రములో – **బ్రహ్మణేనమః, వైవస్వతాయనమః, ఇంద్రవేనమః** అని పూజించాలి.

ఓం హ్రీం ఓం అని కుండ మధ్యమున వ్రాసి **శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రమును** ఉచ్చరిస్తూ పుష్పాంజలి సమర్పించాలి.

అగ్ని ప్రతిష్ఠాపనము

హోమాంగత్వేన అగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే – అని సంకల్పం చేయాలి,... అస్య శ్రీ వైశ్వానర మహామంత్రస్య భృగు ఋషిః, దేవీ గాయత్రీ ఛందః, శ్రీ వైశ్వానరో

దేవతా, **రం** బీజం, **స్వాహా** శక్తిః **జాతవేద** ఇతి కీలకం స్వేచ్ఛాప్రయోగ సిద్ధ్యర్థే హెూమే వినియోగః అని సంకల్పంచేసి తరువాత అగ్నిన్యాసం చేయాలి.

అగ్ని న్యాసము

ఈ క్రింద తెలిపిన మంత్రాలతో కరన్యాసం, హృదయన్యాసం చేయాలి

1.ఓం **రాం** సహస్రార్చిషే అంగుష్ఠాభ్యాం నమః, **2.**ఓం **రీం** స్వస్తిపూర్ణాయ తర్జనీభ్యాం నమః, **3.**ఓం **రూం** ఉత్తిష్ఠ పురుషాయ మధ్యమాభ్యాం నమః **4.**ఓం **రైం** ధూమవ్యాపినే అనామికాభ్యాం నమః **5.** ఓం **రౌం** సప్తజిహ్వాయ **కనిష్ఠికాభ్యాం నమః 6.** ఓం **రః** ధనుర్ధరాయ కరతల కరపృష్టాభ్యాం నమః (ఇదే విధంగా హృదయన్యాసం కూడా చేయాలి.)

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

అగ్నిపీఠ పూజ (కుండములో దశదిక్కుల యందు అక్షతలతో)

1. ఓం పీతాయై నమః
2. ఓం శ్వేతాయై నమః
3. ఓం అరుణాయై నమః
4. ఓం కృష్ణాయై నమః
5. ఓం ధూమ్రాయై నమః
6. ఓం తీవ్రాయై నమః
7. ఓం విస్ఫులింగిన్యై నమః
8. ఓం రుధిరాయై నమః
9. ఓం జ్వాలిన్యై నమః
10. ఓం రం సర్వశక్తి కమలాసనాయై నమః

ఆసన పూజ - (అక్షతలతో)

రం వహ్న్యాసనాయనమః - అని అగ్ని ఆసనమునకు నమస్కరించాలి. సపరివారం అగ్నిం ఆవాహయామి అని ఆవాహనం చేయాలి. అగ్నిని మూతగల పాత్రలో **'ఫట్ ఫట్'** అని ఉచ్చరిస్తూ తెచ్చి, **'హుం-హుం'** అని మూత తీసి, **'రం రం'** అని ఉచ్చరిస్తూ కుండము దగ్గరకు తీసుకొని రావాలి.

పరమాత్మ అను అగ్నితోను, జఠరాగ్నితోను, అంతరాగ్నితోను ఈ అగ్నియొక్క సమైక్యమును సంభావించి, అగ్ని బీజమగు **రం** ఉచ్చరిస్తూ వహ్ని చైతన్యమును భావించాలి.

అగ్నిని **ఓంకారము**తో అభిమంత్రించి, ఉచ్చరిస్తూ అమృతబీజమైన **వం-**తో అమృతీకరించి ఉచ్చరిస్తూ, ఈ అగ్ని లలాటం నుంచి కుండములోనికి దిగుచున్నట్లుగా భావించి, ఎనిమిదిసార్లు ప్రణవంతో **(ఓం)** మరల అభిమంత్రించి **హుం ఫట్** అని రక్షాకవచమును భావించి **"రం వహ్నిమూర్తయే నమః"** అని మనస్సులో అగ్నికి నమస్కరించి **ఓం ఓం ఓం** అని ఉచ్చరిస్తూ కుండముపై నిప్పు పళ్ళెమును ప్రదక్షిణ పద్ధతిలో మూడుసార్లు త్రిప్పాలి.

హూంఫట్ క్రవ్యాదేభ్యః స్వాహా అనుచు కొంత నిప్పు తీసి నైరుతి దిక్కున వేయాలి.

భూర్భువస్సువరోం అనియు, **హ్రూం-వహ్ని చైతన్యాయ నమః**, అనియు ఉచ్చరిస్తూ కుండమున అగ్నిని ఉంచాలి.

కుండము బైట (నిప్పు పళ్ళెములో) అక్షతలు, నీళ్ళు వదలాలి.

చిత్పింగళ హనహన దహదహ పచపచ సర్వజ్ఞ ఆజ్ఞాపయ స్వాహా. హ్రీం హ్రీం జ్వల జ్వల ప్రజ్వల ప్రజ్వల హుంఫట్ స్వాహా – అని మంత్రములను పఠించాలి. ఆ తరువాత లేచి నిలుచుండి జ్వాలినీముద్ర ప్రదర్శించి నమస్కరిస్తూ

అగ్నిం ప్రజ్వలితం వందే జాతవేదం హుతాశనం ।
సువర్ణ వర్ణ మమలం సమిద్ధం విశ్వతోముఖం ॥

"ఓం వైశ్వానర జాతవేద ఇహా వహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ స్వాహా" అనుచు అర్ఘ్యపాద్యములతో పూజించాలి.

లమిత్యాది పంచపూజలు

పంచపాత్రలో నీటిని ఉద్ధరిణతో తీసుకుని ఓం అగ్నయే నమః **పాద్యం** సమర్పయామి **అర్ఘ్యం** సమర్పయామి **ఆచమనం** సమర్పయామి అంటూ అరివేణం (పళ్ళెం)లో వేయాలి.

లం పృథివీ తత్వాత్మికాయ నమః **గంధం** ధారయామి
హం ఆకాశ తత్వాత్మికాయ నమః **పుష్పైః** పూజయామి
యం వాయు తత్వాత్మికాయ నమః **ధూపం** అఘ్రాపయామి
రం తేజస్తత్వాత్మికాయ నమః **దీపం** దర్శయామి

అంటూ గంధాన్ని, పుష్పాలను, అగరబత్తీలను లేదా సాంబ్రాణీని హెూమకుండంలో వేసి దీపారాధన చేసిన దీపాన్ని హెూమకుండానికి చూపాలి.

ధూపదీపానంతరం ఆచమనం సమర్పయామి

వం అమృతతత్వాత్మికాయ నమః అమృత **నైవేద్యం** సమర్పయామి అంటూ నైవేద్యాన్ని హోమకుండంలో సమర్పించాలి. (సున్నుండ లేక పండు).

ఒక దర్భ కాల్చి జ్వాలను నేతిలో ప్రతిఫలింపజేసి, దర్భను కుండములో వేయాలి, నేతిపాత్రలో రెండు చిన్న దర్భాగ్రములు వేయాలి. అపుడు నెయ్యి మూడు భాగములు అగును. ఎడమవైపు **ఇడ**, కుడివైపు **పింగళ**, మధ్య **సుషుమ్న** అని భావించాలి.

స్రువముతో కుడిభాగము నుండి **'నమః'** అని నేతిని తీసుకొని **ఓం అగ్నయే స్వాహా** – అని ఆహుతి వేయుచు అగ్ని యొక్క ఎడమకన్ను తెరువబడినట్లుగా భావించాలి.

స్రువముతో మధ్యభాగము నుండి **'నమః'** అనుచు నేతిని తీసుకొని **ఓం అగ్నీషోమాభ్యాగ్ం స్వాహా** – అని ఆహుతి వేయుచు అగ్ని యొక్క మధ్యనేత్రం (మూడవకన్ను) తెరువబడినట్లుగా భావించాలి.

కుడివైపు నుండి **'నమః'** అని నేతిని తీసుకొని **ఓం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా** అని అగ్ని ముఖమున ఆహుతి వేయాలి. ఆ తరువాత

మధ్యభాగము నుండి నేతిని తీసుకొని

ఓం భూః స్వాహా, ఓం భువః స్వాహా

ఓం సువః స్వాహా, ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా

అని 4 ఆహుతులు వేయాలి.

ఓం వైశ్వానర జాతవేద ఇహా వహ లోహితాక్ష సర్వ కర్మాణి సాధయస్వాహా

అని మూడుసార్లు ఆహుతులు వేయాలి.

జిహ్వాహోమము (సాత్త్విక జిహ్వాలు)

1. ఓం స్ర్యాం హిరణ్యాయై స్వాహా
2. ఓం ఫ్ర్యాం గగనాయై స్వాహా
3. ఓం శ్రూం రక్తాయై స్వాహా
4. ఓం వ్ర్యాం కృష్ణాయై స్వాహా
5. ఓం ల్ర్యాం సుప్రభాయై స్వాహా
6. ఓం ర్ర్యాం అతిరక్తాయై స్వాహా
7. ఓం య్ర్యాం బహురూపాయై స్వాహా

– రాజస జిహ్వాలు –

1. ఓం స్ర్యాం పద్మరాగాయై స్వాహా
2. ఓం ఫ్ర్యాం సువర్ణాయై స్వాహా
3. ఓం శ్రూం భద్రలోహితాయై స్వాహా
4. ఓం వ్ర్యాం లోహితాయై స్వాహా
5. ఓం ల్ర్యాం శ్వేతాయై స్వాహా
6. ఓం ర్ర్యాం ధూమిన్యై స్వాహా
7. ఓం య్ర్యాం కరాళికాయై స్వాహా

– తామస జిహ్వాలు –

1. ఓం స్ర్యాం విశ్వమూర్త్యై స్వాహా
2. ఓం ఫ్ర్యాం విస్ఫులింగిన్యై స్వాహా
3. ఓం శ్రూం ధూమ్రవర్ణాయై స్వాహా
4. ఓం వ్ర్యాం మనోజవాయై స్వాహా
5. ఓం ల్ర్యాం లోహితాయై స్వాహా
6. ఓం ర్ర్యాం కరాళ్యై స్వాహా
7. ఓం య్ర్యాం కాళ్యై స్వాహా

సాత్త్విక - రాజస - తామస జిహ్వాలు ఇష్టప్రాప్తి, అనిష్ట పరిహారము అభిచార ప్రయోజనములకు ఉద్దేశించబడ్డాయి.

– జిహ్వాధిదేవతా హోమము –

1. ఓం సురేభ్యః స్వాహా
2. ఓం పితృభ్యః స్వాహా
3. ఓం గంధర్వేభ్యః స్వాహా
4. ఓం యక్షేభ్యః స్వాహా
5. ఓం నాగేభ్యః స్వాహా
6. ఓం పిశాచేభ్యః స్వాహా
7. ఓం రాక్షసేభ్యః స్వాహా

– షడంగ దేవతా హోమము –

1. ఓం **రాం** సహస్రార్చిషే హృదయాయ నమః స్వాహా
2. ఓం **రీం** స్వస్తిపూర్ణాయ శిరసే స్వాహా స్వాహా
3. ఓం **రూం** ఉత్తిష్ఠ పురుషాయ శిఖాయై వషట్ స్వాహా
4. ఓం **రైం** ధూమవ్యాపినే కవచాయ హుం స్వాహా
5. ఓం **రౌం** సప్తజిహ్వాయ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ స్వాహా
6. ఓం **రః** ధనుర్ధరాయ అస్త్రాయ ఫట్ స్వాహా

– అష్టమూర్తి హోమము –

1. ఓం అగ్నయే జాతవేదసే స్వాహా
2. ఓం అగ్నయే సప్తజిహ్వాయ స్వాహా
3. ఓం అగ్నయే హవ్యవాహనాయ స్వాహా
4. ఓం అగ్నయే అశ్వోదరజాయ స్వాహా
5. ఓం అగ్నయే వైశ్వానరాయ స్వాహా
6. ఓం అగ్నయే కౌమారజాతసే స్వాహా
7. ఓం అగ్నయే విశ్వముఖాయ స్వాహా
8. ఓం అగ్నయే దేవముఖాయ స్వాహా

– అష్టమాతృక హోమము –

1. ఓం **ఆం** బ్రాహ్మ్యై స్వాహా
2. ఓం **ఈం** మహేశ్వర్యై స్వాహా
3. ఓం **ఊం** కౌమార్యై స్వాహా
4. ఓం **ఋూం** యక్షేభ్యః స్వాహా
5. ఓం **ఌం** వారాహ్యై స్వాహా
6. ఓం **ఐం** ఇంద్రాణ్యై స్వాహా
7. ఓం **ఔం** చాముండాయై స్వాహా
8. ఓం **అః** మహాలక్ష్మ్యై స్వాహా

– అష్టభైరవ హోమము –

1. ఓం **అం** అసితాంగ భైరవాయ స్వాహా
2. ఓం **ఇం** రురు భైరవాయ స్వాహా
3. ఓం **ఉం** చండ భైరవాయ స్వాహా
4. ఓం **ఋం** క్రోధ భైరవాయ స్వాహా
5. ఓం **ఌం** ఉన్మత్త భైరవాయ స్వాహా
6. ఓం **ఐం** కపాల భైరవాయ స్వాహా
7. ఓం **ఓం** భీషణ భైరవాయ స్వాహా
8. ఓం **అః** సంహార భైరవాయ స్వాహా

– దిక్పాలక హోమము –

1. ఓం **లం** ఇంద్రాయ స్వాహా
2. ఓం **రం** అగ్నయే స్వాహా
3. ఓం **హం** యమాయ స్వాహా
4. ఓం **షం** నిర్రుతయే స్వాహా
5. ఓం **వం** వరుణాయ స్వాహా
6. ఓం **యం** వాయవే స్వాహా
7. ఓం **సం** సోమాయ స్వాహా
8. ఓం **శం** ఈశానాయ స్వాహా
9. ఓం **ఆం** బ్రహ్మణే స్వాహా
10. ఓం **హ్రీం** అనంతాయ స్వాహా

- దిక్పాలకాయుధ హోమము -

1. ఓం వజ్రాయ స్వాహా
2. ఓం శక్త్యై స్వాహా
3. ఓం దండాయ స్వాహా
4. ఓం ఖడ్గాయ స్వాహా
5. ఓం పాశాయ స్వాహా
6. ఓం అంకుశాయ స్వాహా
7. ఓం గదాయై స్వాహా
8. ఓం శూలాయ స్వాహా
9. ఓం పద్మాయ స్వాహా
10. ఓం చక్రాయ స్వాహా

ఈ విధంగా హోమాన్ని ఆచరించిన తరువాత స్రువముతో నాలుగుసార్లు నేతిని తీసుకొని స్రుక్కునందు వేసి స్రువమును స్రుక్కుపై బోర్లించి దానియందు ఒక పువ్వును ఉంచి రెండు చేతులతో వామస్తనము ఎత్తువరకు పట్టుకుని లేచి కుడికాలు ముందుకు వేసి **"ఓం వైశ్వానర జాతవేద ఇహా వహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ వౌషట్"** అని హోమము చేయాలి. తరువాత కూర్చుని కుండానికి నమస్కరించి చేతిలో అక్షతలు నీరు తీసుకొని కుండమునకు (అగ్నికి) తూర్పున నీళ్ళు మాత్రమే ఉంచి పశ్చిమాన అక్షతలు వేయాలి.

ప్రాఙ్ముఖాగ్నే మమ అభిముఖోభవ, సుముఖోభవ
సుప్రసన్నోభవ, వరదో భవ, యథోక్త జిహ్వాయా
హవిర్గృహాణ ॥ఓం భూర్భువస్సువః

అని నీళ్ళు చల్లి నీళ్ళతో అగ్నికి చుట్టూ ప్రదక్షిణ పద్ధతిన త్రిప్పాలి.

- కుండమేఖలా పూజ -

1. తూర్పున-అగ్నయే నమః
2. అగ్నేయాన-హుతవహాయ నమః
3. దక్షిణాన-హుతాశినే నమః
4. నైరుతిన-కృష్ణవర్త్మనే
5. పశ్చిమాన-దేవముఖాయ నమః
6. వాయువ్యాన-సప్తజిహ్వాయ నమః
7. ఉత్తరాన - వైశ్వానరాయ నమః
8. ఈశాన్యాన-జాతవేదసే నమః

అనుచు ఎనిమిది దిక్కులయందు అక్షతలతో కుండముపై పూజ చేయాలి. దర్భల కొనలు తూర్పు వైపునకుగానూ, ఉత్తరవైపునకుగానూ ఉండేటట్లు నాలుగు వైపుల వేయాలి.

- మహా గణపతి హోమము -

1. ఓం స్వాహా
2. ఓం శ్రీం స్వాహా
3. ఓం శ్రీం హ్రీం స్వాహా
4. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం స్వాహా
5. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం స్వాహా
6. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం స్వాహా
7. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే స్వాహా
8. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద స్వాహా
9. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద సర్వజనం స్వాహా
10. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద సర్వజనం మే స్వాహా
11. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద సర్వజనం మే వశమానయ స్వాహా స్వాహా

అని చెబుతూ 11 సార్లు ఆహుతులు వేయాలి.

పిమ్మట నాలుగుపర్యాయములు పూర్తి గణపతి మంత్రముతో ఆహుతులు వేయాలి.

- ప్రధాన దేవతా హోమము -

శ్రీ గురుభ్యోనమః అని గురువునకు నమస్కరించి ఓం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా యోగపీఠాయ నమః అని ఒక మారు ఆహుతిగానీ, అక్షతలుగానీ వేయాలి.

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

అని **శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రమును** పదిసార్లు ఉచ్చరించి దానితో దేవతను అగ్నియందు అవతరింప చేయాలి. దేవతా యంత్రమును కుండమునందు భావించి దేవతా ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేయాలి.

ఓం ఆ హ్రీం క్రోం యం రం లం వం శం షం సం హం

ఓం క్షం సం హం సః హ్రీం ఓం హం సః శ్రీ సరస్వతీ దేవతాప్రాణా ఇహ ప్రాణాః

ఓం ఆం హ్రీం క్రోం యం రం లం వం శం షం సం హం

ఓం క్షం సం హం సః హ్రీం ఓం హం సః శ్రీ సరస్వతీదేవతా జీవ ఇహస్థితః

ఓం ఆం హ్రీం క్రోం యం రం లం వం శం షం సం హం

ఓం క్షం సం హం సః హ్రీం ఓం హం సః

శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సర్వేంద్రియాణి వాఙ్మనః చక్షుశ్శ్రోత్ర

ఘ్రాణ ప్రాణా ఇహైవ ఆగత్య సుఖం చిరంతిష్ఠంతు స్వాహా

ఓం క్షం సం హం సః హ్రీం ఓం

పై మొత్తము మంత్రమును మూడుసార్లు జపించుచు కుండముపై చేయి వుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠ చేయాలి. ఆ తరువాత లమిత్యాది పంచపూజ చేయాలి.

లమిత్యాది పంచపూజలు

పంచపాత్రలో నీటిని ఉద్ధరిణతో తీసుకుని శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై నమః **పాద్యం** సమర్పయామి **అర్ఘ్యం** సమర్పయామి **ఆచమనం** సమర్పయామి అంటూ హోమకుండంలో ఒక ప్రక్కగా వేయాలి.

లం పృథివీ తత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై గంధం ధారయామి

హం ఆకాశతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై పుష్పైః పూజయామి

యం వాయుతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై ధూపం అఘ్రాపయామి

రం తేజస్తత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై దీపం దర్శనయామి

అని చెపుతూ ఉద్ధరణితో నీటిని ఐదు సార్లు అరివేణం (పళ్ళెం)లో వేయాలి.

ధూపదీపానంతరం ఆచమనం సమర్పయామి

వం అమృతతత్వాత్మికాయై శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై అమృత నైవేద్యం సమర్పయామి అని చెబుతూ గంధాన్ని, పుష్పాన్ని, ధూపాన్ని (అగరుబత్తి / సాంబ్రాణి) హోమకుండంలో వేసి దీపారాధన చేసిన దీపాన్ని చూపి, నైవేద్యంగా సున్నుండను కాని, పండ్ల ముక్కలను కాని హోమకుండములో వేయాలి.

ఇప్పుడు **అగ్ని - శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ఏకీకరణార్థం పంచవింశతి ఆహుతిం హోష్యామి** అని అగ్నికి దేవతకు వక్త్ర ఏకీకరణమును సంకల్పించి మూలమంత్రముతో **25** ఆహుతులు వేయాలి.

తరువాత **అగ్ని-శ్రీ సరస్వతీ దేవతా నాడీ సంధానార్థం ఏకాదశ ఆహుతిం హోష్యామి** అని నాడీ సంధానమును సంకల్పించి, శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రముతో 11 ఆహుతులు వేయాలి. ఇప్పటికి అగ్నికి దేవతకు ఏకీకరణము జరిగినట్లుగా భావించాలి.

ఓం మండూకాది పరతత్వాంత పీఠదేవతాభ్యఃస్వాహా

అని ఒక ఆహుతి వేయాలి.

ఏ ప్రదేశంలో అయితే హోమం చేస్తామో ఆ ఆవరణలోనే దేవతలకు ఆ పీఠంలోని దేవతలకు **ఓం సమస్త ఆవరణ దేవతాయై స్వాహా, ఓం సమస్త పీఠ దేవతాయై స్వాహా** అని పీఠదేవతలకు, ఆవరణ దేవతలకు ఒక్కొక్క ఆహుతి సమర్పించాలి. అనంతరం

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా స్వాహా

అని చెబుతూ శ్రీ సరస్వతీ దేవతా హోమ మంత్రముతో 10 ఆజ్యాహుతులు వేయాలి. ఆ తరువాత కామ్య ద్రవ్యములతో హోమము చేయాలి.

అగ్ని, దేవతా సంధానము చేయబడినది గనుక హోమములో **"ఇదం న మమ"** అవి త్యాగము చెప్పవలసి పనిలేదు.

- హోమ ప్రారంభం -

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా స్వాహా

అనిపై మంత్రం చివర స్వాహా అని ఉచ్చరిస్తూ ఆహుతులు వేయాలి.

- హోమాంత విధి -

ఇలా మూలమంత్రంతో హోమం పూర్తిచేసిన తరువాత హోమ పరిపూర్ణత కొరకు జయాది మంత్రములతో హోమము చేయాలి. జయాదుల బదులుగా మహావ్యాహృతి హోమము, బ్రహ్మార్పణ మంత్రహోమము చేయవచ్చును.

- మహావ్యాహృతి హోమము -

ఓం భూః అగ్నయే చ పృధివ్యైచ మహతే చ స్వాహా

ఓం భువః వాయవే చ అంతరిక్షాయ చ మహతే చ స్వాహా

ఓం సువః ఆదిత్యాయ చ దివే చ మహతే చ స్వాహా

ఓం భూర్భువస్సువః చంద్రమసే చ నక్షేత్రభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతేచ స్వాహా అని 4 ఆహుతులు వేయాలి.

- బ్రహ్మార్పణ మంత్రహోమము -

ఓం తత్సత్ ఇతః పూర్వం ప్రాణబుద్ధి దేహ ధర్మాధికార జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసు మనసా వాచా కర్మణా యత్ స్మృతం యదుక్తం యచ్చకృతం తత్సర్వం బ్రహ్మార్పణం భవేత్. భూః స్వాహా స్వాహా

అనుచు **8** ఆహుతులు వేయాలి.

- దేవతా బలి -

పూర్ణాహుతి ముందు 'మంచి గుమ్మడికాయ' మంత్ర పూర్వకముగా ఖండించి సమర్పించవచ్చును. ఇది ఆటంకములను, ఆపదలను తొలగించి అభీష్టములను ప్రసాదించును. లేదా కొబ్బరికాయ పూర్తిగా పీచుతీసి కుంకుమరాసి పగులకొట్టకుండ

శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై బలిం సమర్పయామి

అంటూ కుండములో వేయాలి.

- పూర్ణాహుతి -

పూర్ణాహుతిని సంకల్పించి **'పూర్ణాహుతిం జుహోమి'** అని అనవలెను.

పళ్ళెమునందు కొబ్బరికాయగానీ, ఖర్జూరపు కాయగానీ, పోకకాయగాని ఉంచి అక్షతలు, జాజికాయ, పట్టుగుడ్డ, పూలు, జాపత్రి మున్నగు సుగంధ ద్రవ్యాలను పూర్ణాహుతికి ఉపయోగించవచ్చును.

పూర్ణాహుతి ద్రవ్యాన్ని ఒక దేవతగా భావించి ధూపదీప నైవేద్యములను సమర్పించాలి. **12సార్లు** మూలమంత్రముతో నేతిని తీసుకొని పూర్ణాహుతి ద్రవ్యపు కాయపై పోయవలెను. ఈ సందర్భమున స్రుక్కునందు స్రువముతో **12సార్లు** నేతిని వేసి పూర్ణాహుతి చేయుట ఆచారం. లేచి నుంచొని

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా వౌషట్

అని మూలమంత్రమును ఉచ్చరిస్తూ పూర్ణాహుతి ద్రవ్యాన్ని హోమ కుండములో వేయాలి. ఇంతటితో పూర్ణాహుతి పూర్తవుతుంది.

హోమసమయాన అగ్నిజ్వాలతో బాగా విజృంభించినట్లు చూచుకొనవలెను. అయినను అప్పుడప్పుడు వాడిన ద్రవ్యాలను బట్టి జ్వాలలు బాగా ఉండకపోవచ్చును. కనుక, అగ్నివిహరణ దోషనిరసనార్థము శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రముతో **25** ఆజ్యాహుతులను వేయాలి.

తరువాత ఆవరణ దేవతలకు ఆహుతులు వేయాలి.

- దిక్పాలక బలి -

పూర్ణాహుతి అనంతరము, దిక్పాలకులకు ఎర్ర అన్నము ముద్దగాని, కోసి కుంకుమ అద్దిన నిమ్మకాయడిప్పగాని, గారెలు గాని ఈ క్రింది మంత్రములు చెప్పుచూ బలి సమర్పించాలి. కుండము బయట ఎనిమిది దిక్కులలో తమలపాకులు పెట్టి ఆయాదిక్కులలో వరుసగా బలి సమర్పణ చేయాలి.

1. తూర్పు-**లం** ఇంద్రాయ నమః
2. ఆగ్నేయము-**రం** ఆగ్నేయ నమః
3. దక్షిణము-**హం** యమాయ నమః
4. నైఋతి-**షం** నిఋతయే నమః
5. పడమర-**వం** వరుణాయ నమః
6. వాయవ్యము-**యం** వాయవే నమః
7. ఉత్తరం-**సం** సోమాయ నమః
8. ఈశాన్యము-**శం** ఈశానాయ నమః
9. ఊర్ధ్వం-**ఆం** బ్రహ్మణే నమః
10. అధో-**హ్రీం** అనంతాయ నమః

(ఈ పది దిక్కుల మంత్రాలకు చివర వున్న **నమః** తరువాత **బలిం సమర్పయామి** అని చెప్పవలెను)

- భూత బలి -

హోమకుండానికి ఈశాన్యమున ఆకువేసి పెద్ద ఎర్ర అన్నము ముద్దపెట్టి ఈ క్రింది మంత్రముతో భూతములకు బలి సమర్పించాలి. లేదా కొబ్బరికాయకొట్టి కుంకుమవేసి నీరుచల్లి బలిని సమర్పించవచ్చును.

యే రౌద్రా రౌద్రకర్మాణో రౌద్రస్థాన నివాసినః
యోగినోహ్యుగ్రరూపాశ్చ గణానాం అధిపాశ్చయే
భూచరాః ఖేచరాశ్చైవ యే తిష్ఠంత్యంతరిక్షగాః
తే సర్వే ప్రీతమనసో భూత్వా గృహ్ణం త్విమం బలిం
సర్వ విఘ్నకృద్భ్యః సర్వభూతేభ్యో హుంఫట్ స్వాహా

అని చెప్పుచూ అక్షతలు, నీళ్ళు వదలవలెను. ఇక్కడ కొబ్బరికాయను భూతబలి కొరకు ఉపయోగించవచ్చు.

దిక్పాలిక బలిక్రింద మినుములు, పెరుగు కలిపి యిచ్చుట కొన్నిచోట్ల ఆచారము. నిమ్మకాయ కోసి కుంకుమ అద్ది కూడ ఇయ్యవచ్చు.

చివరగా హోమకుండానికి నమస్కరించి 11సార్లు ప్రదక్షిణ చేసి కుండభస్మము నొసట ధరించి దేవతాప్రసాదమును స్వీకరించాలి.

- దేవతా ఉద్వాసనము -

గచ్ఛ గచ్ఛ భవత్ స్థానం కార్యం కృత్వా సరస్వతీ

యత్ర బ్రహ్మాదయోదేవాః నవిదుః పరమం పదం॥

అని చెబుతూ హోమకుండం నుండి దేవతకు ఉద్వాసన పలుకాలి.

- అగ్ని ఉద్వాసనము -

గచ్ఛ త్వం భగవన్ వహ్నే స్వస్థానం కుండమధ్యతః ।

యత్ర బ్రహ్మాదయో దేవాః తత్ర గచ్ఛ హుతాశన ॥

అని చెబుతూ హోమకుండంలోని అగ్నికి ఉద్వాసన పలుకవలెను.

అనేన మయా కృతేన హోమేన శ్రీ సరస్వతీ దేవతా సుప్రసన్నో వరదో భవతు అని కుండములో నీళ్ళు అక్షతలతో కలిపి వదలాలి.

సువర్భువర్భూరోమితి దిగ్విమోకః అని దిగ్విమోచనము చేయాలి.

దీనితో హోమవిధి పూర్తవుతుంది.

పురశ్చరణ

శారదాతిలకం ప్రకారం ఈ మంత్రాన్ని హవిష్యాన్నాన్ని భుజిస్తూ 8 లక్షలసార్లు జపించాలి. అలాగే తద్దశాంశం హోమ, తర్పణ, మార్జనాది పురశ్చరణాంగాలని కూడా యథావిధిగా ఆచరించాలి. దశాంశహోమాన్ని ఆవునేయి కలిపిన తిలలతో చేయాలి. ఈవిధంగా చేయటం వల్ల మంత్రం సిద్ధిస్తుంది.

లఘు హోమ పద్ధతి

సంస్కృత భాషా పరిజ్ఞానం లేనివారు హోమాన్ని సంక్షిప్తంగా ఈ క్రింది తెలిపిన పద్ధతిలో చేసుకోవచ్చు.

కాళ్ళు, చేతులు, ముఖం కడుక్కొని శుభ్రమైన వస్త్రాలు కట్టుకొని తూర్పువైపుకాని, ఉత్తరము వైపుకాని తిరిగి, ఒక పీటపైకాని, ఆసనముపైకాని కూర్చోవాలి. ఎదురుగా ఇటుకలతో చేసిన తాత్కాలిక కుండమును ఏర్పాటు చేసికొని ఉండవలెను. మీ ముందు జలపాత్రను పెట్టుకొని దానిలో ఉద్ధరిణవేసి ఒక ఆకుతో నీటిని త్రిప్పుతూ "బ్రహ్మ,విష్ణు, మహేశ్వరులారా! సముద్రములారా! భూదేవతా! గంగ, యమున, గోదావరి, కృష్ణ మొదలగు నదులారా! ఈ నీటిలో ప్రవేశించి తీర్థములుగా మార్చవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాము. అని నమస్కరించాలి. తరువాత...

ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓం సత్యం, ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం, భర్గోదేవస్యదీమహి, ధియోయోనః ప్రచోదయాత్. ఓం అపో జ్యోతీ రసోమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ అని చెప్పాలి.

ధ్యానం :

నా కోరిక సిద్ధించుట కొరకు శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్ర హెూమము చేయుచున్నాను. శ్రీ గురుభ్యోనమః అని గురువులకు నమస్కరించి మూలమంత్రమును స్మరించుచు కలశములోని నీరు కొంచెము తీసుకొని కుండములో చల్లవలెను. అదేవిధముగా పసుపు, కుంకుమ, అక్షతలు, పూలు దానిలోవేసి **"శ్రీ సరస్వతీ దేవతా హెూమకుండాయ నమః"** అని హోమకుండమునకు నమస్కారము చేయాలి. కుండము యొక్క అంచుల మీద **8** దిక్కులయందు అక్షతలతో ఈ క్రింది మంత్రములు చెప్పుచూ పూజించాలి.

1. తూర్పు – అగ్నయే నమః
2. ఆగ్నేయము – హుతవహాయ నమః
3. దక్షిణము – హుతాశినే నమః
4. నైఋతి – కృష్ణవర్త్మనే నమః
5. పడమర – దేవముఖాయ నమః
6. వాయవ్యము – సప్తజిహ్వాయ నమః
7. ఉత్తరము – వైశ్వానరాయ నమః
8. ఈశాన్యం – జాతవేదసే నమః

అగ్నిపీఠపూజ :

కుండము లోపల దశ(10) దిక్కుల యందు అక్షతలతో పూజించవలెను.

1. తూర్పు - ఓం పీతాయై నమః
2. ఆగ్నేయ - ఓం శ్వేతాయై నమః
3. దక్షిణం - ఓం అరుణాయై నమః
4. నైఋతి - ఓం కృష్ణాయై నమః
5. పడమర - ఓం ధూమ్రాయై నమః
6. వాయవ్యం - ఓం తీవ్రాయై నమః
7. ఉత్తరం - ఓం విస్ఫులింగిన్యై నమః
8. ఈశాన్యం-ఓం రుచిరాయై నమః
9. ఊర్ధ్వము - (ఈశాన్యము - తూర్పు మధ్య) ఓం జ్వాలినై నమః
10. అధోదిక్కు- (నైఋతి-పడమర మధ్య) ఓం రం సర్వశక్తి కమలాసనాయ నమః

ఆసన పూజ :

"రం వహ్న్యాసనాయనమః" అని అగ్ని ఆసనమునకు నమస్కరించాలి.

అగ్ని జ్వలనము :

హోమకుండంలో చిన్న కట్టెముక్కలు, పిడకల ముక్కలు వేసి, వానిపై కర్పూరముపెట్టి అగ్నిని వెలిగించవలయును. **8** సార్లు **'ఓం'**కారమును ఉచ్చరించి అమృత బీజమగు **'వం'** మూడుసార్లు ఉచ్చరించి **'రం'** అను అగ్నిబీజమును **7** సార్లు ఉచ్చరించి **'రం వహ్ని మూర్తయేనమః** అనుచూ మంటలోనికి అగ్నిదేవుడు దిగినట్లుగా భావించి నమస్కరించాలి.

కుడిచేతిలో నీళ్ళుపోసుకొని కుండము చుట్టూ **'హుంఫట్'** అని పలుకుచూ అగ్నిచుట్టూ రక్షాకవచము నిర్మించినట్లు భావించుచు నీరు పోయాలి.

మండుచున్న కట్టెపుల్లలో నుండి ఒకపుల్లను తీసి **హూంఫట్** క్రవ్యాదేభ్యః **స్వాహా** అనుచూ నైఋతి దిక్కున వేసి దానిని రాక్షసులకు అర్పించినట్లు భావించాలి.

అగ్నిదేవుడు పూర్తిగా అవతరించి అనుగ్రహించుట కొరకు ఈ మంత్రములు చదవాలి.

1. భూర్భువస్సువరోం 2. హ్రూం వహ్నిచైతన్యాయ నమః

3. చిత్పింగళ హనహన దహదహ పచపచ సర్వజ్ఞ అజ్ఞాపయ స్వాహా.

4. హ్రీం హ్రీం జ్వలజ్వల ప్రజ్వల ప్రజ్వల హుం ఫట్స్వాహా.

5. ఓం వైశానర జాతవేద ఇహావహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయస్వాహా.

6. అగ్నిం ప్రజ్వలితం వందే జాతవేదం హుతాశనం, సువర్ణ వర్ణమమలం సమిద్ధం విశ్వతోముఖం – **అని అగ్ని దేవునకు నమస్కరించాలి.**

పంచ పూజలు :

ఓం – అగ్నయేనమః పాద్యం సమర్పయామి,
అర్ఘ్యం సమర్పయామి, ఆచమనం సమర్పయామి
అని ఉద్ధరిణెడు నీళ్ళు మూడుసార్లు కుండములో వేయాలి.

లం – పృధ్వీతత్వాత్మికాయ నమః – గంధం ధారయామి
అని తడి గంధమును చల్లాలి.

హం – ఆకాశతత్వాత్మికాయ నమః – పుష్పైః పూజయామి
అనుచు పూలు వేయాలి.

యం – వాయుతత్వాత్మికాయ నమః – ధూపమాఘ్రాపయామి
అని అగరువత్తితో ధూపము చూపించాలి.

రం – తేజస్తత్వాత్మికాయ నమః – దీపం దర్శయామి
అనుచు దీపమును వెలిగించి చూపించాలి.

'ధూప దీపానంతరం ఆచమనం సమర్పయామి'

అనుచు ఒక చుక్క నీరు వేయాలి.

వం – అమృత తత్వాత్మికాయై నమః' 'నైవేద్యం సమర్పయామి'
అనుచు మధుర పదార్థములను / సున్నుండ / పండ్ల ముక్కలు
శ్రీ సరస్వతీ దేవతామంత్రము చదువుచూ సమర్పించాలి.

ఎదురుగా నేతిపాత్రను పెట్టుకొని దర్భతో కుండములో దానిని కాల్చి

ఆ మంటను నేతిలో ప్రతిఫలింప చేయాలి. ఆహుతులు వేయుటకు **'స్రుక్కు'** (కొయ్యతోచేసిన పెద్ద మూతిగల పొడుగాటి గరిటె) **స్రువము** (కొయ్యతో చేసిన చిన్న మూతిగల చెంచావంటిది) ఉపయోగించాలి.

పాత్రలో నుండి స్రువముతో కుడిప్రక్క నుండి నేతిని తీసికొని **'ఓం అగ్నయే స్వాహా'** అని ఆహుతి వేయాలి. ఎడమభాగము నుండి నమః అని తీసికొని **'ఓం సోమాయస్వాహా'** అని ఆహుతి వేయాలి. మధ్య నుండి తీసికొని **ఓం అగ్ని సోమాభ్యాం స్వాహా** అని ఆహుతి వేయాలి.

మరల కుడివైపు నుండి **నమః** అని తీసుకొని **ఓం అగ్నయే స్విష్ట కృతే స్వాహా** అని ఆహుతి వేయాలి. మధ్యనుండి నేతిని తీసుకొని

1. ఓం భూః స్వాహా
2. ఓం భువః స్వాహా
3. ఓం సువః స్వాహా
4. ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా

అని ఆహుతులు వేయాలి.

"ఓం వైశ్వానర జాతవేద ఇహావహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయస్వాహా"

అని **3** సార్లు ఆహుతులు వేయాలి.

ఈ క్రింది మంత్రములతో ఒక్కొక్క ఆహుతిని వేయాలి.

1. ఓం అగ్నిజిహ్వేభ్యః స్వాహా
2. ఓం జిహ్వాధిదేవతాభ్యః స్వాహా
3. ఓం షడంగదేవతాభ్యః స్వాహా
4. ఓం అష్టమూర్తిభ్యః స్వాహా
5. ఓం అష్టమాతృకాభ్యః స్వాహా
6. ఓం అష్టభైరవేభ్యః స్వాహా
7. ఓం అష్టదిక్పాలకేభ్యః స్వాహా

స్రువముతో **4** సార్లు నేతిని తీసికొని స్రుక్కునందు వేసి దానిపై ఒక పువ్వు నుంచి స్రువమును దానిపై బోర్లించి **"ఓం వైశ్వానర జాతవేద ఇహావహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ వౌషట్"** అనుచు ఆహుతి వేయాలి.

ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద సర్వజనంమే వశమానయ స్వాహా స్వాహా అనుచు ఒక ఆహుతి వేయాలి.

శ్రీ గురుభ్యోనమః స్వాహా అని గురువును స్మరించుచూ ఒక ఆహుతి వేయాలి.

'ఓం హ్రీం సిద్ధగురోప్రసీద హ్రీం ఓం" అని **11** ఆహుతులు స్వాహాంతముగా వేయుట అధిక ఫలదాయకము.

ఓం శ్రీ సరస్వతీ దేవతా యోగపీఠాయ నమః స్వాహా అనుచూ ఒక ఆహుతి వేయాలి.

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా

ఆ తరువాత పై మంత్రమును **10** సార్లు ఉచ్చరిస్తూ దేవతను అగ్నియందు అవతరింప చేయాలి. ప్రాణప్రతిష్ఠా మంత్రము పురశ్చరణ చేసినవారు దానిని ఉపయోగించవచ్చు.

అగ్ని, ఇష్టదేవతల ముఖము ఒకటి అగుటకు శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రముతో **25** ఆజ్యా ఆహుతులు స్రువముతో వేయాలి. ఇద్దరు దేవతలనాడులు ఒకటి అగుటకు **11** ఆజ్యా ఆహుతులు శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రముతో వేయాలి.

ఇప్పుడు దేవత అగ్నిలోకి అవతరించినది కనుక పాద్యము, అర్ఘ్యము, ఆచమనము, గంధము, పుష్పము, ధూపము, దీపము, నైవేద్యము సమర్పించాలి. నైవేద్యమును శ్రీ సరస్వతీదేవతా మంత్రము చెబుతూ స్వాహా అంటూ అగ్నిలో వేయాలి.

తరువాత శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రముతో 10 ఆహుతులు వేయాలి. స్రుక్కు, స్రువములేనివారు ఉద్ధరిణలు వాడవచ్చు.

ఇప్పుడు సాధకులు తన ప్రయోజనమును అనుసరించి తగిన వస్తువులతో హోమము చేయాలి.

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా స్వాహా

అని మూలమంత్రాన్ని ఉచ్ఛరిస్తూ ఆహుతులు వేయాలి. చేయదలచుకొన్న ఆహుతుల సంఖ్య పూర్తయిన తరువాత ఈ క్రింది మంత్రములతో మహావ్యాహృతి హోమము చేయాలి.

1. ఓం భూః అగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహతే చ స్వాహా
2. ఓం భువః వాయవేచ అంతరిక్షాయ చ మహతే చ స్వాహా
3. ఓం సువః ఆదిత్యాయ చ దివే చ మహతే చ స్వాహా
4. ఓం భూర్భువస్సువః చంద్రమసే చ నక్షత్రభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతే చ స్వాహా

అనుచు **4** ఆహుతులు సమర్పించాలి. తరువాత

బ్రహ్మార్పణ మంత్రహోమము.

ఓం తత్సత్ ఇతః పూర్వం ప్రాణబుద్ధి దేహధర్మాధికార జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసు మనసావాచా కర్మణాయత్స్మృతం యదుక్తం యచ్ఛకృతం తత్సర్వం బ్రహ్మార్పణం భవేత్ భూఃస్వాహా – అని ఆహుతి వేయాలి.

దేవతా బలి :

పూర్ణాహుతి ముందు 'మంచి గుమ్మడికాయ' మంత్ర పూర్వకముగా ఖండించి సమర్పించవచ్చు. ఇది ఆటంకములను, ఆపదలను తొలగించి అభీష్టములను ప్రసాదిస్తుంది. లేదా కొబ్బరికాయ పూర్తిగా పీచుతీసి కుంకుమరాసి పగులకొట్టి **శ్రీ సరస్వతీ దేవతాయై బలిం సమర్పయామి** అంటూ కుండములో వేయవచ్చు.

పూర్ణాహుతి :

పూర్ణాహుతి ద్రవ్యాన్ని ఒక పళ్ళెంలో వుంచి శ్రీ సరస్వతీదేవతా మంత్రంతో **12** సార్లు స్రువముతో నేతిని ఆ ద్రవ్యంపై వేసి స్రుక్కుపై స్రువాన్ని బోర్లించి

ఐం నమో భగవతి వద వద వాగ్దేవి స్వాహా వౌషట్

అని మూలమంత్రాన్ని చెబుతూ నిలబడి **'పూర్ణాహుతింజుహోమి'** అనుచు అగ్నిలో వేయాలి. పూర్ణాహుతి ద్రవ్యములతో పాటు కొబ్బరికాయగాని, ఖర్జూరకాయ గాని, పోకకాయ (వక్క)కాని దేవతావర్ణము గలిగిన పట్టుగుడ్డలో పెట్టి పూర్ణాహుతి ద్రవ్యముగా ఉపయోగించవచ్చు. దీనిలో నవరత్నాలు కూడా వేయవచ్చు. ఇందులో నేతితో 12 ఆహుతులు మాత్రమే విధి. మిగిలినవి అధిక శక్తిదాయకాలు మాత్రమే.

దిక్పాలక బలి :

పూర్ణాహుతి అనంతరము, దిక్పాలకులకు ఎర్ర అన్నము ముద్దగాని, కోసి కుంకుమ అద్దిన నిమ్మకాయడిప్పగాని ఈ క్రింది మంత్రములు చెప్పుచూ బలి సమర్పించాలి. కుండము బయట **8** దిక్కులలో తమలపాకులు పెట్టి ఆయాదిక్కులలో బలి సమర్పణ చేయాలి.

1. తూర్పు–**లం** ఇంద్రాయ నమః
2. ఆగ్నేయము–**రం** ఆగ్నేయ నమః
3. దక్షిణము–**హం** యమాయ నమః
4. నైఋతి–**షం** నిఋతయే నమః
5. పడమర–**వం** వరుణాయ నమః
6. వాయవ్యము–**యం** వాయవే నమః
7. ఉత్తరం–**సం** సోమాయ నమః
8. ఈశాన్యము– **శం** ఈశానాయ నమః
9. ఊర్ధ్వం– **ఆం** బ్రహ్మణే నమః
10. అధో– **హ్రీం** అనంతాయ నమః

(ఈ పది దిక్కుల మంత్రాలకు చివర వున్న నమః తరువాత

బలిం సమర్పయామి అని చెప్పవలెను)

భూతబలి : ఈశాన్యమున ఆకువేసి పెద్ద ఎర్ర అన్నము ముద్దపెట్టి ఈ క్రింది మంత్రముతో భూతములకు బలి సమర్పించాలి. లేదా కొబ్బరికాయకొట్టి కుంకుమవేసి నీరుచల్లి బలిని సమర్పించవచ్చు. **"నమః సర్వ విఘ్న కృద్భ్యః సర్వభూతేభ్యో హుం ఫట్ స్వాహా"** అని చెప్పి హోమకుండం చుట్టూ 3 సార్లు ప్రదక్షిణ చేయాలి. హెూమభస్మమును నేతితో కలిపి బొట్టు పెట్టుకోవాలి.

ఉద్వాసన :

1. **దేవతకు – ఓ సరస్వతీ మాతా** నా అభీష్టమును నెరవేర్చి మరల నేను పిల్చినప్పుడు వచ్చునట్లుగా ప్రస్తుతము నీ స్వస్థానమునకు వెళ్ళవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాము" అని చెప్పి కుడిచేతిలో నీళ్ళుపోసుకొని కుండములో వదలాలి.

2. **అగ్నికి – ఓ అగ్నిదేవా!** నా అభీష్టమును ప్రసాదించి మరల నేను పిలిచినపుడు వచ్చునట్లుగా నీ స్వస్థానమునకు వెళ్ళవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. అని కుడిచేతిలో నీళ్ళు పోసుకొని కుండములో వదలాలి.

దీనితో హోమము పూర్తవుతుంది.

శ్రీ సరస్వతీ షోడశాక్షర మంత్ర కామ్య ప్రయోగాలు

★ మంత్రసిద్ధిపొందిన సాధకుడు ప్రతిరోజూ ఏడుసార్లు ఈ మంత్రంతో అభిమంత్రించిన నీటిని త్రాగాలి. ఇలా ఒక సంవత్సరం పాటు చేస్తే గొప్ప విద్యావంతుడవుతాడు.

★ స్నానంచేసే సమయంలో ఈ మంత్రాన్ని జపిస్తే అతడి మేధస్సు గొప్పగా వృద్ధి చెందుతుంది.

★ ఈ వాగీశ్వరీ మంత్రంతో ప్రతిరోజూ కనీసం 108 సార్లు వాగీశ్వరీ దేవికి ఆవుపాలతో తర్పణం చేస్తే ఉన్నత విద్యాప్రాప్తి, ధారణాశక్తి సాధకుడుకి కలుగుతాయి.

★ ఈ వాగీశ్వరీమంత్రంతో ఏడుసార్లు గంధ, పుష్పాదుల్ని అభిమంత్రించి ధరిస్తే అలా ధరించిన వాడికి సభాగౌరవం, విజయం ప్రాప్తిస్తాయి. వాదంలో విజయం అతన్నే వరిస్తుంది.

హోమ వ్యవధి

దశాంశ హోమాన్ని లేదా కామ్యహోమాన్ని సాధకుల శక్త్యానుసారం 1-2-3-5 రోజులలో హోమం చేసుకోవచ్చు. ఈ రోజులలో హోమకుండంలో అగ్ని ఆరకుండా జాగ్రత్తపడాలి.

పురశ్చరణకు హోమద్రవ్యములు

పురశ్చరణలో భాగముగా దేవతాప్రీతికి

1.నల్లనువ్వులు, 2.నువ్వులనూనె, 3.నువ్వుండలు, 4.మినుములు, 5.మినప సున్నుండలు, ఉలవలు, ఖర్జూరం 6.వివిధ రంగుల పువ్వులు, 7. వివిధ రంగుల ముగ్గుపిండి, 8. సమిధలు, 9.దర్భలు, 10.ఆవునెయ్యి. 11.సరస్వతీ ఆకులు.

హోమము మధ్య లేవవలసిన వచ్చినచో

1. **ఓం భూః స్వాహా** 2. **ఓం భువః స్వాహా**
3. **ఓం సువః స్వాహా** 4. **ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా**

అని 4 ఆహుతులు వేసి లేచి మళ్ళీ వచ్చి ఇవే నాలుగు ఆహుతులు వేసి హోమము మరల చేయాలి. మధ్యకాలములో అగ్ని ఆరరాదు. ఒకరోజేకాక ఎక్కువ రోజులు చేసినా - ఇదే పద్ధతి.

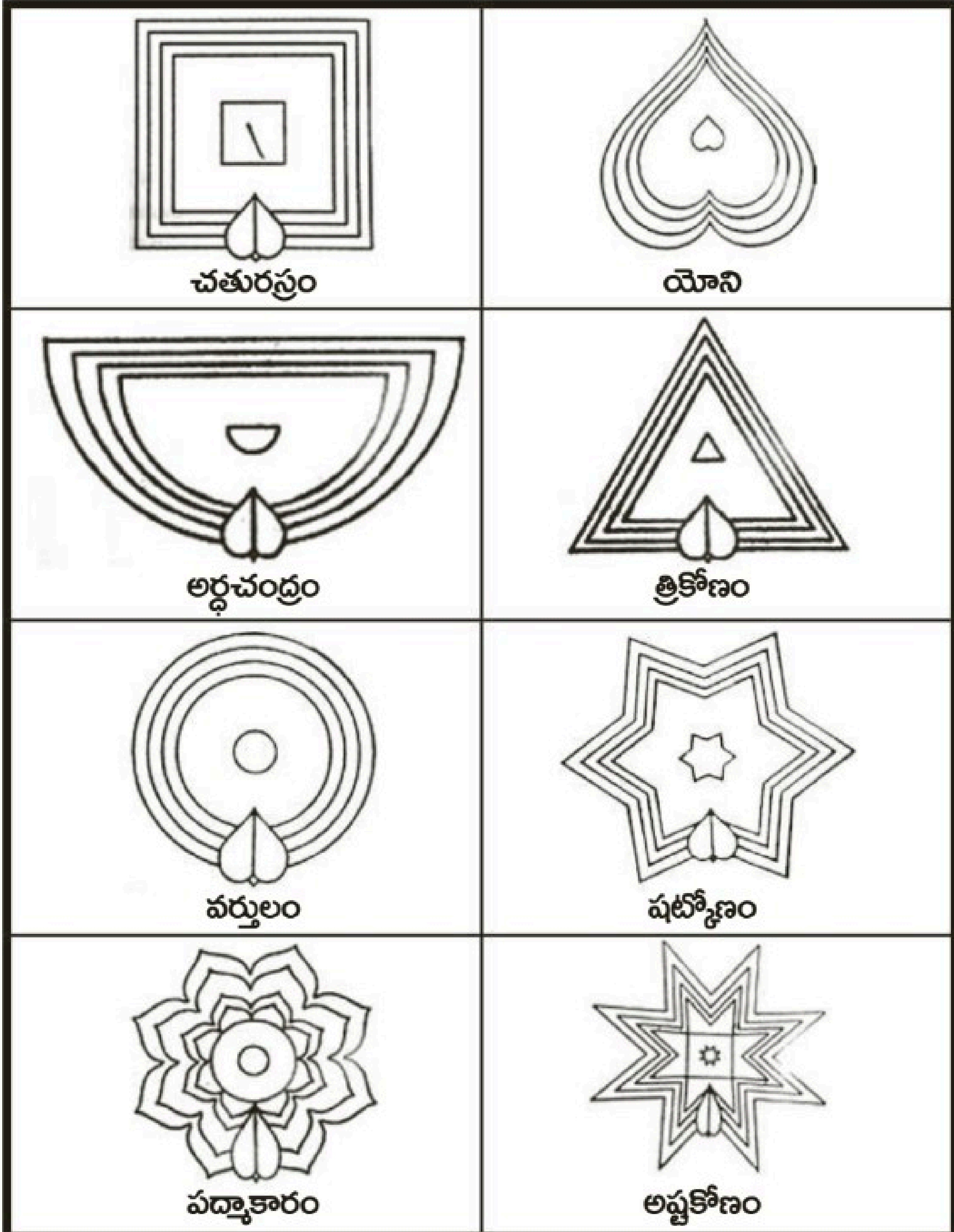
గమనిక : శ్రీ సరస్వతీ దేవతా మంత్రాన్ని దశాంశ హోమం చేసి పురశ్చరణ పూర్తిచేశాక సాధకులు తమ కామ్యహోమాల్ని చేసుకోవచ్చు. అంటే మీకు ఏ కోరిక వుంటే ఆ కోరిక సంకల్పంలో చెప్పుకుని ఆయా కామ్యాలకు శాస్త్రంలో చెప్పిన ద్రవ్యాల్ని ఉపయోగించి హోమాన్ని చేసుకుని శ్రీ సరస్వతీదేవి దివ్యానుగ్రహాన్ని పొంది తమతమ కోరికలు నెరవేర్చుకోవచ్చు.

కామ్యహోమాలలో కూడా 'హోమవిధానం' ఒకటే. సాధకుల శక్త్యానుసారం పూర్తి హోమపద్ధతిగానీ, లఘుహోమ పద్ధతిగానీ ఆచరించవచ్చు.

హోమ కుండాలు (శారదా తిలకం)

చతురస్రం యోని మదర్ధచంద్రం త్ర్యస్రం సువర్తులమ్ ।
షడస్రం పంకజాకారమష్టాస్రం తాని నామతః ॥

చతురస్రం, యోని, అర్ధచంద్రం, త్రికోణం, వర్తులం, షట్కోణం, పద్మాకారం, అష్టకోణం అని హోమకుండాలు 8 రకాలు.

శ్రీ దేవీ భాగవతంలో చెప్పబడిన కామ్యహోమ ద్రవ్యాలు

భగవాన్ వ్యాస మహర్షి రచించిన శ్రీ దేవీ భాగవతం సుప్రసిద్ధ పురాణ గ్రంథం. ఇందులో 11వ స్కంధం 23.వ అధ్యాయంలో వివిధ రకాల కామ్యాలకు (కోరికలకు) ఏఏ ద్రవ్యాలతో హోమం చేయాలో తెలియచేయబడింది. ఉపాసకులు ఇక్కడ తెలుపబోయే ద్రవ్యాలతో హోమాలు చేసుకుని ఇష్టకామ్య సిద్ధిని పొందగలరని ఆశిస్తున్నాము.

	హోమ ద్రవ్యము		నెరవేరే కామ్యము
1.	పాలు, పెరుగు, నెయ్యి,	–	కన్యాలాభం, వరలాభం,
	పేలాలతో హోమం	–	వివాహం
2.	మారేడు సమిధలు, ఆకులు,		
	కాయలు, వేర్లు, పూలు వీటితో హోమం	–	ఐశ్వర్యం ప్రదం.
3.	గరిక, పాలు, తేనె, పెరుగు, నెయ్యి	–	అపమృత్యు నివారణ
4.	జిల్లేడు సమిధలతో హోమం	–	సర్వత్రా విజయం, కార్యసిద్ధి
5.	ఉప్పు, తేనెలతో హోమం	–	ఇష్టజన వశీకరణ
6.	ఎర్రకలువలు, జాజిపూలు, మల్లెపూలు	–	ఐశ్వర్య ప్రదం
7.	పాలుగారె తిప్ప తీగతో హోమం	–	ఆయుర్వృద్ధి, సర్వరోగహారం
8.	మామిడి చెట్టు సమిధలతో హోమం	–	జ్వరరోగ హరం
9.	వచ (వస)తో హోమం	–	క్షయరోగ ఉపశమనం
10.	మేడిచెట్టు సమిధలతో హోమం	–	అతిమేహ రోగ హరం
11.	చెరుకు, తేనెలతో హోమం	–	ప్రమేహ రోగ హరం
12.	అన్నంతో హోమం	–	అన్నవృద్ధి
13.	పాయసం, నెయ్యితో హోమం	–	సంతాన ప్రాప్తి
14.	మోదుగ సమిధలతో హోమం	–	బ్రహ్మ వర్చస్సు
15.	నేతితో హోమం	–	బుద్ధిశక్తి
16.	పాలతో హోమం	–	మేధాశక్తి
17.	నువ్వులు, బియ్యంతో హోమం	–	ఐశ్వర్యం, వశీకరణ

కామ్యహోమాన్ని పై తెలిపిన ద్రవ్యాలతో కనీసం 10,000 సార్లు చెయ్యాలి

వివిధ హోమకుండ ఫలితాలు

సర్వసిద్ధికరం కుండం చతురస్రముదాహృతం
పుత్రప్రదం యోనికుండం మర్ధేద్వాభం శుభప్రదం ॥
శత్రుక్షయకరం త్ర్యస్రం వర్తులం శాంతికర్మణే,
ఖేదమారణయోః కుండం షడస్రం పద్మసన్నిభమ్ ॥
వృష్టిదం రోగశమనం కుండమష్టాస్రమీరితం।
విప్రాణాం చతురస్రంస్యాద్రాజ్ఞాం వర్తులమిష్యతే ॥
వైశ్యానామర్ధచంద్రాభాం శూద్రాణాం త్ర్యస్రమీరితం ।
చతురస్రంతు సర్వేషాం కేచిదిచ్ఛంతి తాంత్రికాః ॥ (శారదాతిలకం 3వ పటలం)

సుప్రసిద్ధమంత్రశాస్త్రగ్రంథం 'శారదాతిలకం'లో చతురస్ర కుండలంలో హోమం చేస్తే సర్వసిద్ధులు లభిస్తాయని, సంతానం కోసం యోనికుండాన్ని ఉపయోగించాలని, అర్ధచంద్రకుండ సర్వశుభప్రదమని, త్ర్యస్రకుండం శత్రునాశనానికి ఉపయోగిస్తుందని, వర్తులాకారం కుండంలో చేసే హోమం శాంతి ప్రదమని, షడస్ర (ఆరుకోణాల) కుండం మారణకర్మల కోసమని, పద్మాకార కుండంలో హోమం సంపదనిస్తుందని, అష్టాస్రకుండం (ఎనిమిదికోణాల) రోగనాశనాన్ని కలిగించి ఆరోగ్యాన్ని ఇస్తుందని చెప్పబడింది.

బ్రాహ్మణవర్ణం వారు చతురస్రకుండాన్ని, క్షత్రియులు వర్తులాకార కుండాన్ని, వైశ్యులు అర్ధచంద్రకుండాన్ని, శూద్రవర్ణంవారు త్ర్యస్రకుండాన్ని ఉపయోగించడం శ్రేయస్కరమని, చతురస్రకుండం అన్నీ వర్ణాలవారికి శుభప్రదమైనదని తెలియజేయడం జరిగింది. కనుక సాధకులు కామ్యహోమాన్ని ఆచరించేటప్పుడు మీకున్న కామ్యాన్ని అనుసరించి, దానికి తగిన హోమకుండాన్ని ఏర్పరుచుకొని అందులో హోమాన్ని చేస్తే అభీష్టఫలాన్ని పొందగలరు.

హోమద్రవ్య పరిమాణం (శారదా తిలకం)

అథాత్ర హోమ ద్రవ్యాణాం ప్రమాణ మభి ధీయతే
కర్షమాత్రం ఘృతం హోమే శుక్తి మాత్రం పయః స్మృతం....... *(పంచమపటలం)*

నూనె, నెయ్యితో హోమం చేసేటప్పుడు ఒక 'కర్ష' ప్రమాణంలో వేయాలి. పాలు 1 శుక్తి ప్రమాణంలో హోమంచేయాలి. పంచగవ్యాలని కూడా 1 శుక్తి ప్రమాణంతోనే హోమంలో సమర్పించాలి. పెరుగు-2 పలాల చొప్పున వేయాలి. పేలాలు ఒక ముష్టి (గుప్పెడు) సత్తుపిండి కూడా గుప్పెడు చొప్పున సమర్పించాలి. బెల్లం, చక్కెర అర్ధపలం చొప్పున హోమంచేయాలి.

పత్రాలు, పుష్పాలు, అప్పాలు, జంతికలు వంటి భక్ష్యాలు ఒక్కొక్కటిగానే వేయాలి. తుంచి వేయకూడదు. అలాగే అరటిపండు, నారింజ వంటి పళ్ళు ఒక్కొక్కటిగానే వేయాలి. ముక్కలు వేయకూడదు. పనసపండు తొనలు వేయకూడదు. ఆ పండును పది ముక్కలుగా చేసి ఒక్కో భాగాన్ని హోమం చేయాలి. అదే విధంగా కొబ్బరికాయను కూడా ఎనిమిది ముక్కలు చేసి ఒక్కోముక్కతో హోమం చేయాలి. దోసకాయ, వెలగపండు, మారేడుకాయను హోమం చేసేటప్పుడు ఆ కాయను 3 ముక్కలుగా చేసి వేయాలి. అలాగే ఇతర ఫలాలను కూడా 3 ముక్కలు చేసి వాటితో హోమం చేయాలి.

హోమం చేసే సమిధలు పది అంగుళాల పొడవు వుండాలి. దూర్వలు (గరిక) కనీసం 3 అంగుళాల పొడవు వుండాలి. తిప్పతీగ నాలుగు అంగుళాల పొడవు వుండాలి. కందులు, మినుములు, పెసలు, గోధుమలు, యవలు, జొన్న, సజ్జలు, రాగులు వంటి తృణధాన్యాలను ముష్టి (గుప్పెడు) ప్రమాణంలో హవనం చేయాలి. బియ్యం అర్ధ గుప్పెడు, తిలలు (నువ్వులు) ఆవాలు ఒక చులుకం (అరచేతి మధ్య గుంటలో పట్టినంత) గ్రహించి హోమం చేయాలి. ఉప్పు 1 కర్షం ప్రమాణంలో గ్రహించాలి. మిరియాలు 21 తీసుకుని (ఒక ఆహుతికి) సమర్పించాలి. గుగ్గిలం, ఇంగువ, చందనం, అగరు, కర్పూరం, కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, చింతగింజలు 2 శోణాల పరిమాణంలో గ్రహించి హోమం చేయాలి.

హోమం చేసేడప్పుడు అందులో వేసే ద్రవ్యాలను
బొటనవ్రేలు, మధ్యవ్రేలు, ఉంగరం వ్రేలుతో కలిపి పట్టుకుంటే ఎంతో వస్తుందో
అంతే ప్రమాణంతో హోమం చేయటం ఆచారం.

హోమకుండంలో అగ్ని విశేషాలు

(శారదా తిలకం-పంచమపటలం)

1. సాధకుడు సమిధలతో హోమాన్ని చేసేటప్పుడు అగ్నిహోత్రుణ్ణి నిలబడి ఉన్నట్టుగా ధ్యానించాలి. కేవలం నేయితో హోమం చేస్తున్నపుడు అగ్నిని పడుకున్నట్టుగా భావిస్తూ, ఇతర ద్రవ్యాలతో హోమం చేసేటప్పుడు అగ్నిని కూర్చున్నట్టుగా భావిస్తూ హోమం చేయాలి.
2. పొగతో నిండిపోయిన అగ్నిని శిరస్సు అంటారు. పొగలేని అగ్నిని చక్షువు (కన్ను) అంటారు. నల్లగా జ్వలించే అగ్నిని కర్ణం (చెవి) అంటారు. కేవలం కాష్ఠమాత్రంగా వెలుగుతున్న అగ్నిని నాసిక అంటారు. హోమం చేసే సాధకుడు చక్కగా జ్వలిస్తున్న జిహ్వ అనే అగ్నిలో మాత్రమే హోమం చేయాలి. అగ్ని కర్ణ స్థానంలో అనగా నల్లగా జ్వలిస్తున్నప్పుడు హోమం చేస్తే వ్యాధి కలుగుతుంది. నేత్ర స్థానంలో అనగా ఏ మాత్రం పొగ లేకుండా వున్న అగ్నిలో హోమం చేస్తే మనోవ్యాధి కలుగుతుంది. అగ్ని తల స్థానంలో ఉన్నప్పుడు అనగా పూర్తిగా పొగతో నిండిపోయినపుడు హోమం చేస్తే దరిద్రం, ధననష్టం చేసినవాడికి కలుగుతాయి.
3. హోమగుండంలో వున్న అగ్ని సిందూరం, బంగారం ఉదయించే సూర్యుడు కుంకుమపువ్వు, తేనె రంగులలో వుండాలి. వీటిలో బంగారు రంగు శ్రేష్ఠం.
4. హోమం చేస్తున్నప్పుడు హోమకుండం నుంచి భేరీ, మేఘ గర్జన, ఏనుగు ఘీంకారం లాంటి శబ్దాలు వస్తే మంచిది. అలాగే కుండం నుంచి నాగ, సంపెంగ, మల్లి, జాజి, పాటల, కలువ, నెయ్యి, గుగ్గిలం, గంధంలాంటి సువాసనలు రావాలి.
5. హోమం చేస్తున్నప్పుడు కుండంలో అగ్ని జ్వాల గొడుగులాగా కుడివైపుకి తిరుగుతుంటే యజమానికి శుభం జరుగుతుంది. అలాగే అగ్ని నుంచి వెలువడే ధూమం (పొగ) తెల్లగా లేక ఎర్రగా వుంటే మరింత శుభప్రదం.
6. హోమగుండం నుంచి దుర్గంధం వస్తే హోమం చేసేవాడికి దుఃఖం కలుగుతుంది. అగ్నిశిఖలు చిందరవందరగా ఏర్పడితే యజమానికి మరణం లేదా రోగం లేదా ధన నష్టం జరుగుతాయి. హోమకుండం నుంచి వచ్చే పొగ ఆకుపచ్చరంగు లేక పావురం రంగులో వుంటే పశునష్టం జరుగుతుంది. హోమం చేస్తున్నప్పుడు ఈ విధమైన దోషాలు కనబడితే సాధకుడు మూలమంత్రాన్ని పఠించి దోష పరిహారార్థం అని సంకల్పం చెప్పి 25 ఆహుతుల్ని ఆజ్యంతో సమర్పించాలి.

సరస్వతీ మంత్ర భేదాలు

1. సరస్వతీ దశాక్షర మంత్రం

వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

అస్య శ్రీ సరస్వతీ దశాక్షర మంత్రస్య కణ్వ ఋషిః। విరాట్‌ఛందః। శ్రీ సరస్వతీ అనుగ్రహ సిద్ధ్యర్థం జపే వినియోగః ।

	కరన్యాసం	హృదయన్యాసం
వద వద	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
వాగ్వాదినీ	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
స్వాహా	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
వదవద	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
వాగ్వాదినీ	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వాహా	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం :

తరుణశకలమిందోర బిభ్రతీ శుభ్రకాంతిః । కుచభరనమితాంగీ సన్నిషణ్ణాసితాబ్జే । నిజకరకమలోద్యల్లేఖినీ పుస్తక శ్రీః । సకల విభవసిద్ధ్యై పాతు వాగ్దేవతా నః ॥

పురశ్చరణ : ఈ మంత్రాన్ని 10లక్షలసార్లు జపించాలి. తద్దశాంశం హోమ తర్పణమార్జన విప్రభోజనాది పురశ్చరణాంగాలని ఆచరించాలి.పాలతో తడిపిన కలువపూలు లేక త్రిమధురాలతో (పాలు, తేనె, పంచదార) కూడిన తిలలతో(నువ్వుల) హోమం చేయాలి.

కామ్య ప్రయోగాలు :

★ మంత్రసిద్ధి పొందిన సాధకుడు వాగీశ్వరమంత్రంతో నీటిని అభిమంత్రించి, ఆ నీటిని ఒక సంవత్సరం పాటు నిత్యం సేవిస్తే గొప్పకవి, పండితుడు అవుతాడు. అలాగే ఈ వాగీశ్వరీ మంత్రాన్ని నిత్యం ఒకవేయిసార్లు చొప్పున ఒక సంవత్సరం జపించిన సాధకుడు కవిగా ప్రసిద్ధి చెందుతాడు.

హంస వాగీశ్వరీ మంత్రం (1)

ఓం హ్రీం ఐం క్లీం ఓం సరస్వత్యై నమః

అస్య శ్రీ వాగీశ్వరీ ఏకాదశాక్షర మంత్రస్య కణ్వ ఋషిః। విరాట్ఛందః। వాణీ దేవతా। శ్రీ హంసవాగీశ్వరీ అనుగ్రహ సిద్ధ్యర్థం సర్వేష్ట సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః।

	కరన్యాసం	హృదయన్యాసం
ఓం	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
హ్రీం	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
ఐం	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
క్లీం	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
ఓం	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
సరస్వత్యైనమః	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం : వాణీం పూర్ణ నిశాకరోజ్వలముఖీం కర్పూరకుంద ప్రభాం ।
చంద్రార్ధాంకిత మస్తకాం నిజకరైః సంబిభ్రతీమాదరాత్ ।
వీణామక్షగుణం సుధాఢ్యకలశం విద్యాం చ తుంగస్తనీం ।
దివ్యైరాభరణైర్విభూషిత తనుం హంసాధిరూఢాం భజే ॥

పురశ్చరణ :

ఈ హంసవాగీశ్వరీ మంత్రాన్ని 12లక్షలసార్లు జపిస్తే సిద్ధిస్తుంది. దశాంశ హోమం 12వేల సార్లు తెల్లకలువలు, లేదా నాగమల్లి, సంపెంగపూలతో చేయాలి.

హంస వాగీశ్వరీ మంత్రం (2)

ఐం వాచస్పతే అమృతే ప్లువః ప్లుః

అస్య శ్రీ హంసవాగీశ్వరీ ఏకాదశాక్షర మంత్రస్య కణ్వ ఋషిః। విరాట్ఛందః। వాణీ దేవతలూ। ఐం బీజం। ప్లుః శక్తిః।శ్రీ హంసవాగీశ్వరీ అనుగ్రహ సిద్ధ్యర్థం జపే వినియోగః।

	కరన్యాసం	హృదయన్యాసం
ఐం	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
వాచస్పతే	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
అమృతే	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
ప్లవః	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
ప్లుః	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
ఐం వాచస్పతే అమృతే ప్లవః ప్లుః	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం : అసీనాకమలే కరైర్జపవటీం పద్మద్వయం పుస్తకం ।
బిభ్రాణా తరుణేందుబద్ధమకుటాముక్తేందు కుంద ప్రభాం ।
భాలోన్మీలిత లోచనా కుచభరాక్రాంతా భవత్ భూతయే ।
భూయాద్ వాగధిదేవతా మునిగణైరాసేవ్యమానాఽనిశమ్ ॥

పురశ్చరణ : ఈ మంత్రాన్ని 11 లక్షల సార్లు జపించి, తద్దవంశం 1 లక్షాపదివేలు లేక 11వేల సార్లు ఆవునేతితో హోమం చేయాలి. మిగిలిన పురశ్చరణాంగాలు యధావిధిగా ఆచరించాలి.

కామ్య ప్రయోగాలు :

★ మోదుగపూలతో హోమం చేస్తే సకల విద్యలూ సిద్ధిస్తాయి.

★ కడిమిపూలు(లేక)బిల్వఫలాలతో హోమం చేస్తే సంపదలు, శాస్త్రవిజ్ఞానం పెంపొందుతాయి.

★ మల్లెపూలు, గంధతగర (నంద్యావర్త) పుష్పాలతో హోమంచేస్తే కవి, పండితుడు అవుతారు. (కామ్యహోమాలని కనీసం 10వేల సార్లు చేయాలి)

హంస వాగీశ్వరీ మంత్రం (3)

ఐం రూం స్వోం

అస్య శ్రీ వాగీశ్వరీ త్ర్యక్షర మంత్రస్య కణ్వ ఋషిః। విరాట్ఛందః। వాణీ దేవతా। ఐం బీజం। రూం శక్తిః ।శ్రీ వాగీశ్వరీ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థం జపే వినియోగః।

	కరన్యాసం	హృదయన్యాసం
ఐం	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
రూం	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
స్వోం	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
ఐం	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
రూం	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వోం	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం :

ముక్తాహారావదాతాం శిరసి శశికళాలంకృతాం బహుభిః స్వైః ।
వ్యాఖ్యాం వర్ణాక్షమాలాం మణిమయ కలశం పుస్తకం చోద్వహంతీం ।
ఆపీనోత్తుంగ వక్షోరుహభర వినమన్మధ్యదేశా మధీశాం ।
వాచామీడే చిరాయ త్రిభువన మితాం పుండరీకే విషణ్ణామ్ ॥

పురశ్చరణ : ఈ మంత్రాన్ని 3 లక్షల సార్లు జపిస్తే సిద్ధిస్తుంది. తద్దశాంశం ఆవునేతితో కలిసిన పాయసంతో హోమం చేయాలి. మిగిలిన పురశ్చరణాంగాలు యధావిధిగా ఆచరించాలి.

కామ్య ప్రయోగాలు :

★ చందనం, గంధంతో తడిపిన జాజిపూలు, తెల్లకలువలు, నంద్యావర్తపుష్పాలు, మల్లెలు, వీటన్నిటితో లేక ఏ ఒక్కదానితోనైనా హోమం (పదివేలసార్లు) చేస్తే వాక్సిద్ధి కలుగుతుంది.

★ ఈ మంత్రాన్ని నిత్యం జపించిన సాధకుడికి సభావిజయం, వాదవిజయం కలుగుతుంది.

★ ఈ త్ర్యక్షర మంత్రాన్ని పఠిస్తూ తెల్లవస, సరస్వతీ ఆకు కలిపిన చూర్ణాన్ని తింటే జ్ఞాపకశక్తి పెంపొందుతుంది.

2. శ్రీ సరస్వతీ అష్టాక్షర మంత్రం (బ్రహ్మవైవర్త పురాణం)

అస్య శ్రీ సరస్వతీ అష్టాక్షర మంత్రస్య బ్రహ్మ ఋషిః । బృహస్పతి ఛందః। శ్రీకృష్ణ పరమాత్మా దేవతా । శ్రీ సరస్వతీ కటాక్ష సిద్ధ్యర్థం జపే వినియోగః

	కరన్యాసం	**హృదయన్యాసం**
శ్రీం హ్రీం	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
సరస్వత్యై	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
స్వాహా	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
శ్రీం హ్రీం	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
సరస్వత్యై	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వాహా	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం : సరస్వతీం శుక్లవర్ణాం సస్మితాం సుమనోహరాం ।
కోటిచంద్ర ప్రభాజుష్ట పుష్టశ్రీయుక్త విగ్రహాం ।
సుపూజితాం సురగణైర్బ్రహ్మ విష్ణు శివాదిభిః ।
వందే భక్త్యా వందితాం తాం మునీంద్ర మను మానవైః॥

శ్రీం హ్రీం సరస్వత్యై స్వాహా

పురశ్చరణ : ఈ సరస్వతీ అష్టాక్షర మంత్రాన్ని 4 లక్షల సార్లు జపించాలి. దశాంశహోమాన్ని నువ్వులు, తెల్లటి పువ్వులు, ఆవునేతితో చేయాలి. తరువాత తర్పణాది పురశ్చరణాంగాలన్నీ యధావిధిగా ఆచరించాలి. ఇలా చేస్తే మంత్రం సిద్ధిస్తుంది.

3. శ్రీ మహా సరస్వతీ మంత్రం (నారద పురాణం)

అస్య శ్రీ సరస్వతీ ద్వాదశాక్షర మహామంత్రస్య నారాయణ ఋషిః । విరాట్ ఛందః । మహా సరస్వతీ దేవతా । శ్రీమహాసరస్వతీ ప్రీత్యర్థం జపే వినియోగః

	కరన్యాసం	**హృదయన్యాసం**
ఓం శ్రీ మహాదేవ్యై	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
సరస్వత్యై	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసేస్వాహా
స్వాహా	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయైవషట్
ఓం శ్రీమహాదేవ్యై	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
సరస్వత్యై	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయౌషట్
స్వాహా	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం : కర్పూర కుంద ధవళాం పూర్ణ చంద్రోజ్వలాననమ్ ।
హంసాధిరూఢాం బాలేందు దివ్యాలంకార శోభితామ్ ।

ఓం శ్రీ మహాదేవ్యై సరస్వత్యై స్వాహా

పురశ్చరణ : ఈ మంత్రాన్ని పదిలక్షల సార్లు జపించాలి. దశాంశహోమాన్ని పదివేలసార్లు తెల్లని పద్మాలు లేక నాగచంపక పుష్పాలతో చేయాలి. తరువాత తర్పణాది పురశ్చరణాంగాలన్నీ యధావిధిగా ఆచరించాలి.

కామ్యప్రయోగాలు :

★ ఈ సరస్వతీ మంత్రసిద్ధి పొందినవాడు వాక్పతి అవుతాడు.

★ ఒకసంవత్సరం పాటు ప్రతిరోజూ ఈ మంత్రాన్ని 1008 సార్లు శ్రద్ధగా జపిస్తే మహాకవి అవుతాడు.

★ ప్రతిరోజూ నదిలో గుండెలోతు నీళ్ళలో నిలబడి సూర్యమండలంలో సరస్వతీదేవిని దర్శిస్తూ మూడువేలసార్లు ఈ మంత్రాన్ని జపించాలి. ఇలా 40రోజుల పాటు చేస్తే మంత్రం సిద్ధిస్తుంది.

★ మధురపదార్థాలు, పలాశ, బిల్వ పుష్పాలు లేక సమిధలతో హోమం చేస్తే అఖండమైన కీర్తి ప్రతిష్ఠలు లభిస్తాయి.

శ్రీ సరస్వతీ మంత్రోపాసకులు పాటించాల్సిన నియమాలు

- ★ సరస్వతీ మంత్ర ఉపాసకులు ఉల్లి, వెల్లుల్లి, మారేడు, నువ్వులనూనె తినరాదు.
- ★ రాత్రినిలువ ఉంచిన పదార్థాలని ఉదయం తినకూడదు.
- ★ రాత్రిపూట తాంబూలం వేసుకోకూడదు.
- ★ పగటిపూట స్త్రీ సంగమం చేయరాదు.
- ★ నగ్నంగా వున్న స్త్రీలని చూడకూడదు.
- ★ రెండు సంధ్యాకాలాల్లో నిద్రపోకూడదు.
- ★ అబద్ధం చెప్పకూడదు. ★ పుస్తకాల్ని దాటివెళ్ళకూడదు.
- ★ అక్షరాల్ని, కాగితాల్ని హీనంగా చూడకూడదు.
- ★ స్త్రీలని నిందించకూడదు. ప్రదోషకాలంలో మౌనంగా వుండాలి.
- ★ అష్టమి, చతుర్దశి, అమావాస్య, పౌర్ణమి, పాడ్యమి, గ్రహణాలు, సంక్రాంతి రోజుల్లో అధ్యయనం చేయకూడదు.
- ★ గ్రంథాల్ని వ్యాఖ్యానించేడప్పుడు నిద్ర, ఆవులింత, ఒళ్ళు విరుచుకోవటం నిషిద్ధం
- ★ ఈ విధంగా నియమాలు పాటిస్తూ సరస్వతీ మంత్రోపాసన చేసిన సాధకుడు బృహస్పతితో సమానుడై వాక్సిద్ధిని పొందుతాడు.

సరస్వతీ అష్టోత్తర శతనామస్తోత్రమ్

1. సరస్వతీ మహాభద్రా మహామాయా వరప్రదా
   శ్రీప్రదా పద్మనిలయా పద్మాక్షీ పద్మవక్త్రకా
2. శివానుజా పుస్తకధృత్ జ్ఞానముద్రా రమా పరా
   కామరూపా మహావిద్యా మహాపాతక నాశినీ
3. మహాశ్రయా మాలినీ చ మహాభోగా మహాభుజా
   మహాభాగా మహోత్సాహా దివ్యాంగాసురవందితా
4. మహాకాళీ మహాపాశా మహాకారా మహాంకుశా
   సీతాచ విమలా విశ్వా విద్యున్మాలా చ వైష్ణవీ
5. చంద్రికా చంద్రవదనా చంద్రలేఖా విభూషితా
   సావిత్రీ సురసా దేవీ దివ్యాలంకార భూషితా
6. వాగ్దేవి వసుధా తీవ్రా మహాభద్రా మహాబలా
   భోగదా భారతీ భామా గోవిందా గోమతీ శివా
7. జటిలా వింధ్యవాసా చ వింధ్యాచల విరాజితా
   చండికా వైష్ణవీ బ్రాహ్మీ బ్రహ్మజ్ఞానైక సాధనా
8. సౌదామినీ సుధామూర్తి స్సుభద్రా సురపూజితా
   సువాసినీ సునాసా చ వినిద్రా పద్మ లోచనా
9. విద్యారూపా విశాలాక్షీ బ్రహ్మజాయా మహాఫలా
   త్రయీమూర్తిః త్రికాలజ్ఞా త్రిగుణా శాస్త్రరూపిణీ
10. శుంభాసుర ప్రమథినీ శుభదా చ స్వరాత్మికా
    రక్తబీజ నిహంత్రీ చ చాముండా చాంబికా తథా
11. ముండకాయ ప్రహరణా ధూమ్రాలోచన మర్దనా
    సర్వదేవ స్తుతా సౌమ్యా సురాసుర నమస్కృతా
12. కాళరాత్రీ కళాధారా రూప సౌభాగ్య దాయినీ
    వాగ్దేవీ చ వరారోహా వారాహీ వారిజాసనా

13. చిత్రాంబరా చిత్రగంధా చిత్రమాల్య విభూషితా
కాంతా కామప్రదా వంద్యా విద్యాధర సుపూజితా

14. శ్వేతాసనా నీలభుజా చతుర్వర్గ ఫలప్రదా
చతురానన సామ్రాజ్య రక్తమధ్యా నిరంజనా
హంసాసనా నీలజంఘా బ్రహ్మ విష్ణుశివాత్మికా
ఏవం సరస్వతీ దేవ్యా నామ్నామష్టోత్తరం శతమ్

శ్రీ సరస్వతీ స్తోత్రం

1. యా కుందేందుతుషారహారధవళా యా శుభ్రవస్త్రావృతా
యా వీణావరదండమండితకరా యా శ్వేతపద్మాసనా
యా బ్రహ్మాచ్యుతశంకర ప్రభృతిబిర్దేవైః సదా వందితా
సా మాం పాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యాపహా

2. ఆశాసురాశీభవదంగవల్లీ భాసైవ దాసీకృత దుగ్ధసింధుమ్
మందస్మితైః నిందితశారదేందుం వందే అరవిందాసనసుందరీత్వామ్

3. శారదా శారదాంభోజవదనా వదనాంబుజే
సర్వదా సర్వదాస్మాకం సన్నిధిం సన్నిధం క్రియాత్

4. సరస్వతీం చ తాం నౌమి వాగధిష్ఠాతృదేవతామ్
దేవత్వం ప్రతిపద్యంతే యదనుగ్రహతో జనాః

5. పాతు నో నికషగ్రావమతిహేమ్నః సరస్వతీ
ప్రాజ్ఞేతరపరిచ్ఛేదం వచసైవ కరోతి యా

6. శుక్లాం బ్రహ్మవిచారసారపరమామాద్యాం జగద్వ్యాపినీం
వీణాపుస్తకధారిణీమభయదాం, జాడ్యాంధకారాపహామ్
హస్తే స్ఫాటికమాలికాం, చ దధతీం, పద్మాసనే సంస్థితాం
వందే తాం పరమేశ్వరం భగవతీం, బుద్ధిప్రదాం శారదామ్

7. వీణాదరే! విపుల మంగళ దానశీలే! భక్తార్తినాశిని! విరించి హరీశవంద్యే!
కీర్తిప్రదే అఖిల మనోరథదే! మహార్హే! విద్యాప్రదాయిని! సరస్వతి! నౌమి నిత్యమ్

8. శ్వేతాబ్జ పూర్ణ విమలాసన సంస్థితే!
హే శ్వేతాంబరావృత మనోహర మంజుగాత్రే!
ఉద్యన్మనోజ్ఞ సితపంకజ మంజులాస్యే!
విద్యాప్రదాయిని! సరస్వతి ! నౌమి నిత్యమ్.

9. మాతస్త్వదీయ పదపంకజభక్తియుక్తా
యే త్వాం భజన్తి నిఖిలానపరాన్ విహాయ,
తే నిర్జరత్వమిహ యాన్తి కళేబరేణ
భూవాహ్నివాయు గగనాంబు వినిర్మితేన

10. మోహాంధకారభరితే హృదయే మదీయే
మాతః ! సదైవ కురు వాసముదారభావే!
స్వీయాఖిలావయవ నిర్మలసుప్రభాభిః
శీఘ్రం వినాశయ మనోగత మంధకారమ్.

11. బ్రహ్మా జగత్ సృజతి పాలయతీందిరేశః
శంభుర్వినాశయతి దేవి! తవ ప్రభావైః
న స్యాత్ కృపా యది తవ ప్రకటప్రభావే
న స్యుః కథంచిదపి తే నిజకార్యదక్షాః

12. లక్ష్మీర్మేధా ధరా పుష్టిః గౌరీ తుష్టిః ప్రభా ధృతిః ,
ఏతాభిః పాహి తనుభిరష్టాభిర్మాం సరస్వతి!

13. సరస్వత్యై నమో నిత్యం భద్రకాళ్యై నమో నమః
వేదవేదాంతవేదాంగ విద్యాస్థానేభ్య ఏవ చ.
సరస్వతి! మహాభాగే! విద్యే! కమలలోచనే!
వీద్యారూపే! విశాలాక్షి! విద్యాం దేహి నమోస్తుతే.

15. యదక్షరం పదం భ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్.
తత్ సర్వం క్షమ్యతాం దేవి! ప్రసీద పరమేశ్వరి!

శ్రీ మహాసరస్వతీ స్తుతులు

1. ఘంటాశూలహలాని శంఖముసలే చక్రం దనుస్సాయకం
హస్తాబ్జైః దధతీం ఘనాంత విలసత్ శ్రీతాంశు తుల్య ప్రభాం
గౌరీదేహ సముద్భవాం త్రిజగతా మాధార భూతాం మహాం
పూర్వాయత్రసరస్వతీ మనుభజే శుంభాదిదైత్యార్ధినీమ్

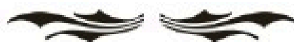
2. సరస్వతీం శుక్లం వర్ణాం సస్మితాం సుమనోహరాం
కోటి చంద్రప్రభాముష్టపుష్ట శ్రీయుక్త విగ్రహాం
వహ్ని శుద్ధాం శుకాధానం వీణాపుస్తక ధారిణీం
రత్న సారేంద్ర నిర్మాణ నవభూషణ భూషితాం

3. సుపూజితాం సురగణైః బ్రహ్మవిష్ణు శివాదిభిః
వందే భక్తాం వందితాం చ మునీంద్ర మనోమాతరైః

4. నీహార హార ఘనసార సుధాకరాభాం
కల్యాణదాం కనక చంపక దామ భూషాం
ఉత్తుంగ పీన కుచకుంభ మనోహరాంగీం
వాణీం నమామి వచసాం విభూత్యై

యా వేదాంతార్ధ తత్వైక స్వరూపాం పరమార్థతః
నామ రూపత్మనా వ్యక్తా సా మాం పాతు సరస్వతీ 1
యా వర్ణ పద వాక్యార్థ స్వరూపేణైవ వర్తతే
అనాది నిధనానంత సా మాం పాతు సరస్వతీ 2
అధ్యాత్మ మధిదైవం చ దేవానాం సమ్యగీశ్వరీ
ప్రత్యగా స్తేవదంతీ యా సా మాం పాతు సరస్వతీ 3
అంతర్యామ్యాత్మనా విశ్వం త్రైలోక్యం యాని యచ్ఛతి
ధ్యాయంతి సర్వరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ 4
యా ప్రత్యగ్దృష్టిభి ర్జీవై ర్వ్యజ్యమానాను భూయతే
వ్యాపినీ జ్ఞప్తిరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ 5

నామ జాత్యాదిభి ర్భేదై రష్టదా యా వికల్పితా
నిర్వికల్పాత్మానా వ్యక్తా సా మాం పాతు సరస్వతి 6
వ్యక్తావ్యక్తగిరాస్సర్వే వేదాద్య వ్యాహరంతి యాం
సర్వకామదుఘా ధేనుః సాం మాం పాతుం సరస్వతీ 7
నామ రూపాత్మకం సర్వం యస్యా మావేశతాం పునః
ధ్యాయంతి బ్రహ్మరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ 8
చతుర్ముఖ ముఖాంబోజ వన హంసవధూర్మమ
మానసే రమతాం నిత్యం సర్వశుక్లాం సరస్వతీ 9
నమస్తే శారదదేవీ భాసరపుర వాసినీ
త్వామహం ప్రార్థయే నిత్యం విద్యాదానం చ దేహిమే 10
అక్షసూత్రాంకుశ ధరా పాశ పుస్తక ధారిణీ
ముక్తాహార సమాయుక్తా వాచి తిష్ఠతు మే సదా 11
కంబుకంఠి సుతామ్రోష్ఠీ సర్వాభరణ భూషితా
మహా సరస్వతీ దేవీ జిహ్వాగ్రే సన్నివేశ్వతామ్ 12
యా శ్రద్ధా ధారణా మేధా వాగ్దేవీ విధి వల్లభా
భక్త జిహ్వాగ్ర సదానా శమాది గుణ దాయినీ 13
నమామి యామినీనాథ రేఖాలంకృత కుంతలాం
భవానీ భవ సంతాప నిర్వాణ సుదానదీం 14
యః కవిత్వం నిరాంతకం భుక్తి ముక్తీ చ కుంతలాం
సోభ్యర్చైనాం దశశ్లోక్యా నిత్యం స్తౌతి సరస్వతిం 15
తస్యైవం స్తువతో నిత్యం సమభ్యర్చ్య సరస్వతీం
భక్తి శ్రద్ధాభియుక్తస్య షాణ్మాసా త్ప్రత్యయో భవేత్ 16
తతః ప్రవర్తతే వాణి స్వేచ్ఛయా లలితాక్షరా
గద్యపద్యాత్మకై శ్శబ్దై రప్రమేయై ర్వివక్షితైః 17
అశ్రుతో బుధతే గ్రంథః ప్రాయ స్సారస్వతః కవిః

శ్రీసరస్వతీ దేవి కవచ స్తోత్రం (బ్రహ్మావైవర్త పురాణం)

గోలోకంలో శ్రీకృష్ణుడు బ్రహ్మదేవుడికి ఉపదేశించినది

అస్య శ్రీ సరస్వతీ కవచస్తోత్ర మంత్రస్య బ్రహ్మ ఋషిః, బృహస్పతి ఛందః, శ్రీకృష్ణపరమాత్మ దేవతా, మమ సకల కామ్య సిద్ధ్యర్థ్యం, విద్యాజ్ఞాన, కవిత్వరచనా శక్తి ప్రాప్త్యర్థం పారాయణే వినియోగః ।

ఓం హ్రీం సరస్వత్యై స్వాహా శిరోమే పాతు సర్వతః ।
శ్రీ వాగ్దేవతాయై స్వాహా ఫాలంమే సర్వతా ఽవతు ॥

ఓం సరస్వత్యై స్వాహేతి శ్రోతం పాతు నిరంతరం ।
ఓం శ్రీం హ్రీం భారత్యై స్వాహా నేత్రయుగ్మం సదా ఽవతు ॥

ఓం హ్రీం వాగ్వాదిన్యై స్వాహా నాసాంమే సర్వతోఽవతు ।
హ్రీం విద్యాధిష్ఠాతృదేవ్యై స్వాహా శ్రోతం సదాఽవతు ॥
ఓం శ్రీం హ్రీం బ్రాహ్మ్యైస్వాహేతి దంతపంక్తీః సదాఽవతు ।
ఐమిత్యేకాక్షరో మంత్రో మమ కంఠం సదాఽవతు ॥

ఓం శ్రీం హ్రీం పాతు మే గ్రీవాం స్కంధం మే శ్రీ సదాఽవతు ।
శ్రీం విద్యాధిష్ఠాతృదేవ్యై స్వాహా వక్షః సదాఽవతు ॥

ఓం హ్రీం విద్యాస్వరూపాయై స్వాహా మే పాతు నాభికం ।
ఓం హ్రీం హ్రీం వాణ్యైస్వాహేతి మమ పృష్ఠం సదాఽవతు ॥

ఓం సర్వ వర్ణాత్మికాయై పాదయుగ్మం సదాఽవతు ।
ఓం రాగాధిష్ఠాతృదేవ్యై సర్వాంగం మే సదాఽవతు ॥

ఓం సర్వకంఠవాసిన్యై స్వాహా ప్రాచ్యాం సదాఽవతు ।
ఓం హ్రీం జిహ్వాగ్రవాసిన్యై స్వాహాఽగ్నిదిశి రక్షతు ॥

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం సరస్వత్యై బుధ జనన్యై స్వాహా ।
సతతం మంత్రరాజోఽయం దక్షిణేమే సదాఽవతు ॥

ఓం శ్రీం హ్రీం త్ర్యక్షరోమంత్రో నైఋత్యాం మే సదాఽవతు ।
కవి జిహ్వాగ్రవాసిన్యై స్వాహా మాం వారుణేఽవతు ॥

ఓం సదంబికాయై స్వాహా వాయవ్యే మాం సదాఽవతు ।
ఓం గద్యపద్యవాసిన్యై స్వాహా మాముత్తరే ఽవతు ॥
ఓం సర్వశాస్త్రవాసిన్యై స్వాహైశాన్యాం సదాఽవతు ।
ఓం సర్వపూజితాయై స్వాహా చోర్ధ్వం సదాఽవతు ॥
ఐం హ్రీం పుస్తకవాసిన్యై స్వాహాఽధోమాం సదాఽవతు ।
ఓం గ్రంథబీజరూపాయై స్వాహా మాం సర్వతోఽవతు ॥
ఇతి థే కథితం విప్ర సర్వమంత్రౌఘ విగ్రహం ।
ఇదం విశ్వజయం నామ కవచం బ్రహ్మరూపకం ॥

"ఓం హ్రీం సరస్వత్యై స్వాహా" అను మంత్రము నా శిరస్సునంతయు రక్షించుగాక
"శ్రీం వాగ్దేవతాయై స్వాహా" అనునది నా నొసటిని రక్షించుగాక
"ఓం హ్రీం సరస్వత్యై స్వాహా" అనునది నా చెవులనెల్లప్పుడు రక్షించుగాక
"ఓం హ్రీం వాగ్వాదిన్యై స్వాహా" అనునది నా నాసిక నంతట రక్షించుగాక.
"హ్రీం విద్యాధిష్ఠాతృదేవ్యై స్వాహా' అను మంత్రము నా చెవుల్ని రక్షించుగాక.
"ఐం" అను ఏకాక్షరమంత్రము నా కంఠము నెల్లప్పుడు రక్షించుగాక.
"ఓం శ్రీం హ్రీం"అనేది నా మెడను, "శ్రీం"అనునది నా స్కంధముల రక్షించుగాక.
"శ్రీం విద్యాధిష్ఠాతృ దేవ్యై స్వాహా" అనునది నా వక్షమునెల్లప్పుడు రక్షించుగాక.
"ఓం హ్రీం విద్యాస్వరూపాయే స్వాహా" అనునది నా నాభిని ఎల్లప్పుడు రక్షించుగాక.
"ఓం హ్రీం హ్రీం వాణ్యైస్వాహా" అనునది నా పృష్ఠమును ఎల్లప్పుడు రక్షించుగాక.
"ఓం సర్వ వర్ణాత్మికాయై" అనునది నా పాదములనెల్లప్పుడు రక్షించుగాక.
"ఓం రాగాధిష్ఠాతృదేవ్యై" అను మంత్రము నా సమస్తావయవములను రక్షించుగాక.
"ఓం సర్వ కంఠవాసిన్యై స్వాహా" అనునది నా తూర్పుదిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం హ్రీం జిహ్వాగ్రవాసిన్యై స్వాహా" అను మంత్రము నా ఆగ్నేయదిశను రక్షించుగాక.
"ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం సరస్వత్యై బుధ జనన్యై స్వాహా" అను మంత్రరాజం నాకు దక్షిణదిక్కును ఎల్లప్పుడు రక్షించుగాక.

"ఓం శ్రీం హ్రీం" అను మంత్రమును నా నైఋతి దిక్కును రక్షించుగాక.
"కవి జిహ్వాగ్ర వాసిన్యై స్వాహా" అను మంత్రము నా పశ్చిమదిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం సదంబికాయై స్వాహా" అనునది నా వాయువ్య దిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం గద్యవాసిన్యై స్వాహా" అనునది నా ఉత్తర దిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం సర్వ శాస్త్రవాసిన్యైస్వాహా" అనునది నా ఈశాన్య దిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం సర్వ పూజితాయై స్వాహా" అనునది నా ఊర్ధ్వ దిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం హ్రీం పుస్తక వాసిన్యై స్వాహా" అనునది నా అథో దిక్కును రక్షించుగాక.
"ఓం గ్రంథ బీజరూపాయై స్వాహా" అను మంత్రం నన్ను అన్ని వైపులనుండి రక్షించుగాక. *(శ్లో. 73-85, అధ్యా-4, ఖండం-2)*

కవచపారాయణ విధి : మహిమోపేతమైన ఈ కవచాన్ని గురుముఖతః ఉపదేశం పొందాలి. ఐదులక్షల సార్లు ఈ కవచం పారాయణ చేస్తే సిద్ధిస్తుంది. ఇది సిద్ధిపొందినవాడు బృహస్పతితో సమానమైన పాండిత్యం పొందుతాడు. మంచికవి, వక్త అవుతాడు. సర్వత్రా అతడికి విజయం లభిస్తుంది. ఈ కవచాన్ని భూర్జపత్రం మీద లేక రాగి, వెండి, బంగారు రేకుమీద లిఖించి దాన్ని తాయెత్తులో పెట్టి గంధపుష్పాలతో పూజించి కుడిచేతికి, లేక మెడలో ధరిస్తే మంచిది.

సరస్వతీ కవచవైభవం : ఈ దివ్యకవచాన్ని పారాయణ చేసాకే బృహస్పతికి అంతటి మేధస్సు లభించింది. శుక్రుడు కూడా దీన్ని పఠించి అసురులకి గురువయ్యాడు. వాల్మికి మహాకవిగా మారాడు. స్వాయంభువ మనువు ప్రజాపతి అయ్యాడు. కృష్ణద్వైపాయనుడు ఈ సరస్వతీ కవచాన్ని ఉపాసించే వేదవిభాగం చేయగలిగాడు. సమస్త పురాణాల్ని రచించగలిగాడు. ఇలా ఎంతోమంది మహర్షులు ఈ కవచాన్ని శ్రద్ధగా పారాయణ చేసి అభిలషితార్థాలు పొందగలిగారు.

O

శ్రీ సరస్వతీదేవి సహస్రనామ స్తోత్రమ్

ధ్యానం :

1. శ్రీమ చ్చందన చ్చతోజ్జ్వల వపుశ్శుక్లాంబరా మల్లికా
   మాలా లాలిత కుంతలా ప్రవిలసన్ముక్తావళీ శోభనా
   సర్వజ్ఞాన నిధాన పుస్తకధరా రుద్రాక్ష మాలాంకితా
   వాగ్దేవీ వరనాంబుజే వసతు మా త్రైలోక్య మాతా శుభా

శ్రీ నారద ఉవాచ :

2. భగవ న్పరమేశాన సర్వ లోకైక నాయక
   కథం సరస్వతీ సాక్షాత్ప్రసన్నా పరమేష్ఠిన ః
   కథం దేవ్యా మహావాణ్యా స్సత త్ప్రాప సుదుర్లభమ్
   ఏత స్మే వద తత్త్వేన మహా యోగీశ్వర ప్రభో

సనత్కుమార ఉవాచ :

3. సాధు పృష్టం త్వయా బ్రహ్మాన్ గుహ్యా ద్గుహ్యా మనుత్తమమ్
   మయా సంగోపితం యత్నా దిదానీం స్త్రపకాశ్యతే
4. పురా పితామహో దృష్ట్వా జగత్ స్థావర జంగమమ్
   నిర్వికారం నిరాభావం స్తంభీభూత మచేతనమ్
5. సృష్ట్వాత్రైలోక్య మఖిలం వా గభావా త్తథావిధమ్
   తతః కదాచిత్సంజాతా వాణీ సర్వార్ధ శోభితా
6. దివ్య వర్షాయుతం తేన తపో దుష్కర ముత్తమమ్
   అధిక్యా భావత స్స్వస్య పరమేష్టీ జగద్గురు
7. అహమస్మి మహావిద్యా సర్వవాచా మధీశ్వరీ
   మమ నామ్నాం సహస్రం తు ఉపదేక్ష్యా మ్యనుత్తమమ్
8. అనేన సంస్తుతా నిత్యం పత్నీ తవ భవా మ్యహమ్
   త్వయా సృష్టం జగత్సర్వం వాణీయుక్తం భవిష్యతి
9. ఇదం రహస్యం పరమం మమ నామ సహస్రకమ్
   సర్వ పాపౌఘ శమనం మహా సారస్వత ప్రదమ్

10. మహా కవిత్వదం లోకే వాగీశత్వ ప్రదాయకమ్
త్వం వా పరః పుమా న్యస్తు స్తవే నానేన తోషయేత్

11. తస్యాహం కింకిరీ సాక్షా ద్భవిష్యామి న సంశయః
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే వాణీ తదారభ్య పితామహః

12. స్తుత్వా స్తోత్రేణ దివ్యేన తత్పతిత్వ మవాప్తవాన్
వాణీయుక్తం జగత్సర్వం తదారభ్యా భవ న్మునే

13. త త్తే హం సంప్రవక్ష్యామి శృణు యత్నేన నారద
సావధాన మనా భూత్వా క్షణం శుద్ధో మునీశ్వరః
"ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా"

సరస్వతీ సహస్రనామ స్తోత్ర ప్రారంభం

1. వాగ్వాణీ వరదా వంద్యా వరారోహా వరప్రదా
వృత్తి ర్వాగీశ్వరీ వార్తా వరా వాగీశవల్లభా

2. విశ్వేశ్వరీ విశ్వవంద్యా విశ్వేశ ప్రియ కారిణీ
వాగ్వాదినీ చ వాగ్దేవీ వృద్ధిదా వృద్ధికారిణీ

3. వృద్ధిర్వృద్ధా విషఘ్నీ చ వృష్టి ర్వృష్టి ప్రదాయినీ
విశ్వారాధ్యా విశ్వమాతా విశ్వధాత్రీ వినాయకా

4. విశ్వశక్తిృశ్వసారా విశ్వా విశ్వవిభావరీ
వేదాంత వేదినీ విద్యా విత్తా వేదత్రయాత్మికా

5. వేదజ్ఞా వేదజననీ విశ్వా విశ్వవిభావరీ
వరేణ్యావాఙ్మయీ వృద్ధా విశిష్ట ప్రియకారిణీ

6. విశ్వతో వదనా వ్యాప్తా వ వ్యపినీ వ్యాపకాత్మికా
వ్యాళఘ్నీ వ్యాళభూషాంగీ విరజా వేదనాయికా

7. వేద వేదాంత సంవేద్యా వేదాంత జ్ఞాన రూపిణీ
విభావరీ చ విక్రాంవ విశ్వామిత్రా విధిప్రియా

8. వష్ఠా విప్రకృష్టా చ విప్రవర్య, ప్రపూజితా
వేదరూపా వేదమయీ వేదమూర్తి శ్చ వల్లభా

ఓం హ్రీం గురురూపే మాం గృహ్ణ గృహ్ణ

ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

9. గౌరీ గుణవతీ గోప్యా గంధర్వ నగర ప్రియా
గుణమాతా గుణాంతస్థా గురురూపా గురుప్రియా

10. గిరివిద్యా గానతుష్టా గాయక ప్రియకారిణీ
గాయత్రీ గిశారాధ్యా గ్గీరీశ ప్రియంకరీ

11. గిరిజ్ఞా జ్ఞానవిద్యా చ గిరిరూపా గిరీశ్వరీ
గీర్మాతా గుణసంస్తుత్యా గణనీయ గుణాన్వితా

12. గూఢరూపా గుహాగోప్యా గోరూపా గౌ ర్గుణాత్మికా
గుర్వీ గుర్వంబికా గుహ్యా గేయజా గృహనాశినీ

13. గృహిణీ గృహదోషఘ్నీ నవఘ్నీ గురవత్సలా
గృహాత్మికా గృహారాధ్యా గృహబాధా వినాశినీ

14. గంగా గిరిసుతా గమ్యా గజయానా గుహస్తుతా
గరుడాసన సంసేవ్యా గోమతి గుణశాలినీ

ఓం ఐం నమః శారదే శ్రీం శుద్ధే నమః

శారదే ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

15. శారదా శాశ్వతీ శైవీ శాంకరీ శంకరాత్మికా
శ్రీశ్శర్వాణీ శతఘ్నీ చ శరచ్చంద్ర నిభాననా

16. శ్మష్టా శమనఘ్నీ చ శతసాహస్ర రూపిణీ
శివా శంభుప్రియా శ్రద్ధా శ్రుతిరూపా శ్రుతిప్రియా

17. శుచిష్మతీ శర్మకరీ శుద్ధిదా శుద్ధిరూపిణీ
శివా శివంకరీ శుద్ధా శివారాధ్యా శివాత్మికా

18. శ్రీమతీ శ్రీమయీ శ్రావ్యా శ్రుతి శ్రవణ గోచరా
శాంతి శ్శాంతికరీ శాంతి శాంతిచార ప్రియంకరీ

19. శీలలభ్యా శీలవతీ శ్రీమాతా శుభకాణీ
శుభవాణీ శుద్ధవిద్యా శుద్ధచిత్త ప్రపూజితా

20. శ్రీకరీ శ్రుతపాపఘ్నీ శుభాక్షీ శుచివల్లభా
శివేతరఘ్నీ శబరీ శ్రవణీయ గుణాన్వితా

21. శారీ శిరీషపుష్పాభా శమనిష్ఠా శమాత్మికా
శమాన్వితా శమారాధ్యా శితికంఠ ప్రపూజితా

22. శుద్ధిః శుద్ధికరీ శ్రేష్ఠా శ్రుతానంతా శుభావహా
సరస్వతీ చ సర్వజ్ఞా సర్వసిద్ధి ప్రదాయినీ
ఓం ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

23. సరస్వతీ చ సావిత్రీ సంధ్యా సర్వేప్సిత ప్రదా
సర్వార్తిఘ్నీ సర్వమయీ సర్వవిద్యా ప్రదాయినీ

24. సర్వేశ్వరీ సర్వపుణ్యా సర్గ స్థిత్యంత కారిణీ
సర్వారాధ్యాసర్వమాతా సర్వదేవ నిషేవితా

25. సర్వైశ్వర్య ప్రదా నిత్యా సతీ సత్త్వ గుణాశ్రయా
సర్వక్రమ పదాకారా సర్వదోషనిషూదినీ

26. సహస్రాక్షీ సహస్రాస్యా సహస్ర పద సంయుతా
సహస్రహస్తా సాహస్ర గుణాలంకృత విగ్రహా

26. సహస్రాక్షీ సహస్రాస్యా సహస్ర పద సంయుతా
సహస్రహస్తా సాహస్ర గుణాలంకృత విగ్రహా

27. సహస్రశీర్ష సద్రూపా స్వధాస్వాహా సుధామయీ
షడ్గ్రంథి భేదినీ సేవ్యా సర్వలోకైక పూజితా

28. స్తుత్యా స్తుతిమయీ సాధ్యా సవితృ ప్రియ కాణీ
సంశయ చ్ఛేదినీ సాంఖ్యవేద్యా సంఖ్యా సదీశ్వరీ

29. సిద్ధిదా సిద్ధ సంపూజ్యా సర్వసిద్ధి ప్రదాయినీ
సర్వజ్ఞా సర్వశక్తి శ్చ సర్వ సంపత్ప్రదాయినీ

30. సర్వాశుభఘ్నీ సుఖదా సుఖసంవిత్స్వరూపిణీ
సర్వసంభాషిణీ సర్వ జగత్సమ్మోహినీ తథా

31. సర్వ ప్రియాంకరీ సర్వ శుభదా సర్వమంగళా
సర్వ మంత్రమయీ సర్వతీర్థ పుణ్యఫల ప్రదా

32. సర్వపుణ్యమయీ సర్వ వ్యాధిఘ్నీ సర్వకామదా
సర్వ విఘ్నహరీ సర్వవందితా సర్వమంగళా

33. సర్వమంత్రకరీ సర్వలక్ష్మీ స్సర్వగుణాన్వితా
సర్వానందమయీ సర్వ జ్ఞానదా సత్యనాయికా

34. సర్వజ్ఞానమయీ సర్వ రాజ్యాదా సర్వ ముక్తిదా
సుప్రభా సర్వదా సర్వా సర్వలోక వశంకరీ

35. సుభగా సుందరీ సిద్ధా సిద్ధాంబా సిద్ధమాతృకా
సిద్ధమాతా సిద్ధ విద్యా సిద్ధేశీ సిద్ధరూపిణీ

36. సురూపిణీ సుఖమయీ సేవక ప్రియకారిణీ
స్వామినీ సర్వదా సేవ్యా స్థూలసూక్ష్మా పరాంబికా

37. సారరూపా సరోరూపా సత్యభూతా సమాశ్రయా
సితా సితా సరోజాక్షీ సరోజాసన వల్లభా

38. సరోరుహాభా సర్వాంగీ సురేంద్రాది ప్రపూజితా
ఓం హ్రీం ఐం మహాసరస్వతి సారస్వత ప్రదే

ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

మహాదేవీ మహేశానీ మహాసారస్వత ప్రదా

39. మహాసరస్వతీ ముక్తా ముక్తిదా మలనాశినీ
మహేశ్వరీ మహానందా మహా మంత్రమయీ మహీ

40. మహాలక్ష్మీర్మహావిద్యా మాతా మందర వాసినీ
మంత్రగమ్యా మంత్రమాతా మహామంత్ర ఫలప్రదా

41. మహాముక్తి ర్మహానిత్య మహాసిద్ధి ప్రదాయినీ
మహాసిద్ధా మహామాతా మహదాకార సంయుతా

42. మహా మహేశ్వరీ మూర్తాః మోక్షదామణి భూషణా
మేనకా మానినీ మాన్యా మృత్యుఘ్నీ మేరు రూపిణీ

43. మదిరాక్షీ మదావాసా మఖరూపా మహేశ్వరీ
మహామోహా మహామాయా మాతౄణాం మూర్ధ్ని సంస్థితా

44. మహాపుణ్యా ముదావాసా మహా సంపత్ప్రదాయినీ
మణి పూరైక నిలయా మధురూపా మదోత్కటా

45. మహాసూక్ష్మా మహాశాంతా మహా శాంతి ప్రదాయినీ
మునిస్తుతా మోహా హంత్రీ మాధవీ మాధవ ప్రియా

46. మామహా దేవ సంస్తుత్యా మహిషీగణ పూజితా
మృష్టాన్నదా చ మహేంద్రీ మహేంద్ర పదదాయినీ

47. మతి ర్మతిప్రదా మేధా మర్త్యలోక నివాసినీ
ముఖ్యా మహా నివాసా చ మహాభాగ్య జనాశ్రితా

48. మహిళా మహిమా మృత్యు హారీ మేధా ప్రదాయినీ
మేధ్యా మహా వేగవతీ మహామోక్ష ఫలప్రదా

49. మహాప్రభా చ మహతీ మహాదేవ ప్రియంకరీ
మహాపోషా మహార్థశ్చ ముక్తాహార విభూషణా

50. మాణిక్య భూషణా మంత్రా ముఖ్య చంద్రార్థ శేఖరా
మనోరూపా మనశ్శుద్ధిః మనశ్శుద్ధిప్రదాయినీ

51. మహాకారుణ్య సంపూర్ణా మనోనయన వందితా
మహాపాతక జాలఘ్నీ ముక్తిదా ముక్త భూషణా

52. మనోన్మనీ మహాస్థూలా మహాక్రతు ఫలప్రదా
మహాపుణ్య ఫలప్రాప్యా మాయా త్రిపుర నాశినీ

53. మహానసా మహామేధా మహామోదా మహేశ్వరీ
మాలాధరీ మహోపాయా మహాతీర్థ ఫలప్రదా

54. మహామంగళ సంపూర్ణా మహాదారిద్ర్య నాశినీ
మహామఖా మహామేఘా మహాకాళీ మహాప్రియా

55. మహాభూషా మహాదేవా మహారాజ్ఞీ మదాలయా
ఓం హ్రీం ఐం నమో భగవతి ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

56. భూదా భాగ్యదా భోగ్యా భోగ్యదా భోగదాయినీ
భవానీ భూతిదా భూతిః భూమి ర్భూమి సునాయికా

57. భూతధాత్రీ భయహరీ భక్తి సారస్వత ప్రదా
భుక్తి ర్భుక్తి ప్రదా భేక్త్యై భక్తిర్భక్తి ప్రదాయినీ
58. భక్తసాయుజ్యదా భక్త స్వర్గదా భక్త రాజ్యదా
భాగీరథీ భవారాధ్యా భాగ్యసజ్జనపూజితా
59. భవస్తుత్యా భానుమతీ భవసాగర తారిణీ
భూతిర్భూషా చ భూతేశీ ఫాలలోచన పూజితా
60. భూతా భవ్యా భవిష్యా చ భవవిద్యా భవాత్మికా
బాధాపహారిణీ బంధురూపా భువన పూజితా
61. భవఘ్నీ భక్తిలభ్యా చ భక్త రక్షణ తత్పరా
భక్తార్తి శమనీ భాగ్యా భోగదానకృతోద్యమా
62. భుజంగ భూషణా భీమా భీమాక్షీ భీమ రూపిణీ
భావినీ భ్రాతృ రూపా చ భారతీ భవ నాయికా
63. భాషా భాషావతీ భీష్మా భైరవీ భైరవ ప్రియా
భూతి ర్భాసిత సర్వాంగీ భూతిదా భూతినాయికా
64. భాస్వతీ భగమాలా చ భిక్షాదాన కృతోద్యమా
భిక్షారూపా భక్తికరీ భక్తలక్ష్మీ ప్రదాయినీ
65. భ్రాంతిఘ్నా భ్రాంతి రూపా చ భూతిదా భూతికారిణీ
భిక్షణీయా భిక్షుమాతా భాగ్యవ ద్దృష్టి గోచరా
66. భోగవతీ భోగరూపా భోగ మోక్ష ఫలప్రదా
భోగశ్రాంతా భాగ్యవతీ భక్తాఘౌఘ వినాశినీ

శ్రీ సరస్వతీ సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (శేషం)

ఓం ఐం క్లీం సౌః బాలే బ్రాహ్మీ బ్రహ్మపత్నీ ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

67. బ్రాహ్మీ బ్రహ్మ స్వరూపా చ బృహతీ బ్రహ్మ వల్లభా
బ్రహ్మదా చ బ్రహ్మమాతా బ్రహ్మణీ బ్రహ్మదాయినీ
68. బ్రహ్మేశీ బ్రహ్మసంస్తుత్యా బ్రహ్మవేద్యా బుధప్రియా
బాలేందు శేఖరా బాలా బలిపూజాకర ప్రియా

69. బలదా బిందురూపా చ బాల సూర్య సమప్రభా
బ్రహ్మరూపా బ్రహ్మమయీ బధ్నమండల మధ్యగా

70. బ్రహ్మణీ బుద్ధిదా బుద్ధి ర్బుద్ధిరూపా బుధేశ్వరీ
బంధక్షయకరీ బాధా నాశనీ బంధురూపిణీ

71. బింద్వాలయా బిందుభూషా బిందు నాద సమన్వితా
బీజరూపా బీజమాతా బ్రహ్మణ్యా బ్రహ్మకారిణీ

72. బహురూపా బలవతీ బ్రహ్మణ్యా బ్రహ్మచారిణీ
బ్రహ్మస్తుత్యా బ్రహ్మవిద్యా బ్రహాండాధిప వల్లభా

73. బ్రహ్మేశా విష్ణురూపా చ బ్రహ్మ విష్ణీశ సంస్థితా
బుద్ధిరూపా బుధేశానీ బంధీ బంధ విమోచనీ

ఓం హ్రీం ఐం అం అం ఇం ఈం ఉం ఊం ఋం ౠం
ఏం ఐం ఓం ఔం కం ఖం గం ఘం ం చం ఛం జం ఝం
ఞం టం ఠం డం ఢం ణం తం థం దం ధం నం పం ఫం
భం భం మం యం రం లం వం శం షం సం హం ళం
క్షం అక్షమాలే అక్షరమాలికా సమాలంకృతే వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

74. అక్షమాలాక్షరాకారా క్షరాక్షర ఫలప్రదా
అనంతానంద సుఖదానంత చంద్ర నిభావనా

75. అనంత మహిమాఘోరానంత గంభీర సమ్మితా
అదృష్టా దృష్టిదానంతా దృష్టభాగ్య ఫలప్రదా

76. అరుంధత్యవ్యయీ నాధా నేక సద్గుణ సంయుతా
అనేక భూషణా దృశ్యా నేక లేఖ నిషేవితా

77. అనంతానంత సుఖదా ఘోరా ఘోర స్వరూపిణీ
అశేష దేవతా రూపా మృతరూపా మృతేశ్వరీ

78. అనవద్యా నేక హస్తా నేక మాణిక్య భూషణా
అనేక విఘ్నసంహర్త్రీ త్వనే కాభరాణాన్వితా

79. అవిద్యా జ్ఞాన సంహర్త్రీహ్యవిద్యా జాలనాశినీ
అభిరూపానవద్యాంగీ హ్యప్రతర్క్య గతిప్రదా

80. అకళంకారూపిణీ చ హ్యనుగ్రహ పరాయణా
అంబరస్థాంబర మయాంబర మాలాంబుజేక్షణా
81. అంబికాబ్జ కరాబ్జస్థాంశుమత్యంశు శతాన్వితా
అంబుజానవరాఖండాంబుజాసన మహాప్రియా
82. అజరామర సంసేవ్యాజర సేవిత పద్యగా
అతులార్థ పదార్థైక్యాత్యుదారా త్వభయాన్వితా
83. అనాథ వత్సలానంత ప్రియానంతేప్సిత ప్రదా
అంబుజాక్ష్యంబురూపాంబుజాతోద్భవ మహాప్రియా
84. అఖండా త్వమరస్తుత్యా మరనాయక పూజితా
అజేయాత్వజసంకాశా అజ్ఞాననాశిన్యభీష్టదా
85. అక్తా ఘనేన చాస్త్రేశీ హ్యలక్ష్మీ నాశినీ తథా
అనంతసారానంత శ్రీ రనంత విధి పూజితా
86. అభీష్టామర్త్య సంపూజ్యా హ్యస్తోదయ వివర్జితా
ఆస్తిక స్వాంత నిలయా స్త్రిరూపాస్త్రవతీ తథా
87. అస్ఖలత్యస్ఖలద్రూపా స్ఖలద్విద్యా ప్రదాయినీ
అస్ఖలత్సిద్ధిదానందాంబుజా తామర నాయికా
88. అమేయాశేష పాపఘ్నక్షయ సారస్వత ప్రదా
ఓం జ్యాం హ్రీం జయ జయ జగన్మాతః
ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా
జయా జయంతీ జయదా జన్మకర్మ వివర్జితా
89. జగత్ప్రియా జగన్మాతా జగదీశ్వర వల్లభా
జాతి ర్జయా జితామిత్రా జప్యా జపన కారిణీ
90. జీవనీ జీవనిలయా జీవాఖ్యా జీవధారిణీ
జాహ్నవీ జ్యా జపవతీ జాతిరూపా జయప్రదా
91. జనార్దన ప్రియకరీ జోషనీయా జగత్స్థితా
జగజ్జ్యేష్టా జగన్మాయా జీవన త్రాణ కారిణీ

92. జీవాతులతికా జీవా జన్మ జన్మనిబర్హిణీ
జాడ్యవిధ్వంసనకరీ జగద్యోని ర్జయాత్మికా

93. జగదానంద జననీ జంబూశ్చ జలజేక్షణా
జయంతీ జంగ పూగఘ్నీ జనితజ్ఞాన విగ్రహా

94. జటా జటావతీ జప్యా జపకర్తృ ప్రియంకరీ
జపకృత్పాప సంహర్త్రీ జపకృత్ఫలదాయినీ

95. జపాపుష్ప సమ ప్రఖ్యా జపాకుసుమ ధారిణీ
జననీ జన్మరహితా జ్యతిర్వృత్యభిధాయినీ

96. జుటాజూటన చంద్రార్ధా జగత్సృష్టికరీ తథా
జగత్త్రాణకరీ జాధ్యధ్వంసకర్త్రీ జయేశ్వరీ

97. జగద్బీజా జయావాసా జన్మభూః జన్మనాశినీ
జన్మాంత రహితా జైత్రీ జగద్యోని ర్జపాత్మికా

98. జయలక్షణ సంపూర్ణా జయదాన కృతోద్యమా
జంభరాద్యాది సంస్తుత్యా జంభా ఫలదాయినీ

99. జగత్త్రయ హితా జ్యేష్ఠా జగత్త్రయ వశంకరీ
జగత్త్రయాంబా జగతీ జ్వాలా జ్వాలిత లోచనా

100. జ్వాలినీ జ్వలనా భాషా జ్వలతీ జ్వలనాత్మికా
జితారాతి సురస్తుత్యా జితక్రోధా జితేంద్రియా

101. జరా మరణ శూన్యా చ జనిత్రీ జన్మనాశినీ
జలజాభా జలమయీ జలజాసన వల్లభా

102. జలజస్థా జపారాధ్యా జనమంగళకారిణీ ఐం క్లీం సౌః కల్యాణీ కామధారిణీ
వద వద వాగ్వాదినీస్వాహా కామినీ కామరూపా చ కామ్యాకామ్య ప్రదాయినీ

103. కమౌళీ కామదా కర్త్రీ క్రతుకర్మ ఫలప్రదా
కృతఘ్నఘ్నీ క్రియారూపా కార్య కారణ రూపిణీ

104. కంజాక్షి కరుణారూపా కేవలామర సేవితా
కల్యాణ కారిణీ కాంతా కాంతిదా కాంతిరూపిణీ

105. కమలా కమలావాసా కమలోత్పల మాలినీ
శుముద్వతీ చ కల్యాణీ కాంతా కామేశవల్లభా
106. కామేశ్వరీ కమలినీ కామదా కామబంధినీ
కామధేనుః కాంచనాక్షీ కాంచనాభా కళానిధిః
107. క్రియాకీర్తికరీ కీర్తిః క్రతు శ్రేష్ఠా కృతేశ్వరీ
క్రతుః సర్వక్రియా స్తుత్యా క్రతుకృత్ప్రియకాణీ
108. క్లేశనాశకరీ కర్త్రీ కర్మదా కర్మబంధినీ
కర్మబంధ హరీ కృష్ణా కృమఘ్నీ కంజులోచనా
109. కందర్ప జననీ కాంతా కరుణా కరుణావతీ
క్లీం కారిణీ కృపాకారా కృపాసింధుః కృపావతీ
110. కరుణార్ద్రా కీర్తికరీ కల్మషఘ్నీ క్రియాకరీ
క్రియాశక్తి కామరూపా కమలోత్పల గంధినీ
111. కళా కళావతీ కూర్మా కూటస్థా కంజసంస్థితా
కాలికా కల్మషఘ్నీ చ కమనీయ జటాన్వితా
112. కరపద్మాకరాభీష్ట ప్రదా క్రతు ఫలప్రదా
కౌశికీ కోశదా కన్యా కర్త్రీ కోశేశ్వరీ కృశా
113. కూర్మయానా కల్పలతా కాలకూట వినాశినీ
కల్పోద్యానవతీ కల్ప వనస్థా కల్పకాణీ
114. కదంబ కుసుమాభాసా కదంబ కుసుమ ప్రియా
కదంబోద్యాన మధ్యస్థా కీర్తిదా కీర్తి భూషణా
115. కులమాతా కులావాసా కులాచార ప్రియంకరీ
కులానాథా కామకళా కళానాథా కలేశ్వరీ
116. కుంద మందార పుష్పాభా కపర్ద స్థిత చంద్రికా
కవిత్వదా కామ్యమాతా కవిమాతా కళాప్రదా

ఓం సౌః క్లీం ఐం తతో వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

117. తరుణీ తరుణీ తారా తారాధిప సమానవా
తృప్తిస్తృప్తిప్రదా తర్క్యా తపనీ తాపినీ తథా

118. తర్పణీ తీర్థరూపా చ త్రిపదా త్రిదశేశ్వరీ
త్రిదివేశీ త్రిజననీ త్రిమాతా త్ర్యంబకేశ్వరీ

119. త్రిపుర త్రిపురేశానీ త్ర్యంబకా త్రిపురాంబికా
త్రిపురశ్రీ స్త్రయీరూపా త్రయీవేద్యా త్రయీశ్వరీ

120. త్రయ్యంత వేదినీ తామ్రా తాప త్రితయ హారిణీ
తమాలసదృశీ త్రాతా తరుణాదిత్య సన్నిభా

121. త్రైలోక్య వ్యాపినీ తృప్తా తృప్తికృత్తత్త్వరూపిణీ
తుర్యా త్రైలోక్య సంస్తుత్యా త్రిగుణా త్రిగుణేశ్వరీ

122. త్రిపురఘ్నీ త్రిమాతా చ త్ర్యంబకా త్రిగుణాన్వితా
తృష్ణాచ్ఛేదకరీ తృప్తా తీక్ష్ణా తీక్ష్ణ స్వరూపిణీ

123. తులాతులాది రహితా తత్త ద్బ్రహ్మ స్వరూపిణీ
త్రాణకర్త్రీ త్రిపాపఘ్నీ త్రిపదా త్రిదశాన్వితా

124. తథ్యా త్రిశక్తి స్త్రిపదా తుర్యా త్రైలోక్యసుందరీ
తేజస్కరీ త్రిమూర్త్యాద్యా తేజోరూపా త్రిధామతా

125. త్రిచక్ర కర్త్రీ త్రిభగా తుర్యాతీత ఫలప్రదా
తేజస్వినీ తాపహా తాపోపప్లవ నాశినీ

126. తేజోగర్భా తపస్సారా త్రిపురా ప్రియాంకరీ
తపస్వీ తాపన సంతుష్టా తపనాంగజ భీతినుత్

127. త్రిలోచనా త్రిమార్గా చ తృతీయా త్రిదశస్తుతా
త్రిసుందరీ త్రిపథగా తురీయపద దాయినీ

ఓం హ్రీం శ్రీం క్లీం ఐం నమ శ్శుద్ధఫలదే ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

128. శుభా శుభావతీ శాంతా శాంతిదా శుభదాయినీ
శీతలా శూలిని శీతా శ్రీమతీ చ శుభాన్వితా

ఓం ఐం యాం యీం యూం యైం యౌం యః ఐం వద వద వాగ్వాదినీ స్వాహా

129. యోగసిద్ధి ప్రదా యోగ్యా యజ్ఞేన పరిపూరితా
యజ్యా యజ్ఞమయీ యక్షీ యక్షిణీ యక్షవల్లభా

130. యజ్ఞప్రియా యజ్ఞపూజ్యా యజ్ఞతుష్టా యమస్తుతా
యామినీయ ప్రభా యామ్యా యజనీయా యశస్కరీ

131. యజ్ఞకర్త్రీ యజ్ఞరూపా యశోదా యజ్ఞ సంస్తుతా
యజ్ఞేశీ యజ్ఞఫలదా యోగ యోని ర్యజస్తుతా

132. యమీసేవ్యా యమారాధ్యా యమీపూజ్యా యమీశ్వరీ
యోగినీ యోగరూపా చ యోగకర్తృ ప్రియంకరీ

133. యోగయుక్తా యోగమయీ యోగ యోగీశ్వరాంబికా
యోగజ్ఞానమయీ యోనిః యమాద్యష్టాంగ యోగతా

134. యంత్రితా ఘౌఘ సంహరా యమలోక నివారిణీ
యష్టి వ్యష్టీశ సంస్తుత్యా యమాద్యష్టాంగయోగయుక్

135. యోగీశ్వరీ యోగమాతా యోగసిద్ధా చ యోగదా
యోగారూఢా యోగమయీ యోగరూపా యవీయసీ

136. యంత్రరూపా చ యంత్రస్థా యంత్రపూజ్యా చ యంత్రికా
యుగకర్త్రీ యుగమయీ యుగధర్మ వివర్జితా

137. యమునా యమినీ యామ్యా యమునాజల మధ్యగా
యాతాయాత ప్రశమనీ యాతనానాం నికృంతనీ

138. యోగావాసా యోగివంద్యా యత్తచ్ఛబ్ద స్వరూపిణీ
యోగక్షేమ మయీ యంత్రా యావదక్షర మాతృకా

139. యావత్పదమయీ యావచ్ఛబ్దరూపా యథేశ్వరీ
యత్తదీయా యక్షవంద్యా యద్విద్యా యతిసంస్తుతా

140. యావద్విద్యామయీయావ ద్విద్యాబృంద సువందితా
యోగిహృత్పద్మనిలయా యోగివర్యప్రియంకరీ

141. యోగివంద్యా యోగిమాతా యోగీశ ఫలదాయినీ
యక్షవంద్యా యక్షపూజ్యా యక్షరాజ సుపూజితా

142. యజ్ఞరూపా యజ్ఞతుష్టా యాయజాక స్వరూపిణీ
యంత్రారాధ్యా యంత్రమధ్యా యంత్రకర్తృ ప్రియంకరీ

143. యంత్రారూఢా యంత్రపూజ్యా యోగి ధ్యాన పరాయణా
యజనీయా యమస్తుత్యా యోగయుక్తా యశస్కరీ

144. యోగబద్ధా యతిస్తుత్యా యోగజ్ఞా యోగనాయకీ
యోగజ్ఞానప్రదా యక్షీ యమబాధా వినాశినీ

145. యోగికామ్యప్రదాత్రీ చ యోగిమోక్ష ప్రదాయినీ
ఇతి నామ్నాం సరస్వత్యాః సహస్రం సముదీతమ్

146. మంత్రాత్మకం మహాగోప్యం మహా సారస్వత ప్రదమ్
యః పఠేచ్ఛృణుయా ద్భక్త్యా త్రికాలం సాధకః పుమాన్

147 సర్వవిద్యానిధి స్సాక్షాత్ స ఏవ భవతి ధ్రువమ్
లభతే సంపద స్సర్వాః పుత్రపౌత్రాది సంయుతాః

148. మూకో పి సర్వవిద్యాసు చతుర్ముఖ ఇవాపరః
భూత్వా ప్రాప్నోతి సాన్నిధ్యం అంతే ధాతుర్మునీశ్వర

149. సర్వమంత్ర మయం సర్వవిద్యామాన ఫలప్రదమ్
కస్మై చిన్నప్రదాతవ్యం ప్రాణైః కంఠ గతై రపి

150. మహారహస్య సతతం వాణీ నామ సహస్రకమ్
సుసిద్ధ మస్మదాదీనాం స్తోత్రం తే సముదితమ్

ఇతి శ్రీ స్కాంధపురాణే శ్రీ సరస్వతీ సహస్రనామ స్తోత్రమ్ సంపూర్ణమ్

శ్రీ సరస్వతీదేవి స్వరూపం

చదువుల తల్లిగా, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించే విజ్ఞానరూపిణిగా, సమస్తకళల్ని ప్రసాదించే వరదాయినిగా లోకంలో పూజించబడే శ్రీ సరస్వతీదేవి మూల స్వరూపం ఈ విధంగా వుంటుంది.

సర్వపూజ్యా సర్వవంద్యా చాన్యాం మత్తో నిశామయ ।
వాగ్బుద్ధి విద్యా జ్ఞానాధిష్ఠాత్రీ చ పరమాత్మనః ॥
సర్వవిద్యా స్వరూపాయా సా చ దేవీ సరస్వతీ ।
సా బుద్ధిః కవితా మేధా ప్రతిభా స్మృతికా నృణాం ॥

నానాప్రకార సిద్ధాంత భేదార్థకలనా మతా ।
వ్యాఖ్యా బోధ స్వరూపా చ సర్వసందేహభంజనీ ॥
విచారకారిణీ గ్రంథకారిణీ శక్తిరూపిణీ ।
స్వరసంగీత సంధాన తాళ కారణ రూపిణీ ॥

విషయజ్ఞాన వాగ్రూపా ప్రతివిశ్వోపజీవినీ ।
వ్యాఖ్యావాదకరీ శాంతా వీణాపుస్తక ధారిణీ ॥
శుద్ధసత్త్వ స్వరూపా చ సుశీలా శ్రీహరిప్రియా ।
హిమచందన కుందేందు కుముదాంభోజ సన్నిభా ॥

సిద్ధివిద్యా స్వరూపా చ సర్వసిద్ధి ప్రదాసదా ।
యయావినాతు విప్రౌఘోమూకోమృత సమః సదాః ॥

(బ్రహ్మవైవర్తం-ద్వితీయఖండం-శ్లో॥31-37)

సర్వజనులందరిచేతా పూజించబడేది, నమస్కరించబడేది, పరమాత్మ యొక్క వాక్కు, బుద్ధి, జ్ఞానాలకి మూలకారణ స్వరూపిణి అయిన సరస్వతీదేవి, సకల విద్యాస్వరూపిణిగా, జనులందరి హృదయాల్లో బుద్ధిలో కొలువుండి వారందరికీ, కవిత్వం, మేధ, ప్రతిభ, స్మృతి లాంటి శక్తుల్ని కలిగిస్తుంది.

వివిధరకాలుగా సిద్ధాంతాలు చేసే పండితుల వాఖ్యానార్థాల్లో కొలువుంటూ వారి సందేహాల్ని పోగొట్టి వారికి సరైన వివేచనాజ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. ఇంకా చెప్పాలంటే కవులు పండితులు గ్రంథాల్ని రచించగలగటానికి సంగీత విద్వాంసులు స్వర, సంగీత, సంధాన, తాళ, లయ, నాదాలగురించి తెలుసుకోగలగటానికీ ఈ సరస్వతీదేవే కారణం. అలాంటి ఈ తల్లి పండితుల్లో చర్చ, విషయ, జ్ఞాన, వ్యాఖ్య, వాదన, వాక్య స్వరూపిణిగా, పరభాషామయిగా, ఈ విశ్వానికంతా భాషని ప్రసాదించే భాషారూపిణిగా, శాంత, నిర్మల సుప్రసన్న రూపంతో వీణా పుస్తకాల్ని ధరించి, శుద్ధ సత్త్వస్వరూపంతో, సుశీలగా, శ్రీహరిప్రియగా, మంచు, చందనం, చంద్రుడు, మల్లె, కమలం, లాంటి శోభలతో ప్రకాశిస్తోంది.

ఈ సరస్వతీదేవి వేదాల్లో తపఃస్వరూపిణిగా, తపస్సుచేసే వారికి తగిన జ్ఞానాన్ని అనుగ్రహించేదిగా, వేదజననిగా, సిద్ధవిద్యాస్వరూపిణిగా, సర్వసిద్ధుల్ని ప్రసాదించేదిగా, వర్ణించబడింది. అటువంటి ఈ చదువులతల్లి అనుగ్రహం లేకపోతే బ్రాహ్మణులు మూగవారితో, మరణించిన వారితో సమానమవుతారు.

శ్రీ సరస్వతీ దివ్యస్తుతి మహిమ

పూర్వం యాజ్ఞవల్క్యమహర్షి ప్రారబ్ధవశాన గురుశాపానికి గురయ్యాడు. ఆయన శాప ప్రభావంతో యాజ్ఞవల్క్యుడు నేర్చిన విద్యలన్నీ మరిచిపోయాడు. దానితో ఆయనకి తీవ్రమైన వేదన కలిగింది. ఎంతో దుఃఖంతో కోణార్క క్షేత్రానికి వెళ్ళి సూర్యభగవానుణ్ణి స్తుతించాడు. ఆయన వేదన గ్రహించి సూర్యుడు ప్రత్యక్షమై యాజ్ఞవల్క్యుడికి వేదవేదాంగాలని, సకల శాస్త్రాలనీ బోధించాడు. అవన్నీ ఆయనకి శాశ్వతంగా జ్ఞాపకం ఉండటంకోసం సరస్వతీ దేవిని స్తుతించమని చెప్పి అంతర్ధానమయ్యాడు. సూర్యుడి ఆజ్ఞప్రకారం యాజ్ఞవల్క్యుడు ఒక శుభముహూర్తంలో శుచిగా స్నాన సంధ్యలు అనుష్ఠించి సరస్వతీదేవిని భక్తిగా ఇలా స్తుతించాడు.

కృపాంకురు జగన్మాతః మామేవం హతతేజసం ।
గురుశాపాత్ స్మృతి భ్రష్టం విద్యాహీనం చ దుఃఖితం ॥
జ్ఞానం దేహి స్మృతిందేహి విద్యాం విద్యాధిదేవతే ।
ప్రతిష్ఠాం కవితాం దేహి శక్తిం శిష్య ప్రబోధికాం ॥

గ్రంథ నిర్మితి శక్తిం చ సచ్ఛిష్యం సుప్రతిష్ఠితం ।
ప్రతిభాం సత్సభాయాం చ విచారక్షమతాం శుభాం ॥

లుప్తాం సర్వాం దైవవశాన్నవాం కురు పునః పునః ।
యథాంకురం జనయతి భగవన్యోగమాయయా ॥

బ్రహ్మ స్వరూపా పరమా జ్యోతిరూపా సనాతనీ ।
సర్వ విద్యాధిదేవీ యా తస్యై వాణ్యై నమో నమః ॥

యయావినా జగత్సర్వం శశ్వజ్జీవన్మృతం సదా ।
జ్ఞానాధిదేవీ యా తస్యై సరస్వత్యై నమో నమః ॥

యయా వినా జగత్సర్వం మూక మున్మత్తవత్సదా ।
వాగధిష్ఠాతృదేవీ యా తస్యై వాణ్యై నమో నమః ॥

హిమ చందన కుందేదు కుముదాంభోజ సన్నిభా ।
వర్ణాధి దేవీ యా తస్యై చాక్షరాయై నమో నమః ॥

విసర్గబిందుమాత్రాణాం యదధిష్ఠానమేవచ ।
ఇత్థం త్వం గీయసే సద్భిః భారత్యై తే నమోనమః ॥

యయా వినాఽత్ర సంఖ్యాకృత్సంఖ్యాం కర్తుం న శక్నుతే ।
కాల సంఖ్యా స్వరూపా యా తస్యై దేవ్యై నమోనమః ॥

వ్యాఖ్యా స్వరూపా యా దేవీ వ్యాఖ్యాధిష్ఠాతృదేవతా ।
భ్రమ సిద్ధాంతరూపా యా తస్యై దేవ్యై నమో నమః ॥

స్మృతి శక్తి జ్ఞానశక్తి బుద్ధి శక్తి స్వరూపిణీ । ***(బ్రహ్మవైవర్త పురాణం)***
ప్రతిభా కల్పనాశక్తిర్యా చ తస్యై నమోనమః॥ ***(శ్లో॥6-17,అధ్యా-5,ఖం.-2)***

యాజ్ఞవల్క్యుడు చేసిన స్తుతికి సరస్వతీ దేవి ఎంతో సంతోషించింది. నిరాహారుడై ఆయన చూపిన భక్తి శ్రద్ధల్ని గుర్తించి ఒక దివ్యజ్యోతిగా ఆయనకి దర్శనమిచ్చింది. యాజ్ఞవల్క్యుడు ఎంతో తాదాత్మ్యంతో ఆజ్యోతికి నమస్కరించాడు. సరస్వతీదేవి ఆయన్ని అనుగ్రహించి తిరిగి అంతర్ధానమైపోయింది.

స్తుతి పారాయణ ఫలం : యాజ్ఞవల్క్యకృతమైన ఈ సరస్వతీ స్తుతిని భక్తి శ్రద్ధలతో పారాయణ చేసినవాడు గొప్ప కవీంద్రుడవుతాడు. మంచి వక్తగా ఎంతో కీర్తి ప్రతిష్ఠలు సంపాదిస్తాడు. పరమమూర్ఖుడైనప్పటికీ ఈ స్తోత్రాన్ని నియమంగా ఒక సంవత్సరకాలం పఠిస్తే అతడు గొప్ప పండితుడవుతాడు.

సరస్వతీ పూజకు కావలసిన ద్రవ్యాలు

తెల్లనిపూలు, సువాసనతో వున్న తెల్ల చందనం, తెల్లని వస్త్రాలు, శంఖం, తెల్లపువ్వులమాల, ముత్యాలు, పూజలో ఉపయెగించాల్సిన ద్రవ్యాలు. సరస్వతీదేవికి నైవేద్యంగా వెన్న, పెరుగు, పాలు, పేలాలు, నువ్వుండలు, చెరకు, చెరకురసం, తెల్లబెల్లం, పంచదార, తెల్లటి బియ్యంతో వండిన అన్నం, అటుకులు, నేయి, సైంధవలవణం ఉపయోగించి చేసిన వంటకాలు, నేయికలిపిన యవలు, పరమాన్నం, కొబ్బరికాయ, కొబ్బరినీళ్ళు, అరటి, నేరేడు, రేగు పళ్ళు వంటివి నైవేద్యంగా ఉపయోగించాలి.

శ్రీ సరస్వతీ ప్రార్థనా దశకమ్

శ్రీ శివశంకర శివయోగీ

ప్రజాపతే సృష్టికార్యప్రసక్తేఽ మేయరూపిణి ।
ప్రవృత్తిధర్మసంపత్తిం ప్రదేహ్యంబ సరస్వతి ॥ 1

కంసారిప్రముఖారాధ్యే హంసారూఢే ప్రదేహి మే ।
సంసారసౌఖ్యసంపత్తిం శంసాపాత్రే సరస్వతి ॥ 2

సర్వజ్ఞోసోదరాకారే సర్వజ్ఞే సద్దయాన్వితే ।
సహ మాత్రాదిభిర్వృత్తం సరస్వత్యంబ దేహి మే ॥ 3

సర్వవేదాంత సంవేద్యే సచ్చిదానందరూపిణి ।
సత్యాశ్రయే సదారాధ్యే సరస్వత్యంబ పాహిమామ్ ॥ 4

దేవాధీశాదివంద్యాంఘ్రీం భావాతీతాం భవాత్మికాం ।
యా వాగగోచరా వందే శ్రీవాగ్దేవీం సరస్వతీమ్ ॥ 5

కలాత్మికాం కలాకోశ కలాలంకృత కుంతలామ్ ।
ఇలావంద్యామహం వందే విలాసాఢ్యాం సరస్వతీమ్ ॥ 6

చరాచరాత్మికాం శక్తిం సురాసుర సమర్చితామ్ ।
గిరాం దేవీమహం నిత్యం పరాం వందే సరస్వతీమ్ ॥ 7

యా గీష్పతి సమారాధ్యా భోగీడిత సుఖప్రదా ।
వాగీశ్వరీమహం వందే యోగీంద్రేఢ్యాం సరస్వతీమ్ ॥ 8

రాజరాజేశ్వరీరూపాం రాజరాజసమర్చితామ్ ।
రాజహంసరథామీడే రాజద్భూషాం సరస్వతీమ్ ॥ 9

వేదాంతాధిగతార్థా యా నాదాతీత స్వరూపిణీ ।
మోదాత్మికా చ సా పాయాః శ్రీదామాం శ్రీ సరస్వతీ ॥ 10

శ్రీ సరస్వతీ ప్రార్థనా దశకమ్ సమాప్తమ్